

PRODAJNI SERVIS

Modna hiša

LJUBLJANA

vam nudi bogato izbiro spomladanskih
novosti tekstila in konfekcije

TITOVSKA TRIBUNA

LJUBLJANA, 9. aprila 1963 - Leto XI., štev. 14

Cena 30 din

OP DENT

PASTA ZA ZOBNE

čisti zobje, sveža usta!

USTAVA SFRJ - LISTINA SAMOUPRAVLJANJA

V nedeljo zvečer je Zvezna ljudska skupščina sprejela ustavo Socialistične federativne republike Jugoslavije, nato pa še sklep o svoji razpustitvi in o razpisu volitev za novo zvezno skupščino, katere poslance bodo izvolili že na podlagi novih ustavnih načel.

S sprejemom ustave SFRJ je Zvezna ljudska skupščina četrti sklica hkrati tudi zaključila svoje petletno delo. Mandatna doba našega najvišjega predstavniškega telesa znaša sicer štiri leta, bila pa je podaljšana za eno leto, da bi tako lahko uspešno zaključila priprave za sprejem nove ustave, ki so trajale skupaj skoraj tri leta.

Nova ustava je vsekakor najvažnejši akt, ki ga je sprejela Zvezna skupščina četrti sklica, katere mandatna doba pa je tudi sicer bila izpolnjena z zares plodnim delom. To dokazuje podatek, da je v tem času sprejela 433 zakonov, večje število raznih predpisov, 3 resolucije in 3 priporočila, ter da so v tem času njeni poslanci postavili predstavnikom zveznih organov uprave okoli tristo vprašanj o njihovih na najrazličnejših področjih našega družbeno-političnega in družbeno-ekonomskega življenja. Zvezna ljudska skupščina četrti sklica torej ni izvršila samo bogatega zakonodajnega dela, temveč je tudi drugače pomembno prispevala k splošnemu napredku, ki smo ga dosegli med njeno mandatno dobo.

NA SLIKI: PREDSEDNIK TITO IN ZVEZNI LJUDSKI POSLANCI POZDRAVLJAJO SPREJEM USTAVE SOCIALISTIČNE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Svet, ki v njem živimo — Svet, ki v njem živimo

Sovjetska zveza je privolila v predlog o stalni telekomunikacijski zvezi med Moskvo in Washingtonom, bolje povedano med Kijevom in Belo hišo, ki ga je tako zgovorno razlagal in branil ameriški delegat na ženeški razorožitveni konferenci Charles Steller. Vprašanje je zdaj samo še to, kakšna naj bi bila ta zveza: telefonska, teleprinterjska?

Zdi se, da je to pravzaprav precej vseeno. Važno je, da je dosežen sporazum — čeprav ni mogoče odpraviti veljave izjavi tištega zastopnika neangažiranosti v Ženevi, ki je rekel, da je to »nekakšen začetni korak«, kakor tudi ne prvotnemu stališču sovjetske delegacije, da gre pravzaprav za nebičveno potezo. Vse to je res. Telekomunikacija Bela hiša — Kijev je v nekem smislu zadnje zdravilo, ki si ga jemlje obupanec. Če bi ostalo pri tem, bi to pomenilo, da smo ob vsem drugem resignirali in se zatekli v čisto tehnične rešitve na področju, kjer so problemi izrazito družbeni. Ta neposredna zveza je namreč namenjena reševanju sveta ob dvanajsti uri — ob taki dvanajsti uri, kakršno smo izkusili konec lanskega oktobra med karibsko krizo, ki je položila prste na jedrsko-raketne sprožilce. Trdijo, da je bil tedaj za sovjetsko in ameriško stran položaj sila neugoden, ker nista imeli neposrednega medsebojnega kontakta, pa sta

Telekomunikacija

ga morali iskati po nerodnih javnih kanalih in po tradicionalni diplomaciji, ki po starem pregovoru ponuja »najdaljšo vseh možnih poti«. Tej nevednosti naj bi se s tako direktno zvezo izognili. Ključno je seveda, da si morata sovjetska in ameriška vlada zagotavljati nekaj takega s posebnim sporazumom, o katerem je treba toliko premišljevanja, sondiranja in besedi. Toda dejstva sodobnega mednarodnega življenja so, kakršna so, in iz njih je treba izhajati kljub vsem moralnim odporom ter naslanjati nanje praktične rešitve.

Sporazum o omenjeni zvezi nudi videz, kakor da gre za eno izmed takih praktičnih, čeprav ne daljnosežnih rešitev. Vsa materialna izhodišča, ki so ustvarila v svetu stanje, kakršno je prišlo do tega, da se je rodila zahteva po tem bizarnem telefonu ali teleprinterju, so ostala nespremenjena. Ostajajo dejstva oboroževalne dirke, naraščajočih stroškov znanja, čedalje močnejšega vpliva zalog razstrelilne moči na družbo, zračanja oboroževalnih industrij in vojaško-managerskih aparatov, ki se v spojih državah borijo za uveljavljanje lastnih ozkih interesov; ostaja dalje slepi tir, kamor so spet zapeljala razorožitvena poganjanja, »zaccarani krogi« in brezizhodnost, medtem ko prvi vlak dalje v temo neznanih možnosti. To ni niti več dramatično, ker ni ne novo ne »izredno«; to so danes znana dejstva, s katerimi se je po sila razmer do te ali one mere sprijaznil ves svet, za zdravo pamet pa se zdi, da je ob tem vsaj doslej dosledno odpovedovala. Dandanes se že vsi poznavalet zapletenega razorožitvenega kompleksa strinjajo, da ga ni Aleksandra, ki bi z mečem presekal ta gordijski vozel, ampak trdijo, da je upanje samo v tem, da prizadevanja za razplet ne popustijo, pa naj bo labirint še tako zmeden in vsak naslednji korak navidez še tako brezupen.

Morda je sporazum o telekomunikaciji med Hruščovom in Kennedyjem eden od takih majhnih korakov. Morda bo naslednji, ki naj bi segel dosti bolj na široko, nov kompromisni predlog, ki ga za ženevske razgovore pripravlja osem »streljnih držav«.

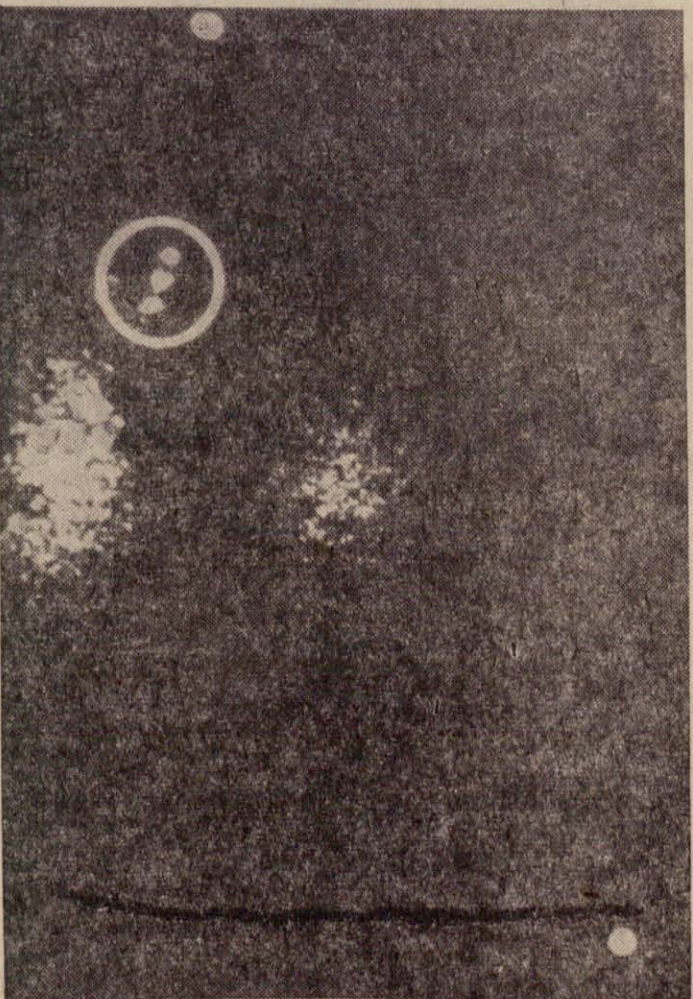
DUSAN DOLINAR

„Lunik IV“ mimo Lune

2. aprila je proti Luni poletela četrti sovjetska vesoljska sonda »Lunik IV« — že četrta raketa od januarja 1959. leta v sovjetskem programu za raziskavo zemljinega satelita. Na dan izstrelitve so v astronomskem observatoriju na Krimu fotografirali »Lunik IV« na poletu v vesolje (na sliki). Gre za tri posnetke rakete (v krogu), ki so jih napra-

bro delovali in so zbrali številne podatke. Glavni konstruktor sodi, da bodo potrebovali še nekaj časa, preden bodo podatke obdelali.

Prvo sovjetsko vesoljsko raketo na Luno so lansirali januarja 1959. leta. Letela je mimo Lune in tako kot »Lunik IV« postala umetni sončev satelit. »Lunik II«, ki so ga izstrelili 12. septembra

vil drugega za drugim v presledkih po 10 sekund. »Lunik IV« nosi avtomatsko postajo z rekordno težo 1422 kg — velika teža daje slutiti zelo veliko število posebnih natančnih instrumentov. Tako kot so izstrelili sovjetske sonde za raziskavo Marsa in Venera, je tudi »Lunik IV« startal z umetnega zemljinega satelita. Medtem ko je sonda letela proti Luni, so o njenem cilju samo ugibali: Smatrali so, da bo Lunik postal Lunin satelit — krožil bo okrog Lune — in s poročili podatke o njeni površini, ki jo bo videl iz največje bližine, pa o stopnji žarčenja, o meteorskih padavinah in o morebitnih potresnih pojavi. Morebitni pristank na Luni se je zdel izredno težaven.

6. aprila ob 02,24 uri po srednjeevropskem času je »Lunik IV« letel mimo Lune v razdalji 8500 km. Vesoljska sonda je vso pot pošiljala na Zemljo podatke, potem pa ko je letela mimo Lune, so se eksperimenti in meritve končale. »Lunik IV« bo postal umetni sončev satelit. Kot poročajo, so instrumenti v sondi do-

1959 je prvi sel človeštva, ki je Luno tudi dosegel. Kovinska krogla s sovjetskimi grbom se je dva dni po izstrelitvi zarila v Lunino površino — sedmi človekov poskus za izstrelitev rakete na Luno je uspel. Tri tedne za tem je bil še uspešnejši »Lunik III«. Popolni robot je poletel okrog Lune, fotografiral njeno zadnjo — z Zemlje nevidno — stran in sliko posredoval na Zemljo. Fotografiranje zadnje strani Lune se zdi sovjetskemu znanstvenikom, potem ko je »Lunik IV« šel mimo Lune, največji dosežek v prizadevanjih raziskati in obiskati edinega zemljinega tranta.

1. april v prejšnji številki

Kot smo obljubili v prejšnji številki na prvi strani, izdajamo zdaj skrivnost prvopisanih sestavkov iz naše prejšnje številke. Cisto nič ne dvomimo, da se jih že sami odkrij, pa vsemo... Na prvi strani sta vesti o Combeju kot filmskem producentu in o sestavku med Francem in Enverjem Hodžo čisto ena navadni prvopisniški šali, na deseti strani sodi v leto katerega sestavek »Zeneva in mi«, na zadnji strani pa sta zvezdnica Avriila Avriil in šestdeset centimetrov dolga človeška ribica, proizvod domišljije. Najbrž niste preveč hudi zaradi potegavščine!

Socialistična skupnost jugoslovanskih narodov je stopila v novo obdobje svoje zgodovine, v obdobje uresničevanja načel Ustave SFRJ.

Naključje je hotelo tako, da smo Ustavo SFRJ dobili prav v letu, ko proslavljamo dvajseto obletnico zgodovinskega drugega zasedanja AVNOJ, ki je položilo temelje državni stavbi svobodnih, bratskih jugoslovanskih narodov. Ni pa naključje, da se dvajset let po zasedanju našega prvega parlamenta v Jajcu nahajamo na isti poti, po kateri smo pod Titovim vodstvom začeli hoditi v vihri druge svetovne vojne: na poti vsestranskega osvoboditve naših narodov, na poti osvoboditve delovnih ljudi od vsakega zatiranja in izkoriščanja — na poti v socializem.

Pot je ostala ista, samo mejni kamni do njenega cilja so danes mnogi, mnogo manj številni, kot pa so bili pred dvajsetimi leti.

Ce je bila svobodna, socialistična skupnost bratskih jugoslovanskih narodov v Jajcu samo še vizija — čeprav ne več zelo oddaljena — je takšna skupnost sedaj že dolgo naša stvarnost, ki jo vsak dan močnejše potrjujemo in utrjujemo.

To velja tudi za načela Ustave SFRJ, ki smo jo pravkar sprejeli. Družbeno-ekonomska in družbeno-politična načela naše nove ustave so že naša stvarnost. Res je, da smo pri uresničevanju nekaterih njenih načel šele neke na začetku, globoko pa se zavedamo, da se moramo boriti za njihovo dosledno izvajanje v vsakdanjem življenju in delu.

Jasno je namreč, da sprejem Ustave SFRJ ne pomeni sam po sebi hkrati tudi že končne uresničitve vseh njenih načel. Kakor ustava sama ne more ustvariti ničesar, česar ni že ustvarila družba, ki jo je sprejela, tako tudi načela, ki so v njej napisana prenehajo biti mrtva črka na papirju šele takrat, ko jih v svojem vsakdanjem življenju začnejo ostvarjati živi ljudje. To misel je tovariš Tito pred petimi meseci izrazil z naslednjimi besedami: »Ustava bi ostala mrtva črka na papirju, če ne bi imela žive duše, če je naši državljan ne bi obravnavali kot svoje najmočnejše zakonsko orožje za naš nadaljnji pravilni razvoj«.

Petmesecna razprava o predosnutku ustave SFRJ je pokazala, kako globoko smo se vsi jugoslovani zavedali resničnosti te Titove misli in kako globoko je bila in tudi ostala naša pripravljenost, da vda heno živo dušo ustavi jugoslovanske socialistične skupnosti. Brez vsakega pretiravanja namreč lahko rečemo, da je vseljudska razprava o Ustavi SFRJ dobila karakter najbolj množičnega plebiscita, ki ga pozna naša povojna zgodovina. Verjetno so zelo, zelo redki tisti odrasli jugoslovani, ki niso razmišljali o načelih nove ustave in ki niso sodelovali v razpravah o teh načelih. Petmesecno obdobje javnih razprav o naši novi ustavi ureditvi je globoko, globoko razgibalo politično aktivnost vseh naših ljudi, dobilo karakteristiko plebiscitarne potrditve načel ustave SFRJ, s tem pa hkrati dalo tudi najtrdnjše zagotovilo za njihovo uresničitve.

MILAN POGACNIK

Več raka na pljučih, manj na želodcu

Los Angeles: na otvoritvenem zasedanju letne konference »American Cancer Society« so objavili zanimivo poročilo o razširjenosti rakastih obolenj v ZDA. Iz tega poročila je razvidno, da rak na želodcu in maternici v ZDA zelo upada, da pa se zaskrbljujoče razširja pljučni rak. Od leta 1950 do danes se je umrljivost za rakom med moškimi povečala za 8 odstotkov, med ženskami pa zmanjšala za 9 odstotkov. Število primerov želodčnega raka se je

Strokovnjak dr. Radvin si to razlaga s tem, da se vedno več žensk daje zdravniško pregledati in z dejstvom, da je rak na maternici mogoče ugotoviti in zdraviti. Če so po eni strani ti podatki pomirjajoči, pa je naglo naraščanje števila primerov pljučnega

ga raka naravnost zaskrbljujoče. Poročilo predvideva, da bo samo letoknje leto obbolelo za rakom na pljučih okoli 41.000 moških in 6.000 žensk. Ameriški strokovnjaki menijo, da je glavni povzročitelj pljučnega raka kajenje in si iz tega tudi razlagajo, zakaj je med ženskami toliko manj primerov raka na pljučih.

Med drugimi oblikami raka navaja poročilo, da se je iz neznanih razlogov število primerov raka na trebušni žlezi slinavki povečalo med moškimi za 24 odstotkov, med ženskami pa za 15 odstotkov. Odstotek raka na prsih je ostal bistveno nespremenjen. Umrljivost zaradi krvnega raka ali levkemije se je v ZDA od leta 1950 do danes povečala med moškimi za 17 odstotkov in med ženskami za 7 odstotkov.

VRNITEV GRETE GARBO

Vse kaže, da je nastopil čas filmskih »bomba«. Najprej je eksplodirala »bomba« s princezo Sorajo, v teh dneh pa morda še večja. Iz New Yorka je prišla vest, da se bo vrnila k filmu slavnostna filmska umetnica Grete Garbo, ki se je pred več kot dvajsetimi leti umaknila v pokoj. Njen angažman naj bi si zagotovili neki italijanski producent, katerega ime pa zaenkrat še ni znano. Grete Garbo naj bi podpisala pogodbo že pred nekaj tedni v New Yorku, je pa zadeva ostala v tajnosti, kot je še vedno tajna vsota, ki jo bo prejela Grete Garbo za angažman. Po nekaterih vestih naj bi začeli snemati prvi film s njo v glavni vlogi že letos jeseni v Italiji.

Precej je ugotovljeno o imenu italijanskega producenta, kateremu je uspela ta pravzaprav bomba v filmskem svetu, vendar večina meni, da gre za znanega italijan-

»ANDORRA« V SLOVENSKEM LJUDSKEM GLEDALIŠČU V CELJU

Popularnost Frisheve »Andorra« po 1961. letu, ko je bilo to delo prvič uprizorjeno, še nikakor ne upada. Po zbirski praznovitvi jo zlasti igrajo v Evropi, trenutno kar 80 gledališč hkrati, v Sloveniji pa bo dožvela tri uprizoritve, ki bodo zanimive zlasti zaradi medsebojne uprizoritvene primerjave. Druga predmeta tega dela je bila nedavno v Slovenskem ljudskem gledališču Celje, v kratkem pa jo bodo videli tudi Mariborčani na odru svoje Drame SNG. Celjsko premiero je režiral Branko Gombač, sceno podobno ji je dal akad. slikar Avgust Lavrenčič, kostume je zasnovala

Saša Kokolova. Glasbo je skomponiral Lojze Lebič. Na fotografiji: Stanko Poljšak in Marjanica Krošova v celjski predstavi.

VREME BO NESTALNO

V torek sončno vreme, v popoldanskem času povečana oblačnost in vmes nekaj plov. V naslednjih dneh bo še nadalje prevladovalo nestalno vreme.

Zgodba o ministru in lepem modelu

BRITANSKI MINISTER PROFUMO JE DOMNEVNO ZAPLETEN V AFERO OKROG IZGINULEGA IN SPET ODKRITEGA DEKLETA, KI BI MORALO PRICATI NA »STRELSKEM PROCESU« ZOPER AVTOMOBILSKEGA DIRKAČA

Bila je čisto navadno dekle iz Middlessexa, ki je bilo fotografski model v Londonu. Toda Christine Keeler, čedna enaindvajsetletna dečelaska, se je gibal v najbolj aristokratskih krogih londonskega Mayfaira. Med njenimi znanci je bilo nekaj najvišjih imen iz londonskega političnega, diplomatskega in družabnega življenja. Pred dnevi pa se je njeno ime prikazalo na vseh prvih straneh londonskih listov — in ne samo bulvarskih.

Christinin manager in varuh je bil tridesetletni Stephen Ward, zdravnik in slikar, ki živi v villi na obali Temze. Ta leži sredi znane posesti lorda Astorja Olivera. »Dobro se poznam z nekaterimi najbolj znanimi ljudmi moje domovine«, pravi Ward. »Med mojim pacienti so bili Winston Churchill, princ-soprog Philip, vojvoda in vojvodinja Kentška in lord Snowdon, mož princeze Margaret«. Ward pa se sicer ukvarja tudi s tem, da sprejema v varstvo mlada dekleta, ki bi se rada povzpela po družabni lestevici. Med njimi je bila Christine Keeler, ki je prišla s podeželja in iz predmestja in ki je London zanjo boljše.

Ward je uredil, da je Douglas Fairbanks mlajši dal poskusno snemati Christine za film; predstavlja jo je sovjetskega mornarškega atašeya in nekemu višjemu častniku ameriške mornarice, ki ji je skušal pomagati pri razreševanju njenih problemov. Nekega decembrskega dne pa se je pred nekim stanovanjem v West Endu znašel njen prijatelj, avtomobilski dirkač Johnnie Edgcombe. Christine je bila tam na obisku. Johnnie je s revolverjem nekajkrat ustrelil skozi vrata. Johnnieja je odpeljala policija, Christine pa naj bi bila prikazala pred znanim sodiščem Old Bailey kot glavna priča.

množno važnejšega? Kaj, če gre pri zadevi za slepote pravice, za kaj protizakonitiga?

Casopisi so na dolgo in široko komentirali afero in poročali o novih podrobnostih. Christine Keeler, prijateljica nekega ministra in znanka sovjetskega mornarškega atašeya! Da ne gre tudi za pridih vohunstva?

Naslednje jutro, ko naj bi prizadel minister odgovoril, so bile klopi in galerije spodnje zbirnice nabito polne. Na prvi vlačni klopi je poleg ministrskega predsednika Macmillana sedel tudi ugledni oseminštiridesetletni minister John Profumo. Čez nekaj trenutkov je Profumo vstal in mirno rekel: »Mislim, da je bilo moje ime povezano z izginotjem gospodične Keeler. Zares«, je rekel Profumo, »moja žena in jaz sva se nekoč seznanila s Christine Keeler. Po tistem sem jo še kakih šestkrat videl v hiši dr. Warda. Toda zadnjičkrat sva se srečala decembra 1961, potem pa nikoli več. Sleherno namigovanje, da sem jaz kakorkoli povezan z njenim izginotjem ali odgovoren za njeno odsotnost pri sodni obravnavi, je v celoti neresnično. Med menoj in gospodično Keeler ni bilo nič nepravilnega. Če se bodo zunaj te hiše razširjale kake škandalozne govorice, se ne bom prav nič obotavljal tožiti vsakogar od njihovih avtorjev zaradi žaljive časti in namernega izpodkopavanja mojega ugleda.«

Po tem govoru sta Profumo in njegova žena, ki je opazovala prizor z galerije, odšla. Zvečer sta se udeležila plesa, ki ga je priredila konservativna stranka, in demonstrirala svojo zakonsko solidarnost.

Čez nekaj dni pa se je izvedelo, da se Christine Keeler muči v Madridu. Na vprašanja zvezdavih reporterjev je sprva odgovarjala, da namerava ostati v španskem glavnem mestu za vedno, potem pa si je premislila. Pred nekaj dnevi je sedla v letalo in se odpeljala čez Pariz v London. Senzacija željni delamkašnje javnosti zdaj skoraj brez sapa čaka pojasnil, ki naj bi jih dala pred sodiščem, kjer teče proces zaradi vročerknih strelskih nagibov dirkača Johnnieja Edgcombea...

(TIME, THE GUARDIAN, THE TIMES)

Tri glavne figure »afere Keeler«: najprej enaindvajsetletni fotografski model Christine Keeler, ki se je vrnila v London in naj bi zadevo pojasnila; v sredi dr. Stephen Ward, njen manager, varuh in vodnik po klinih družabne lestvice; desno minister Macmillanove vlade John Profumo in njegova žena

Streli v noči prvega aprila tt • telegrami

Prvega aprila ponoči se je pred rezidenco zunanjega ministra v Vientianu ustavila limuzina. Istopila sta Kinim Folsena in njegova soproga, ki sta se vračala s sprejema v kraljevi palači. Avto se ni odpeljal, levi palači. Avto se ni odpeljal, levi palači. Avto se ni odpeljal, levi palači.

Na dan, ko je general Nosa-van napovedal, da bodo njegove čete likvidirale nevarnostno oporišče v Dolini vrčev, se je v štabu Kong Lijevih čet med prisotnimi novinarji in Folseno odvijal pogovor, toda v obratni smeri kot bi glede na poklicno pripadnost človek pričakovali. Folsena je bil tisti, ki je »intervjuval«, novinarji pa so odgovarjali. Predmet pogovora: položaj na fronti. Ko so mu novinarji, ki so obiskali fronto zatrjevali, da Nosa-vanove čete ne bodo prodrele je Folsena razsnil obraz. In res niso prodrele.

Sledila so težavna pogajanja za koalicijsko vladno, najprej v Laosu, potem v Zenevi. V tistih dneh Folsena ni rad srečeval novinarjev, ki so iskali intervjujev. »Dal sem že toliko izjav, toda zahodni tisk me kljub temu, kakor da ne bi ničesar povedal, kar naprej tretira za komunisto, za človeka Moskve in torej človeka, ki ga ni mogoče pripustiti v koalicijsko vladno...« je grenko odgovarjal.

Sledil je sporazum in Folsena je postal zunanji minister. Nenehno se je v težavni koaliciji zavzemal za dosledno nevtralnost. Ko je v zadnjem času ustanovil svojo nevtralistično frakcijo »Mir in nevtralnost«, so nekateri menili, da je »Folsena resda nevtralen, toda bolj nevtralen na Zahod kot pa na Vzhodu. Specifično razmerje v južnoazijskem prostoru in v Laosu posebej pa ne dopušta standardnih evropskih in blokovskih kriterijev pri ocenjevanju teh ali onih potez.

O dram, ki se je odigrala pred rezidenco zunanjega ministra je torej za sedaj mogoče reči samo to, da opozarja na izredno občutljivo ravnotežje, na katerem stoji nevtralnost Laos. Možno bi bilo dodati morda še to, da sta obe strani zainteresirani, da se to ravnotežje poruši in da postane ta nevtralnost vsaj »bolj nevtralna« do ene kot do druge strani, če že ni mogoče upati, da bi Laos zamenjal svojo nevtralnost za en ali za drug blokovski predznak.

Minister Kinim Folsena

Svetovna politika nad oblaki

Z vstopom v spono modro-belo reaktivno letalo s črnim kljunom in z napisom »Združene države Amerike« se premaleno predsednik Kennedy v središče cele vrste dejavnosti. Vsakokrat pregledajo in proučijo vse do plicice natančno, pa naj gre za 30-minutni polet v New York ali za večtedensko krožno potovanje, povezano z drakoničnimi obiski. Do sekunde natančno mora predsednik vselej prispeti na cilj, posod ima prednost njegovo letalo, ki leti s hitrostjo 950 km na uro.

V nočtu je bil sestanek Kennedyja in Macmillana na otoku Key West južno od Floride. Macmillan je priletel čez Karibsko morje in je bil še nad otokom, ko je Kennedy na poti iz Washingtona letel še nad Miamiem. S kontrolnega stolpa so naročili angleškemu letalu, naj leti v krog. »Nemogoče«, je odgovoril pilot, »imamo najmanj dve.« (To je pomenilo Macmillana.) — »Zal mi je«, je sporočil kontrolni stolp, »pred vami je, najmanj ena« torej Kennedy. Pilot britanskega premiera je moral leteti v krog in počakati, da je prej pristal Kennedy, ki je potem kot gostitelj poskrbel za Macmillana.

Kennedyjevo letalo »Boeing VC-137 C« zmoro do 1000 km na uro in brez vmesnega pristanka 11.000 km dolg polet. Stane 7,9 milijona dolarjev in je zaradi posebne tehnične opreme približno dva milijona dražje od drugih potniških letal te vrste. Njegov oddajnik je tako močan, da dobi zvezo z vsako radijsko postajo kjerkoli na zemeljski površini.

Za letalo skrbi 86 moških, pri vsakem poletu so po štirje izmed njih. Po navadi zamenjajo motorje po 1200 do 2.000 urah letenja, v predsedniškem letalu pa še po 700 urah. Nihče se ne sme dotakniti ničesar, če ni naveden eden izmed obeh letalskih inženirjev.

Med varnostne predpise sodi tudi to, da sodelujejo pri vsakem poletu kot telesni stražarji po štirje letalci, ki jih je usposobil zvezi kriminalistični urad. Ti ljudje vstopijo zadnji in izstopijo prvi. Na tih letalo stalno zastraženo, čeprav se sprošijo avtomatične alarmne naprave, brž ko se kdo približa. Na letališču sme v bližino letala le tisti, ki ima posebno dovoljenje, izjem ni.

Gorivo naložijo v cisterno na kolesih, ki jo stražijo 24 ur pred poletom, razen tega pa ga pregledajo vsaj dvakrat. Pred vzletom preide poseben voz vso stezo, še prej pa pregledajo prtljago. To se nanaša celo na kosček zunanjega ministra, izveza ta je le atotoka, ki jo nosi s seboj. Sicer pa naj bi bilo, da mora vsak udeleženec poleta posebno pripraviti svoj kosček, ki ga ne sme izgubiti z oči, dokler ga ne odpreje službeni voz. Minister, ki je nedavno spremljal Kennedyja v Palm Beach in ni upošteval tega predpisa, se je moral sprizgajati s tem, da je njegovo prtljago pripeljal za njim kurirsko letalo. V letalski kuhinji stoji zraven velikega hladilnika električni štedilnik s šestimi grelniki. Streženo osebje mora v ciljni obliki nakupovati živila v majhnih, obrobnih prodajalnah, kjer nihče ne služi, komu so namenjena, razen tega pa ne smejo kupci nikoli dvakrat v isto trgovino.

Letalo je vojaško, vojski so tudi člani posadke, ki jim povzbuje polkomniki. V desetletski posadi so trije piloti, imed katerih sta med poletom po dva pripeta vsak na svoj sedež.

■ LONDON — Umrla je Aleksandra Pilsudski, vdova po maršalu Pilsudskem, ki je bil prvi šef poljske države po prvi svetovni vojni; leta 1926 je s državnim udarom prevzel diktatorsko oblast v državi.

■ VARSAVA — Sin poljskega voditelja Gomułka, ki je inženir, je moral na očetovo zahtevo sprejeti primerek: da se ne bi morebiti okorislil na račun očetove popularnosti.

■ WASHINGTON — Diplomatske selitve: Mc Ghee gre za ambasadorja v Bonn; Averell Harriman postane podsekretar v State Departmentu, Bowles pa gre v New Delhi.

■ MONTREAL — Pred nekim uradom je eksplozivna bomba; eksplozija je pobila šipe: »fronta za osvoboditev Quebeca«.

■ BERLIN — Iz zapore so izpustili novinarke iz Münchna Inge Grandtner: aretirali so jo v Brest Litovsku, ko se je vračala s turističnega potovanja po Sovjetski zvezi.

■ MOSKVA — Pretepi med iraškimi študenti: tisti, ki podpirajo novo iraško vladno, se odpravljajo domov.

■ MOSKVA — Sovjetska zveza ne bo sodelovala na filmskem festivalu, ki bo v zahodnem Berlinu: vlada Zvezne republike Nemčije nima pravice razposiljati vabil za prireditelj, ki bo v zahodnem Berlinu.

■ MOSKVA — Konec aprila bo med Indijo in Sovjetsko zvezo podpisan trgovinski sporazum za pet let: milijardo štiri sto milijonov dolarjev (v obeh smereh).

■ MOSKVA — Tofik Mamedov (12 let) iz Bards (Azerbejdžan) tehta 150 kilogramov, je visok 175 centimetrov in je videti popolnoma odrasel: poroča TASS.

■ BERLIN — Dva mladeniča iz DR Nemčije sta pri Brunswiku prebežala v Zahodno Nemčijo: brez incidenta.

■ LEOPOLDVILLE — Monsignor Roberti, papeški nuncij, je izročil poveljnice predsedniku Kasavubuju: Kongo (Leopoldville) je prva afriška država, ki ima polne diplomatske odnose z Vatikanom.

■ AMSTERDAM — Erazmovo nagrado za leto 1963 je dobil izraelski filozof in sociolog Martin Buber iz Jeruzalema: 85 let.

■ NEW YORK — Komorna zasedba »San Pietro a Majella« iz Napolija je morala odpovedati koncert, ker so prodali premalo vstopnic: stavka grafičnih delavcev (in velemesto brez časopisov).

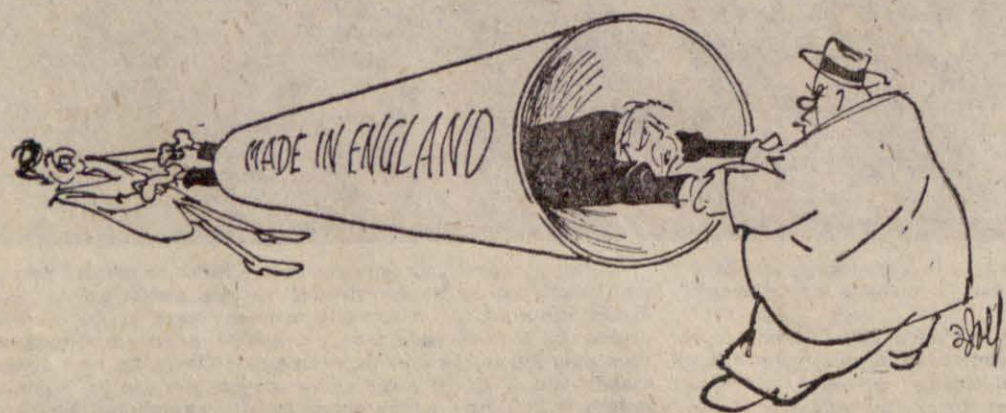
■ BRUSELJ — Vse bolj akutno postaja nomanjkanje delovne sile: prizadeti so rudniki, tekstilna industrija in krojaška dejavnost.

■ DUNAJ — Načelni sporazum za gradnjo naf tovoda Duna—Trst: eno milijardo šilingov (okoli 25 milijard lir).

■ LONDON — Ob 10.30 je avto na Regent Streetu (središče Londona) zapeljal na pločnik in se ustavil pred draguljarno; izstopil je možkar, razbil z ного izložbo, pobral dragoceno vazo z dragulji in se odpeljal: hladnokrvnost (in preciznost).

■ BAIDA (Jemen) — Pretep med egipčanskimi vojski in Jemenci: jemenski profesor in egipčovski oficir sta razpravljala o modernih metodah pri poučevanju islamske filozofije.

ukradena karikatura

Britanska vlada je izjavila, da ne bo upoštevala poziva NATO, naj članice te organizacije ne prodajajo Sovjetski zvezi brezvišnih čevljev za natfodove, ki da so »strateški material« (Fritz Wolf, Die Welt, Hamburg)

V VATIKANU STRAŠI...

KDO JE SKRIVNOSTNI ZVONAR V VATIKANSKI ROMARSKI CERKVI,

»Kdo je skrivnostni zvonar?« Vatikanska švicarska garda se v hipu izluči iz svojih renesančnih uniform in se prelevi v toliko v toliko Maigretov in Sherlockov Holmesov, da bi razvozlasti »uganko«: dati fizično podobo človeku, ki se kljub vsem kordonom in stražam vihotapi v Romarsko cerkev in zvoni kot obesen. Ko pritečejo švicarski gardisti, izgine kot katra: vrv pa je binglja, kot da bi jo tresla nevidna roka.

Nemara je to prva detektivska zgodba v zgodovini Vatikana. Začelo se je pred nekaj dnevi in uganika še ni razrešena. Cerkve je nekaj konarkov od redalcev »Osservatore Romano«, namenjena pa je za verske obrede pripadnikov švicarske garde. Vrv visi na zunanji strani zvonice, na dvorišču, ki je, kot v vsaki kriminaliki, ki zasluži to ime, nekoč služilo za poprilišče. Mežnarju je treba za »Ave Marijo« pomoliti samo roko skozi okence iz zakristije, pa doseže vrv. Ali ravna tako tudi skrivnostni zvonar? Ali pa mar pride na dvorišče skozi kasarno švicarske garde, ali pa celo skozi zarjavela vrata, ki vodijo v poslopje, kjer ima »Osservatore Romano« svojo redakcijo?

Ko je prvič zazvonilo ob nepravni uri, so bili »švicarje« preplašeni, da se je mežnar zmotil. Pa ni bilo tako: možak ni vedel ničesar o tem in je dokazal, da ni zvonil on. Naslednje dni se je zvonjenje izven programa ponavljalo; zelo močno in glasno, kot ob prazničnih pravljo v Vatikanu. Sledili so ustrezni ukrepi: »švicarje« so dobili nemške vojaške daljnogledne, pred cerkvena vrata so postavili stražo, uvedli so obhodno stražo, ki je nadzorovala cerkveno dvorišče, okoliščino celo redakcijske prostore »Osservatore Romano«.

Začelo se je govoriti o duhovih in da straši, na svoj račun pa so prišli tudi šaljivci, ki so zbijali najdražje šale na ta račun. Vendar skrivnostni zvonar obstaja: zadnje dni marca so se o tem prepričali. »švicarje«, ki je bil v zasedi z daljnogledom, je nameril svoj streljonec v vrvi takoj, ki je zaslišal prvi udar zvona. Bil je ravno »Osservatore Romano« svojo redakcijo?

Razmere v Južni Koreji se še niso pomirile. Vodja vojaške junte general Pak Chung Hi je namreč izjavil, da ima namen »z vsemi silami« podaljšati vojaško oblast še za štiri leta in da ne bo splošnih volitev, ki so bile napovedane za maj. Močna opozicija je organizirala ostre demonstracije, ki so se končale v krvavih spopadih s policijo in ponekod vojsko. Tudi prišli ZDA na generala Paka, naj popusti in dopusti uvedbo vsaj nekašne »demokracije« doslej ni zalegel. Dežela ostaja pod vojaško oblastjo

Razmere v Južni Koreji se še niso pomirile. Vodja vojaške junte general Pak Chung Hi je namreč izjavil, da ima namen »z vsemi silami« podaljšati vojaško oblast še za štiri leta in da ne bo splošnih volitev, ki so bile napovedane za maj. Močna opozicija je organizirala ostre demonstracije, ki so se končale v krvavih spopadih s policijo in ponekod vojsko. Tudi prišli ZDA na generala Paka, naj popusti in dopusti uvedbo vsaj nekašne »demokracije« doslej ni zalegel. Dežela ostaja pod vojaško oblastjo

USTAVNA PANORAMA

Od jeseni pa do nedavnega je bil v ospredju naše pozornosti in vsega jugoslovanskega javnega mnenja sploh osnutek nove ustave, ustave Federativne socialistične republike Jugoslavije. Da bi dobili odgovor na vprašanje, o čem smo ves čas ustavnih zborovanj največ razpravljali, smo se poslužili zanimive ANALIZE JAVNEGA MNENJA O OSNUTKU USTAVE FSJR, ki sta jo kot seminarsko delo napravila JOŽE GOSNAR in BORIS MUŽIČ, slušatelja Visoke šole za politična vprašanja. Svoja izvajanja in ugotovitve, ki jih v našem zapisu povzemamo, sta črpala iz množičnih razprav tako v delovnih kot v družbenih organizacijah šestih slovenskih občin. Analizirala sta 2337 vprašanj, ki so jih občani zastavili na 449 sestankih. Da bi dobila čimbolj objektivno osnovo za primerjavo in posploševanje, sta se stviri lotila studijsko z vsemi sodobnimi metodami analiz in pri tem proučevala ustavno razpravo v petih razvitih, šestih srednje razvitih in petih nerazvitih slovenskih občinah ter v okviru teh občin na 237 ustavnih zborovanjih delovnih kolektivov in na 192 sestankih krajevnih družbenih organizacij. Vse to delo sta opravila v 1.128 raziskovalnih urah.

V tako zbrani in temeljito razčlenjeni analizi govorijo podatki o tem, da je osnutek ustave vzbudil veliko zanimanje občanov in da je bila razprava ena najbolj množičnih političnih akcij. Razprava pa ni bila omejena samo na ustavna določila, ampak povezana z aktualnimi ekonomskimi in političnimi vprašanji. Ni bila le plod velikih priprav političnih aktivov in vodstev kolektivov, temveč predvsem odsev demokratične razčlenitve naše družbe, zanesljivo potrjuje to, da naši proizvajalci in občani sami skrbijo za delovne pogoje, sami delijo dohodek, sami določajo merila osebnega dohodka, skratka delajo in odločajo vsak dan in stvarno, ki je pretekla z zapletenimi protisilovi in pogosto tudi z ostro borbo mnenj. Drži, da so se v različno razvitih občinah po svoje zanimali za posamezne družbene pojave. Ampak zelo izenačen in interes ljudi dokazujejo vprašanja, mnenja in predlogi, ki so jih občani enako prizadevno in intenzivno postavljali v ospredje pozornosti tako v razvitih kot v nerazvitih občinah.

In kolikšna skupna pozornost je bila posvečena posameznim velikim družbenim problemom? Če pokličemo na pomoč številke in odstotke ter v njih izrazimo zbrane podatke, potem vidimo, da so bila posamezna področja deležna naslednje pozornosti:

— družbeno-ekonomska ureditev	46 %
— pravice in dolžnosti državljanov	16 %
— politični sistem	13 %
— enotnost družbenega in političnega sistema	9 %
— terminološka vprašanja	6 %
— družbeno politične skupnosti	5 %
— uvodna vprašanja	3 %
— sodstvo in varstvo ustavnosti	2 %

Kot vidimo je javna razprava posebej poudarila družbeno ekonomsko ureditev. Najbolj pa je ljudi zanimalo: delo kot osnova in merilo za položaj človeka v družbi. Veliko diskutantov je poseglo v načela delitve dohodka tako znotraj kolektiva kot v odnosu z družbo. Nekateri so, na primer, spraševali, če je delitev po delu idealna ali pa kako je tretjino umsko in fizično delo, drugi so s kritično konico vpraševali, zakaj niso natančneje določena merila za delitve osebnih dohodkov, zakaj niso določeni razponi med najnižjimi in najvišjimi osebnimi dohodki ali pa zakaj so v kmetijskih združenjih in na kmetijskih posestvih osebni dohodki nižji kot v industriji. Med vprašanji in mnenji so se pojavljala tudi taka, ki so zahtevala poseg zunanjih družbenih sil, kot na primer: občinski ljudski odbori naj usklajajo osebne dohodke delavcev glede na nove in zastarele gospodarske organizacije ali pa da naj ustava določi višino plač.

TRI SKUPINE

Skratka, vsa vprašanja in mnenja v zvezi z delitvijo dohodka je moč zvrstiti v tri skupine. Na vprašanja, ki povezujejo delitve dohodka na uspeh ekonomske enote in vsega podjetja, in številne predloge, ki stremijo k objektivnejšim kriterijem zboljšati sistem delitve. Potem na vprašanja, ki želijo, da bi bili z zunanjimi predpisi določeni dohodki in lestvice osebnih dohodkov, ter končno na tista, ki želijo pospešiti proces uveljavljanja delitve dohodka v družbenih službah in državni upravi.

Kako bo potekala socializacija na vasi? Kdo jamči, da bo proizvodnja v družbenem sektorju res višja? Kakšni bodo ukrepi za racionalno obdelavo zemlje in kdo jamči, da bodo novi zemljiški kompleksi res skrbno obdelani? Ali lahko postane kooperacija obvezna in v katerem primeru jo lahko predpišejo? To so vprašanja, ki so sledila prejšnji kategoriji in so posegala v vlogo socialističnih kmetijskih organizacij. Predvsem so ta vprašanja zastavljali zasebni kmetovalci, ki so terjali od nosilcev socialističnega razvoja na vasi, da jim razložijo njihovo perspektivo. Ampak analiza je, žal, tudi pokazala, da so bile na razpravah odsotne prav tiste aktivne družbene sile, ki naj bi pomagale oblikovati novo socialistično politično zavest na vasi.

Vloga direktorja in način njegovega postavljanja je bila tema, o kateri so razpravljali zlasti v delovnih organizacijah, številni diskutanti, ki niso mogli prikriti, da jim ni povsem jasna razlika med načelom rotacije in »ponovno izvolitvijo«, ki velja za direktorje. Pojavila se je močna težnja, da bi delovni kolektivi samostojno določali direktorja, hkrati pa je bila marsikje izrečena bojazn, da načelo rotacije ali načelo ponovne izvolitve direktorja lahko v znatni meri vpliva na delo in uspeh delovne organizacije.

VEČJA SAMOSTOJNOST

Naslednja skupina vprašanj je zadevala samostojnost delovnih organizacij. Najbrž zato, ker je usoda posameznih vprašanj še vedno odvisna od odločitve ožjega kroga ljudi. Vprašanja in mnenja pa so težila k večji samostojnosti in notranji delitvi dohodka in v razpolaganju z deviznimi sredstvi. Izražena pa je bila tudi težnja po večji stabilnosti in davčni politiki in po dolgotrajnejši stabilnosti cenah.

V zvezi z osvoboditvijo dela so bile izrečene misli, da osnutek ustave ne govori dovolj o delavskih svetih in upravnih odborih. Pojavil se je tudi predlog, naj bi ustava dosledno prepovedala izkoriščanje tuje delovne sile za pridobivanje dohodka. V tej zvezi so na razpravah prečiščevali pojme: ali so hlapi in dekle in gospodinjske pomočnice izkoriščani?

Zlasti v nerazvitih področjih je bila razprava obeležena z drobno lastniškimi posestniškimi problemi. V ustavi je zasebna lastnina zajamčena, pravice iz lastnine pa niso določene! Kakšne so pravice, ki izvirajo iz zasebne lastnine kmetov? Ali kmet lahko zaposli tujo delovno silo? Zakaj zemljiški maksimum ni vnesen v ustavo? Kako bosta potekala arondacija in podružbljanje gozdne proizvodnje? Ali bodo kmetje izumrli? To so bila vprašanja predvsem tistih zasebnih kmetov, ki jih skrbi, kako zavarovati zasebno lastnino.

Precej manj je bilo vprašanj o problemih kooperacijske proizvodnje. Zvečina so se nanašala zgolj na dobavo gnojil, semen, dajanju traktorskih in drugih storitev. Kmetje-delavci, ki jih je v Sloveniji precej, pa so postavljali naslednja vprašanja: Ali bo kmet lahko delavec? Ali ima delavec lahko posestvo? Ali se bodo morali kmetje-delavci vrniti na svojo zemljo? Ta vprašanja podpirajo znano dejstvo, da je kmet-delavec z eno nogo na vasi pri zasebnih posestih, z drugo pa v tovarni. Zlasti male kmete, ki doma ne vidijo več perspektive, pa je zanimalo: kako urediti vprašanje hribovskih kmetov, ki nečajo biti več lastniki, ker ne morejo gospodariti? Zakaj je hribovski kmet enako obdavčen kot dolinski? Kaj bo s kmeti, ki nimajo možnosti za kooperacijo?

Na osnovi teh vprašanj bi bilo kajpak napak sklepati, da je našemu kmetu socialistična orientacija tuja in da stoji samo na pozicijah zasebne lastnine. Kajti v resnici gre za specifičen pojav na vasi, za negotovost kmeta, ki je še sposoben zadržati obdelovalno zemljo.

Beseda je bila še o dedovanju. In zasebnim kmetom podobna vprašanja so zastavljali tudi zasebni obrtniki. Ali je v privatni obliki lahko zaposlena tudi obrtnikova žena? Koliko delovne sile ima lahko obrtnik? Kakšna je bodočnost zasebne lastnine proizvodnih sredstev?

xxx

V bežni ustavni panorami smo pogledali, o čem smo največ razpravljali ves čas razprav o osnutku nove ustave. Če smo pri tem vzeli pod drobnogled samo družbeno-ekonomsko ureditev, smo to storili pač zato, ker so bili v ospredju ustavne razprave predvsem socialistično-ekonomski odnosi v delovnih organizacijah in odnosi v sferah zasebne posestniške lastnine v kmetijskih in obrtni. Ti pa so, kompleksno vzeti, gibljejo v smeri krepitve družbenega samoupravljanja. To je večera sprejeta ustava tudi potrdila.

E. HRAUSKY
A. MAHKOTA

HY

Ko si je nekdo izmed gostov, ki so si ogledali letošnji mednarodni sejem gostinske opreme v Mariboru, po razgledu malce oddahnil in ko so ga vprašali za mnenje o letošnji prireditvi, je kar naravnost dejal:

— Vse sem videl na tem sejmu. Najrazličnejše stroje, ki se dajo koristno uporabljati v gostinstvu in izboljšati tovrstne usluge. Ali pa veste, če bodo naši proizvajalci kaj kmalu začeli izdelovati tudi stroje za proizvodnjo gostinskih kadrov?

MANJKA - „STROJ ZA KADRE“

Ni naloga tega sestavka opisovati sejemске prireditve, niti po vrstnem redu beležiti razstavitelje izdelke gostinske opreme. Reporter si je zadal nalogo — najti odgovor na vprašanje, ki se je prav ob tem sejmu poročilo, je pa pri nas aktualno že vrsto let: »Kako daleč smo že s proizvodnjo gostinskih strojev in kakšno korist ima od tega gostinstvo oziroma kaj vse se proizvajajo, a v gostinskih obratih tega ni čutili? (Vsaj na solidnejši potrebi ne!)

Nič novega ne bom povedal, če rečem, da naše gostinstvo ne koraka vstric s celotnim razvojem našega gospodarskega utripa. Čeprav so bili v zadnjem času pri modernizaciji naših gostinskih obratov v skoraj vseh državah doseženi nekateri ohrabljujoči rezultati, je to brez dvoma še premalo. Neki tuji turist mi je lansko leto dejal:

— Nič nimamo proti, če so cene v vaših gostinskih obratih in hotelih razmeroma visoke, vendar je treba hkrati s tem nuditi gostu tudi vse tisto udobje, ki ga taka cena brez dvoma terja.

Ta slučajni znanec iz Italije (in kajpada, še mnogi drugi) imajo gotovo prav! Ni nobenega dvoma, da so lahko gostinske usluge boljše in kakovostnejše le tedaj, če naš sistem poslovanja moderniziramo, izboljšujemo. To pa lahko storimo v veliki meri tudi s stroji!

Kakšen položaj je v tem pogledu pri nas?

Pred dnevi sem bral v nekem časniku, da so v Makedoniji naredili anketo o oprimenosti gostinskih obratov in hotelov z mehanizacijo, brez katere si sodobnega gostinstva ne moremo niti zamisliti. Ugotovili so nič kaj rožnato stanje: hladilnikov ima le malo podjetij, v vsej republiki pa so zabeležili le en stroj za lupljenje krompirja (ki niti ne velja mnogo. Mimogrede povedano: stroj za lupljenje krompirja (ki smo ga videli tudi na razstavi v Mariboru) zmore olupiti PETNAJST KILOGRAMOV KROMPIRJA V MINUTI! Kakšna prednost je za gostinski obrat, ne bi niti omenjali, če si zamislimo dolgo vrsto delav in kuharskih pomočnic, ki lupijo krompir za krompirjem. (Le v koliknem času bi lahko nalupile grmado krompirja, ki ga stroj olupi, denimo, v pol ure?)

Še zelo nezadovoljivo

Neka druga anketa Sveta za gostinstvo Zveze gospodarske zbornice, ki je zajela 836 gostinskih podjetij s 5.711 objekti, pa je dala precej verno sliko o oprimenosti jugoslovanskega gostinstva z mehanizacijo. Gostinska podjetja in objekti, ki so jih anketirali, so oprimeni s 3.021 hladilniki, 629 hladilnimi vitrinami, s 429 aparati za sladoled in s 846 hladilnimi pulti. Primerjava z nekaj leti nazaj je vsekar ugodna, čeprav se zdaleč ni zadovoljiva. Anketa je namreč pokazala, da so potrebe še zelo velike: zgolj anketirani obrati in podjetja so navedli, da potrebujejo še 1.253 hladilnikov, 714 hladilnih vitrin, 510 aparatov za sladoled in 700 hladilnih pultov!

Tudi nadaljnji podatki iz omenjene ankete so zanimivi.

Podjetja že imajo 804 električne štedilnike, 402 kotla za kuho, 391 različnih električnih strojev, 264 različnih univerzalnih električnih strojev, 216 strojev za smetano in podobno. Sem morajo šteti še tako imenovano »zabavno« mehanizacijo, ki obsega v anketiranih podjetjih 1.198 radijskih sprejemnikov, 413 televizorjev in 398 glasbenih skrinj — »juke boxov«.

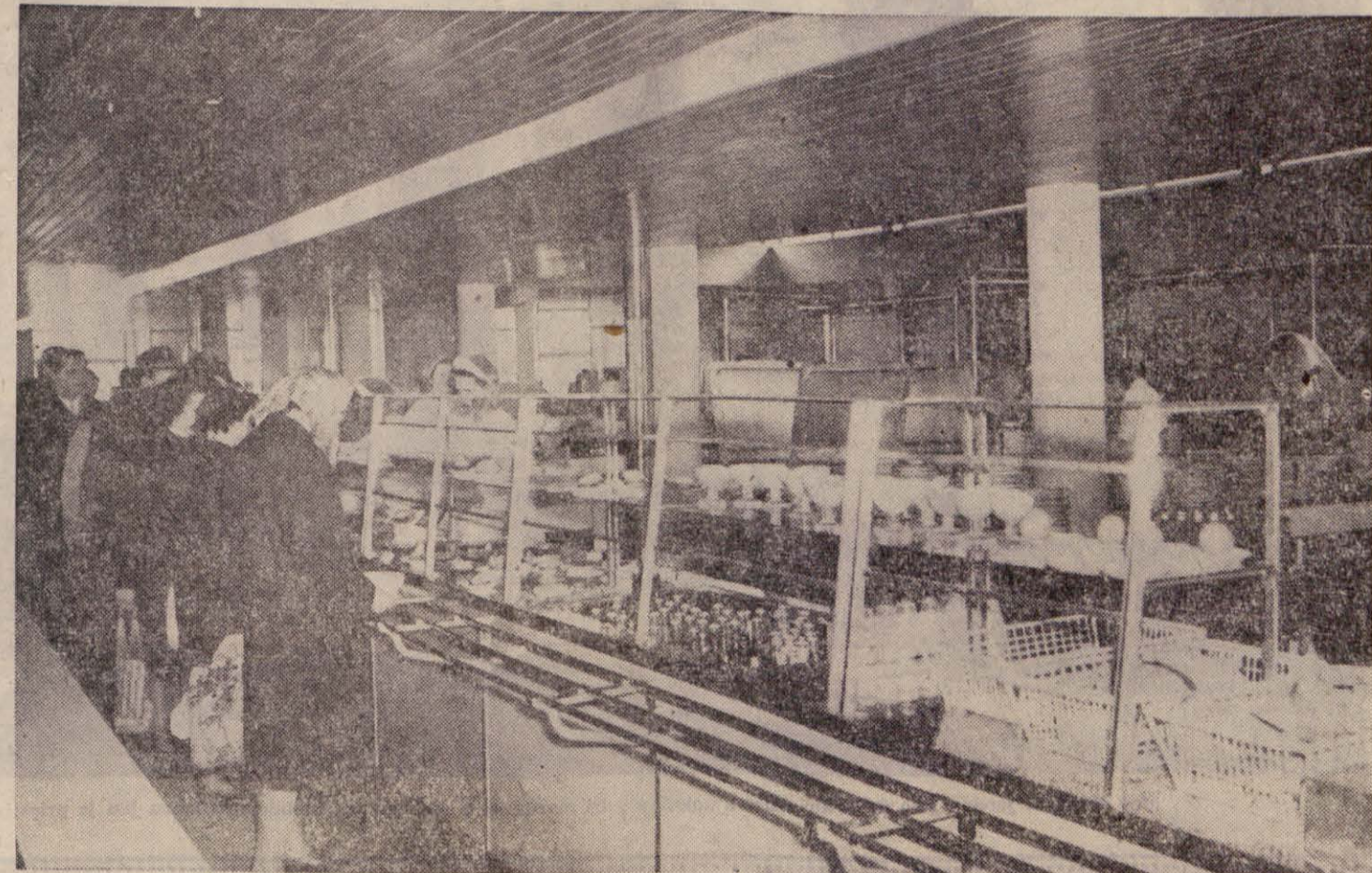
Ta številke so spodbudne, hkrati pa razgaljajo potrebo po nadaljnjem pospešenem oprimenju našega gostinstva s prepotrebniimi stroji.

Proizvajalci : Irgovina : gostinci

Reporter se je ves dan »smukal« okoli razstavnih paviljonov mariborskega sejma in zbiral ter zapisoval mnenja.

Prijazni zastopnik »Loških tovarn hladilnikov« iz Skofje Loke se je sprva obotavljal z odgovori, slednjic pa se je le »omehčal« in povedal:

— Naši gostinci so vse preveč zaverovani vase in se branijo slehernih novotarij. Ni razumevanja... No, pa vam bom povedal podrobno o pogovoru, ki sem ga ujel, ko si je neka skupina gostinskih delavcev ogledovala naše izdelke... Nekdo je pripomnil: »Kaj bomo te stvari ku-

povali, ki so drage! Saj se bomo potem morali odločiti takim osebnim dohodkom, kot jih imamo zdaj... Je že bolje tako, čeprav nimamo takih strojev...«

— In to podjetje najbrž ni ničesar kupilo?

— Seveda ne. Pravijo, da jim je tako bolje! O tem, da bi se ta stroj kaj hitro amortiziral, pa ne razmišljajo. Potem bi lahko imeli še večje osebne dohodke...

V predeljenem poslovnem prostoru razstavlja »CONTAL« iz Ljubljane, ki je bilo živahno. Sklepal so pogodbe in kaže, da so bili zadovoljni.

Pogovor s predstavnikom:

— Veste, kaj je razlog, da naše gostinstvo tako po polzevo napreduje? Po mojem mnenju obstajata dva razloga: pomankanje kreditov in miselnost gostinskega kadra, ki se s težavo odloči tudi za nakup najmanjšega stroja, misleč, da ga bo ta stroj pripeljal na rob propada.

— Kot mi je znano, doslej je nobeno leto niso bili v celoti izkoriščeni vsi krediti, od zveznih do občinskih, namenjeni za gostinstvo?

— Tudi to je res... Vendar se mi zdi, da je poglavitni razlog nerazumevanje, tista konservativna mentaliteta naših gostincev, ki se zadovoljujejo s tem, kakor je bilo včasih. Menijo takole: saj so gostinstvo zmeraj polne! Saj ni treba ničesar več! Saj »gre«!

— Kaj boste k temu dejali? — Je nadaljeval besednik iz »CONTAL«. — Naše podjetje je brezplačno ponudilo nekemu renomiranemu gostinskemu obratu v Ljubljani, z veliko kuhinjo, v uporabo stroja za mehanizacijo zrezkov, ki velja sto petdeset tisoč dinarjev. Rekli smo: tu ga imate za štirinajst dni, preizkusite ga in ugotovite, ali je v redu ali ne! In veste, kaj se je zgodilo? Ko sem čez štirinajst

dni prišel v tisti obrat, v kuhinjo, sem lahko opazil stroček še originalno zapakiran! Nedotaknjen! Kuharica je potem dejala: »Ne bom jaz s tem delala! Saj gre s točenjem prav tako. Tako smo vedno delali, pa bomo še vnepreje!«

(Če je v Ljubljani (!) tako, ni nič čudnega, če je drugje še slabše!)

— Drugi primer — zgodil se je v enem najboljših hotelov v državi: krasen jedilni pribor, za sedaj uvožen, ki pa bi ga lahko izdelovali tudi doma (saj imamo tovarno »Kordune« iz Karlovca), je ta obrat odklonil z naslednjo utemeljitvijo: »Hja, ta pribor je že lep in pripraven, vendar ga mi potrebujemo le tedaj, če pride na obisk v državo kakšni tuje države. Za naše goste pa je dober tudi tak, kakršnega imamo!«

— Pa se vam zdi, da bi naše gostinstvo lahko hitreje napredovalo in da nabava posameznih strojev, vsaj nekaterih manjših, s katerimi se lahko kulturna postrežba pa tudi storilnost močno povečata, ne bi smela biti za gostinstvo kak večji problem?

— Kot rečeno, gre za miselnost, ki je zastarela, nazadnjaška. Če je kak gostinski obrat »A« kategorije, naj bodo take tudi usluge, mar ne?

Proizvodnja gostinske opreme v tujini se skoraj povsem razvija. Tudi pri nas je opaziti med proizvajalci velik napredek. Kdaj pa kdaj se človeku zazdi, da imamo celo preveč proizvajalcev tovrstne opreme, upoštevaje dejstvo, da je ni videti v taki meri v gostinskih obratih. Proizvajamo že najsodobnejše naprave, čeprav naša tovarna industrija še nima kdove kako dolga »delovnega staž«. Vendar smo se tudi pri tem znašli v nekakšnem »zračnem krogu«. Proizvajalci si (povsem razumljivo) žele izdelovati le tiste stroje, ki bi jih lahko proiz-

vajali v velikih serijah, hkrati pa vsi začno proizvajati kak nov izdelek, ki se pojavlja.

Na drugi strani pa trgovina zaman poskuša prodreti s posameznimi novotarijami pri proizvajalcih, zahtevajoč sprva le dvajset ali trideset kosov takih strojev ali naprav — ne želeč preveč tvegati.

In tako trgovci in proizvajalci največkrat niso pridejo skupaj.

Če temu pristojemo še konservativni-zem gostincev, je krog zaključen...

Kako torej presekat ta »zračni« krog, ki škoduje razvoju gostinstva in gospodarstvu v celoti?

■ Brez dvoma je treba doseči, da se bodo proizvajalci specializirali za proizvodnjo posameznih skupin strojev. To, da »vsi delajo vse«, brez dvoma nikakor ne peline.

■ Trgovina bi morala pokazati več prizadevanja za uveljavljanje domačih izdelkov, ki ne zaostajajo za tujimi, čeprav bomo še vedno uvažali nekatere stroje, za katere je brez pomena, da bi jih sami začeli izdelovati. Ker tovrstna proizvodnja ne bi bila rentabilna.

■ Povej ko slej na moramo doseči, da se bodo gostinci bolj smelo odločali za mehanizacijo poslovanja, za sodobnejše in kulturnejše oblike postrežbe, skratka — za napredek.

Sicer bi bilo res najnametneje, da bi se kaka tovarna lotila proizvodnje strojev za izdelovanje gostinskih »bogatstev«...

IZTOK AUSEC

SLIKA NAD NASLOVOM: Samopostrežni restavraciji »Center« v Mariboru, ni kaj reči tako glede modernizacije kot kulturne postrežbe. Primer iz Maribora, ki je za sedaj edini v Sloveniji (da bi jih bilo kmalu še več!) je nadvse spodbuden in je že prestal izpit upravičenosti.

BO „BURJA“ „NASEDLA“?

»Burja« je že nekajkrat zaplula po straneh »TT«:

Navedli je naše bralce na izletu v neznan — ...povečanje turističnih kapacitet in želja turistov, da bi uživali morje na ladjah, narekuje Obalni plovbi, da poveča svoj turistični park še z nekaj podobnimi turističnimi ladjami kot je »Burja« (TT/4. maja 1960.)

Pripovedovala je, kako je na poti v Benetke zasajena tuje turiste v gusarje. Zato naše stare znanke ne pozabljamo tudi v letošnji pomladni osamljenosti v piranskem pristanišču. Do konca meseca bo sicer spet pripravljena za potovanja. — Samo kam? Pred nedavnim se je zdela, da tega še nihče prav ne ve...

■ Tovariš Struclj, sekretar piranske Splošne plovbe: »Trudimo se, da bi kar najbolj zmanjšali stroške. Včasih smo sicer krili izgubo Obalne plovbe, danes pa, ko je gospodarnost cilj vseh naših prizadevanj, tega ne zmoremo več.«

■ Tovariš Gorjup na Obalni plovbi:

»Teh šest turističnih čolnov nam je napravilo v preteklih dveh letih 18 milijonov izgube. Sami je ne moremo pokriti, pa čeprav se zavemo, da gre za dejavnost, ki prinaša koristi turistom... Izguba za pretekli dve leti še vedno ni plačana, pa čeprav je...«

■ Sekretariat Izvoznega sveta za promet LRS (30. 7. 1962) je sklenil, da »bo kril izgubo Obalne plovbe Koper, nastalo v 1960. in 1961. letu, ki znaša v celoti 18.195.579 din iz republiških proračunskih rezerv do 50 odstotka pod pogojem, da predhodno krije izgubo do 50 odstotka OLO Koper.«

■ Podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora Koper tovariš Feritog:

»V turizmu je v ožjem smislu marsikaj defektno, če pa zadeno bolj na široko pogledamo, prinaša dobiček. Bomo krili polovico izgube...«

Gre za osem majhnih lesenih plovilskih ladij — »Pino Tomazič«, »Portorož«, »Lubnika«, »Piranica«, »Ravna« in »Burja« — ki v poletnih mesecih redno obratujejo ob obali. Največja med njimi — »Burja« — pa gre še na posebne vožnje za turiste do Benetk in daleč na jug.

Tovariš Gorjup (Obalna plovba): »Ladvice, ki vazejo na krov le po 50 do 100 potnikov ne morejo biti rentabilne. Se posebej če potujejo samo po dva ali tri mesece v letu. Voznina pa — vsaj kadar gre za redni obalni promet — ne more biti nižja od avtobusne.«

Seneda tudi posadka ladij v povprečju ni skozi vse leto polno zasledena, pa čeprav dela v poletnih mesecih od zgodnjega jutra do pozno v noč. Vadrževanje lesenih ladij je drago. K stroškom se pridružijo še obvezni

MANJKA - „STROJ ZA KADRE“

Tako so nam povedali na Obalni plovbi. Razumljivo in prav se zdi, da se Splošna plovba trudi, da bi zaprla vsak kanal, po katerem bi po nepotrebnem odtekal denar. Saj so dobri gospodarji.

Drugo leto bo deset let odkar je bilo ustanovljeno edino slovensko pomorsko podjetje Splošna plovba. Takrat je kolektiv začel s tremi ladjami, zdaj pa jih ima že šestnajst. Se pravi, da je kolektiv dober gospodaril. In tudi lani niso uspehi izostali. V oceni gospodarskega razvoja občine Piran v preteklem letu piše:

— Nazadnje ležemo položaju na svetovnem pomorskem tržišču je finančno poslovanje Splošne plovbe znatno ugodnejše v primerjavi z lanskim letom. Celotni dohodek se je povečal, čeprav niso povečali kapacitet, za 4 odstotke, družbeni proizvod pa za 15 odstotkov — predvsem zaradi tega, ker so materialni stroški manjši za 8 odstotkov. Pri istih kapacitetah se je številu zaposlenih znižalo od 978 na 943, družbeni proizvod na zaposlenega pa se je dvignil za 20 odstotkov.

Na ugodnejši rezultat poslovanja je predvsem vplivala preusmeritev iz linij za Severno Ameriko na linijo Južni Atlantik in na zahodno obalo Afrike. Vendar rezultati še niso dokončni, saj je linija začela delovati šele sredi prejšnjega leta in zato tudi niso proučena nova tržišča. Značilno v poslovanju Splošne plovbe

je dejstvo, da so se znatno znižali materialni stroški, kar je tudi vplivalo na ugodnejši finančni rezultat. Devizna realizacija je lani znašala 8.216.800 dolarjev.

Tako ugodni uspehi pa so rezultat skupnih prizadevanj vsega kolektiva. Varcenjav je jim je v kosteh in krvi. Odkrivali in izpolnili so vse notranje rezerve. Najprej so se zmečili, da bodo strogo kontrolirali potrošnjo materiala na ladjah, potem so sklenili, da ne bodo na popotovanju po svetu kupovali nobene materiala, razen najnujnejše hrane. In na zadnje so se zedinili, da ladij ne bodo dali v najpogostejšo tujino razen če ne bo sila. Tuje posrpolvo v tujini razen če ne bo sila. Tuje usluge so zmanjšali na minimum. Kadar je bilo treba zunaj narediti na »Belokranjski žitni pregledi«, je ladija tri dni stala v tuki. Vsa ladija je bila škoda 1500 dolarjev, pa se račun da tri milijone dinarjev je prišel od izvajalca. Pa so rekli mornarji: to bomo naredili sami, med plobo. Takšna ekonomska računica je bila v skladu z novim predpisom, ki velja od letošnjega novega leta in ki pravi, da bo skupnost pošel dajala izvozne prejemke zgolj na netto devizni priliv. Doslej je bila premija na brutto devizni priliv, zdaj pa je od skrbnega gospodarjenja in dobre organizacije odvisno, če bo dobil kolektiv za dolar netto deviznega priliva 1260 dinarjev.

■ Po pa smo že pri devizah, ne moremo pozabiti na devize od turizma, ki so menda najcenejše in ki si jih najbolj želimo.

Turisti pridejo na morje zaradi morja. Ladja jim ga gotovo najbolj približa. Gre za bolj turistično zanimivo obalo, za večje možnosti zabave, za izlet.

Ze lani se je zgodilo, da so švedski turisti vezali svoj prihod v Portorož na izlete z »Burjo«...

Podpredsednik Feritog: »Ne pripeljimo turiste samo do morja, ampak tudi na morje. Izguba pri turističnih prenočitvah z ladjami se bo izplačala z večjim obiskom v hotelih. S turisti, ki jim bo na naši obali tako prijetno, da bodo še prišli.«

In reporterja, ki ju je že skrbel Burja brodolom sta stopila še v turistično poslovanje v Portorožu. Fotografirali aparati so ju predstavljali za pomladanske turiste:

»Ali bodo letos tudi organizirani izleti z Burjo«, povprašava.

»Seveda! Tudi v inozemstvu jo že reklamiramo...«

■ Burja torej ne bo nasledila

C vitamin ni samo v pomarančah, ampak tudi v zelju

PREHRANA DELAVCEV MNOGO POMEMBNEJŠA, KOT MISLIMO

Več kot polovica prebivalstva, ki ga širimo po svetu cenijo na nekaj več kot tri milijarde, je žrtev lakote. Anemija, skorbut, pelagra, beriberi in kwashiorkor so tipične bolezni lakote. Zato si je Svetovna zdravstvena organizacija ob letošnjem 7. aprilu — svetovnem dnevu zdravja — izbrala temo: »Lakota — bolezen milijonov«. S to temo hoče opozoriti najširšo javnost, da je podhranjenost neposreden vzrok številnih bolezni. Pri nas sicer ne moremo govoriti o lakoti, vendar zdravniki ugotavljajo, da nepravilno sestavljena hrana negativno vpliva na zdravje našega prebivalstva. Zato smo pri nas sedmi april posvetili pravilni prehrani in zdravju in naj bo opozorilo, da moramo temu posvetiti še več pozornosti kot doslej. Naš tednik pa v tem okviru posebej zanima prehrana delavcev in storilnosti.

Da je od pravilne prehrane v precejšnji meri odvisna storilnost delavcev, sicer nihče ne oporeka, vendar tega v naših razmerah še vedno ne ocenjujemo pravilno. Razni zavodi, strokovnjaki in statistiki vsestransko spremljajo prehrano naših delavcev in na splošno ugotavljajo, da je naš delavec količinsko dovolj hranjen. Ampak po kakovosti hrane še vedno ne ustreza ravni v nekaterih drugih državah. Tako govori povprečje, ni pa izključeno, da so posamezni delavci iz tega ali onega razloga še vedno preslabo hranjeni. Kajti povprečje ziva!

Vzrokov ne gre iskati v življenjskem standardu posameznih delavcev, saj od njega ni mogoče trditi, da povprečni zaslužek ne zadostuje za normalno prehrano. Tudi prav gotovo ni nepomembno, da si delavci — ne samo pri nas, tudi v državah z višjim življenjskim standardom, na račun prehrane kupujejo radijske in televizijske sprejemnike, mope in podobno, ali pa zidajo hiše. Zlasti mladi delavci so hitro pripravljene krepke stisniti pasove za obličko, čevlje in sploh zunanost. Pa še nekaj spremlja našo prehrano: ogreli občutek za izbiro živil in količino hrane.

RECEPTA NI, LE KALORIJE MORA BITI DOVOLJ

Ker je storilnost delavcev odvisna v glavnem od prehrane, je družbi še posebej od tega, da bi prehrana s svojo kakovostjo omogočala čimvečjo storilnost. Glavne besede pri tem kajpak nima tovarna, saj lahko ureja prehrano svojih delavcev le v tistih osmih urah, ko je delavec na delu. Toda z dodatno prehrano oziroma malicami lahko v precejšnji meri zboljšajo hrano delavcev, zlasti tistih, ki se doma ne hranijo zadostno in pravilno. V industrijskih državah so že zdavnaj zračnili, da se splošna dajata delavcem čimboljše in čimcenejšo hrano, če hočejo od njih, da bodo delali hitro, učinkovito in natančno. Dodatna prehrana v tovarni pa je tudi velikega socialnega in vzgojnega pomena, saj lahko razmeroma hitro privadi delavce tudi na tiste jedi, ki jih doma niso vajeni.

Težko je napisati splošno veljavno recept za prehrano različnih delavskih kategorij. Kajti vsak delavec je predvsem posameznik in je treba zato za vsakega posebej ugotavljati, ali je njegova hrana izdatna in pravilna. Vsekakor pa mora biti kalorično toliko bogata, da daje človeku dovolj energije, ki jo potrebuje za delo ter za vzdrževanje stalne telesne temperature. Na splošno vzeto pa velja, da je za lahko fizično delo odraslega delavca potrebnih približno tri tisoč kalorij, za srednje težko delo od 3.000 do 4.000 kalorij, za težko in zelo težko pa 4.000 kalorij in tudi več. Ženske potrebujejo približno 10 odstotkov manj kalorij, mladina v puberteti pa za četrtino več.

Da hrana ustreza ne samo po kalorični vrednosti, ampak tudi po kakovosti, mora vsebovati tudi pravilno sestavljene, se pravi vsebovati v ustreznem razmerju beljakovine (riba, sir, fižol, grah, leča, jajca), ogljikove hidrate (krompir, kruh, sladkor), maščobe, rudninske snovi, vitamine in vodo. Medtem ko je vprašanje o izdatnosti prehrane razmeroma enostavno, je pa vprašanje o njeni kakovosti veliko težje in pri naših delavcih, žal, tudi bolj zanemarjeno.

PAMANJKANJE BELJAKOVIN — POVZROČA LENOBNOST

Če delavec ne dobi s hrano dovolj beljakovin, se njegova aktivnost avtomatično zmanjša, ker se organizem s poditkom in z manjšo aktivnostjo varuje pred preveliko porabo in odmiranjem celic. Zato delamo krivico delavcem v nerazvitih deželah, če da so leni. Analiza prehrane je namreč doslej še vselej potrdila, na je bilo v njihovi prehrani premalo beljakovin, to pa povzroča manjšo aktivnost. Tudi našim delavcem pogosto primanjkuje živalskih beljakovin, Meso, jajca, mleko in mlečni izdelki so draga živila. Delavci bi si jih prav gotovo radi bolj pogosto privoščili, če bi jim to dopuščal žep.

Pri nas in tudi v drugih deželah je običaj, da dobi delavci na zdravstveno ogroženih delovnih mestih brezplačno po pol litra mleka na dan. To je še ostanek nepravilnega mnenja, da je mleko nekakšen protistrup za vse vrste industrijskih strupov. Danes pa je že natančno ugotovljeno, da pri večini industrijskih zastupitev mleko ne deluje več kot protistrup. Toda strokovnjaki in zdravniki kljub temu priporočajo delavcem mleko.

ker je lahko prebavljivo ter vsebuje maščobe, ogljikove hidrate, dragocene beljakovine, apno in druge mineralne snovi ter še celo vrsto vitaminov. Posebno pri mladih delavcih lahko s mlekom nadomestimo skoraj vse pomamljivosti enostranske prehrane, če jim damo vsak dan po pol litra mleka. Pri starejših delavcih je malo upanja, da bi jih navadili na redno uživanje mleka, ker je pri nas še kar preveč ukoreninjeno mnenje, da je mleko predvsem za otroke.

SLOVENC — KRUHOVCI IN KROMPIRJEVCI

V prehrani našega delavca je ogljikovih hidratov na škodo beljakovin in maščob še zmeraj preveč. Slovenci smo znani kot »kruhovci in krompirjevci«, pa tudi sladkih jedi in pijač se ne branim. Pričakovali bi torej, da pri nas ne bo tiste oblike utrujenosti, ki ji pravimo tudi izčrpanost. Toda temu ni tako. Zaradi nepravilno urejenega delovnega časa naši delavci namreč pogosto ne utegnejo zajtrkovati in prihajajo na delo skoraj tešči.

Dopolnilni obrok ali malica v tovarni naj bi vsebovala 600 do 800 kalorij, pač glede na to, ali delavci opravljajo lažje ali težje delo. Delavci presojajo skrb zanje tudi po tem, kakšno hrano jim daje podjetje in za kakšen denar. Glede organizacije dopolnilne prehrane smo pri nas še začetniki. Delavska prehrana je večinoma organizirana v pomamljivo, adaptiranih tovarniških prostorih, velikokrat je nenačrtna in celo vir okužbe.

V »SATURNUSU« PRAVILNO MISLIJO

Če je dopolnilni obrok izdaten in če kakovostno ustreza, če je okusno pripravljen in serviran, potem pač ne moremo pričakovati, da bi bil še posebej. Povsod po svetu znatno prispeva k dopolnilni prehrani tudi podjetje, saj je prepričano, da mu bodo delavci te stroške kmalu povrnil z večjo storilnostjo in s konstruktivnejšim odnosom do podjetja. In tako mislijo med drugim tudi v tovarni »Saturnus« v Ljubljani, kjer imajo tovarniško menzo že 40 let.

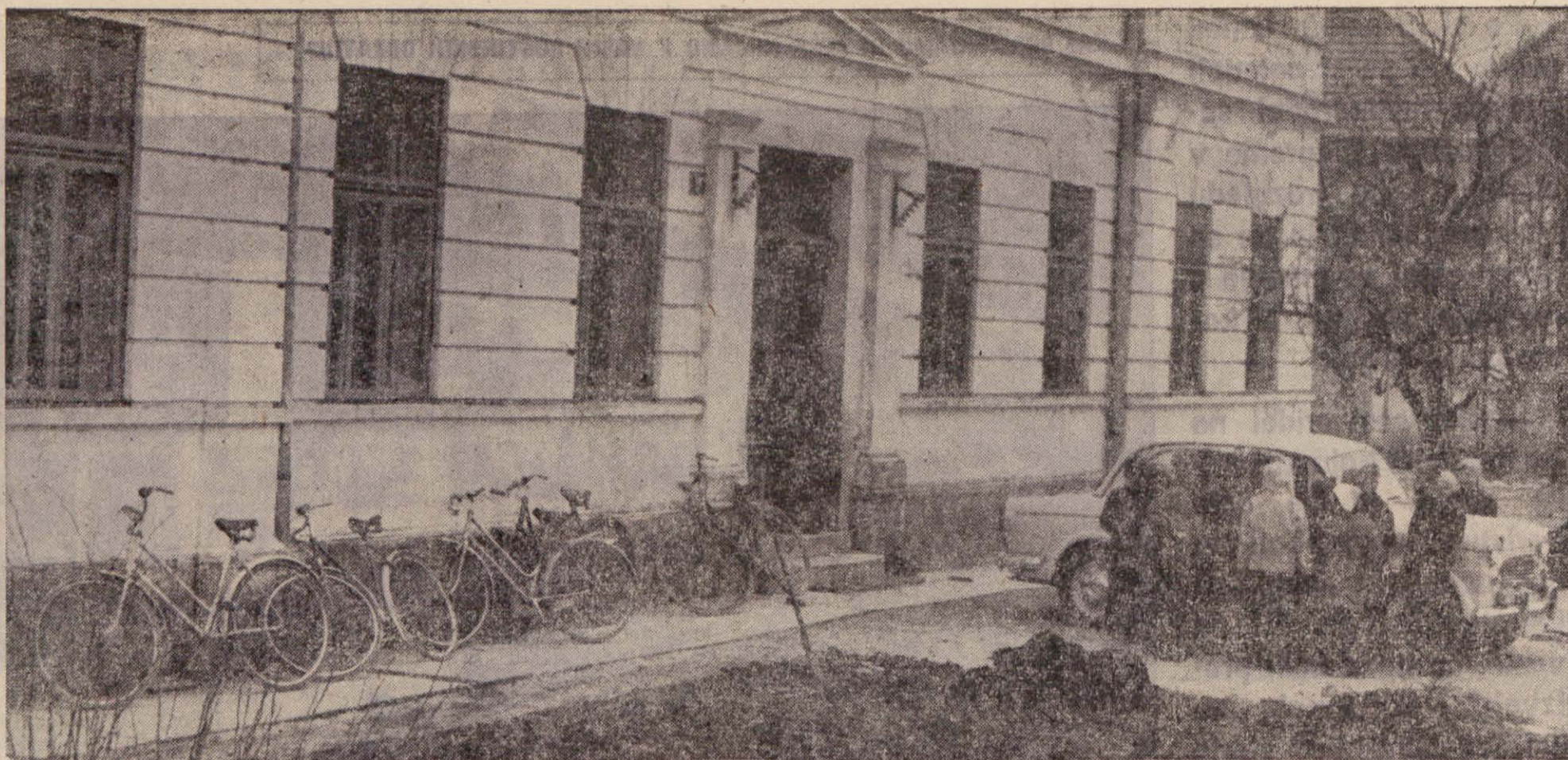
Delavci so jo takrat sami organizirali, — je pojasnil Feliks Rojce, predsednik upravnega odbora menze, in dodal: — In na teh osnovah deluje še zdaj. Razlika je le v tem, da se je takrat hranilo v menzi le malo ljudi. Zdaj pa uživa malice 95 odstotkov vseh delavcev. Dnevno pripravijo v menzi 1.300 malic in 350 kosil.

— Cena? — Malice so po 50 dinarjev, za vajence zastoj, kosila pa po 100 dinarjev. — Pa jedilnik? — Sestavlja ga kvalificiran kuhar, prekontrolira pa zdravnik oziroma dežurna medicinska sestra. Jedilnik je zelo pester in izdaten po vsebini in količini. Konkretno: danes bodo imeli delavci za malico konervo sardin in krompirjevo solato in čajem, včeraj je bil riž z grahom, poliet in golažovo omako, jutri bo pravi srbski pasulj s slanino, včasih je segledin golaž pa vampi s krompirjem ali mazel narezek. Drugič spet kranjske klobase, ali pa hrenovke v omaki.

— Pa znate vse to s takimi cenami? — Zmoremo. Enajst ljudi v menzi je na plačilni listi tovarne, samo za hrano pa smo dobili lani nekaj manj kot 10 milijonov dinarjev dotacije. Sicer pa hrano kupujemo neposredno od proizvajalcev.

In tovarni se izplača. Kajti C vitamin ni samo v pomarančah, ampak tudi v kislem zelju, brez izdatnega zajtrka pa ni velike storilnosti.

Hy

Med včeraj in jutri: v šolo do 12 km daleč s kolesi, a jutri morda že z osebnim avtomobilom, kakršen jim je pripeljal poučne filme iz Ljubljane.

Nilimo šole in poti

V roke mi je prišel statistični pregled, ki ugotavlja, da je v Sloveniji še vedno preko tisoč za šolo zrelih otrok, ki pa se iz takega ali drugačnega vzroka ne vpišejo v prvi razred, ali pa se vpišejo in pozneje ne obiskujejo pouka oziroma vsaj zelo neredno. Čeprav so se pri sestavljanju tega pregleda posluževali nekoliko nenavadne metode, namreč, da so od števila pred sedmimi leti rojenih otrok odšteli povprečni odstotek umrljivosti in število otrok, ki posečajo posebne šole ter iz razlike med pričakovanim in dejanskim rezultatom ugotovili nekakšen povpreček, je vendar število kljub netočnosti zanimivo in — na prvi pogled — ne ravno majhno.

Atudi to moramo razčleniti: v tem številu so namreč zajeti tudi tisti otroci, ki zaradi hujše obolenosti v dobi med rojstvom in sedmim letom starosti ne morejo obiskovati šole, ampak so pretežno doma, če že ne v posebnih zavodih, bolnišnicah in sanatorijih.

In še en vzrok poznamo: nekateri otroci stanujejo tako daleč od najbližje šole, da je ne morejo obiskovati, ali pa le neredno. Takih primerov je po približni cenitvi statistike 400 do 600; to so otroci s samotnih hribovskih kmetij, samotnih turističnih objektov ali zasebkov v gorah.

Da bi vsaj na enem primeru preverili te zelo približne in ne najnovejše letne podatke, smo obiskali Novo vas na Blokah, šolsko središče širokega okoliša, cele Bloške planote, ki s svojo nadmorsko višino preko 700 metrov zbuja nekatere pomisleke, zlasti v zimskem času. V prijetnem razgovoru z živahnim upraviteljem tovarništem Francetom Cebotnikom, ki že od leta 1945 dela na tamonjski šoli in vodi skoraj vse kulturnoprosvetno in športno življenje mladine, se je slika vse bolj jasnila.

»Koliko naselij zajema šola v Novi vasi?«

»Nitihi razredi zajemajo otroke iz približno 20 vasi, višji pa iz 36!«

»Veik okoliš! Ali so te vasi zelo oddaljene?«

»Različno. Velike Bloke dobra 2 kilometra, Sivče okrog 6 Lužarji 9. Najdlje je Zavrh, kar 12 kilometrov od Nove vasi!«

»In kako premerijo učenci vsak dan tolikšno pot? Ali niso trudni, ne zamujajo? Kako se to pozna na učnem uspehu?«

»Do letos so morali učenci premeriti vse te razdalje peš ali s kolesi, nekateri tudi do 25 kilometrov na dan! Posebno pozimi, ko zamele poti, so bile take daljave huda ovira. Zdaj pa je to v pretečni meri urejeno. Letos se jih večina že vozi z avtobusom — občina je prekrbela prevoz zlasti za oddaljene vasi, tako da učencem plača prevoze z avtobusi. Za prevoz učencev iz naselij, ki nimajo avtobusne zveze pa je dala na razpolago kombi, ki pobira otroke po oddolnih vaseh. Zlasti pride v poštev pri popoldanski izmeni, ko ni toliko avtobusnih zvez. Po končanem pouku pa jih spel razvozli nazaj. Le Sivče so še ob strani in morajo otroci še vedno premagovati razdaljo 6 kilometrov brez pomoči. Pa tudi za druge, ki se vozijo z avtobusom ni s tem že konec vseh težav: pogosto imajo tudi do avtobusa še po pol ure peš hoje in več.

Avtobus je pripeljal otroke iz širokega okoliša. Zdaj pa živo v šolo!

Zamujajo pa učenci zaradi tega ne. Saj so zveze redne; le vstajali morajo nekateri zelo zgodaj in tudi pozno pridejo domov. To se seveda pozna na učenem uspehu, oziroma se je poznalo. Pri najboljši volji le ni bilo mogoče urediti vseh zvez tako, da bi učenci iz vseh vasi takoj po končanem pouku sedli na avtobus in se odpeljali domov. Nekateri morajo čakati po pouku še uro, dve ali več, jutraj pa morajo biti že ob 7. uri na avtobusni postaji, saj so ob 8.20 uri že vsi v šoli. Tako nekateri kosijo šole ob treh popoldne in morajo zgodaj spat, če hočejo vstati dovolj zgodaj.

»Saj to je za otroke zelo naporno. Ali zmorejo vse to in še učenje povrh?«

»Da, naporno je, a šola jim gre pri tem kolikor mogoče na roko. Zjutraj prej zakurimo, da pridejo tisti, ki se pripeljejo pred začetkom pouka že na topla in se lahko pripravljajo na pouk. Le nalog ne smejo pisati v teh urah, ker bi lahko prepisovali.

V času med koncem pouka in med odhodom avtobusa pa jim bomo omogočili bodisi učenje — to že zdaj lahko počno — raje pa kakšne igre in razvedrilo kot igranje šaha, organizirali bomo zborovsko petje, v lepem vremenu pa bodo otroci lahko igrali odbojko in se sploh ukvarjali s športom. S tem bomo tudi izpolnili tisti del šolskega programa, ki ni ravno obvezen, je pa koristen in mujen — to je izvenšolsko delo z otroci in delovni odmor. Izkoristiti moramo ta čas, kajti pri nas ne moremo otrok pozvati popoldne spet v šolo ali na igranje, ker stanujejo predaleč...«

»Kako pa vpliva na otroke tako dolga odsotnost od doma? Saj so po vsem tem nekateri brez tople hrane od 6.30 uri zjutraj do 3. ure popoldne?«

»Tudi za te smo poskrbeli v šoli; pravzaprav so poskrbeli otroci sami. Lani smo namreč pridelali na šolski ekonomiji približno tona krompirja in toliko zelja, da smo ga naribali za celo kad. To je zdaj osnova za enolončnice, ki jih dajemo otrokom vsak dan za malico. Tako že držijo do kosila.

»Ali vse te težave vendarle ne vplivajo na učne uspehe otrok?«

»Vplivale bi, a zato je treba učni program zgostiti, zavreči res ves balast in intenzivno posredovati samo koristno znanje. To smo upeljali zlasti zaradi tistih in za tiste učence, ki pozimi kljub avtobusni zvezi včasih izgubijo kakšen teden zaradi visokega snega in zametov.

»Pa imate na vašem območju kakšen pri-

mer, da bi zdrav šoloobvezni otrok ostajal doma ali neredno obiskoval šolo?«

»Niti enega. V vsem času mojega službovanja ni bilo treba niti enkrat pokarati nobenih staršev zaradi zadrževanja otrok doma. V tem pogledu učna šola splošno razumevanje in spoštovanje. Starši se vse bolj zavedajo, da je šola potrebna, saj doma ni dobili zaposlitve, če pa hočejo poslati otroka v uk ali v višje šole, mora prejši dovršiti osnovno osemletno šolanje. Navaden težak pa noče biti več nihče.

Vvseh razvitih pa tudi nerazvitih državah vse bolj pazljivo zasledujejo problem nepismenosti in s tem posredno osnovno šolanje. Rezultati so kaj različni, čisto osupljivi in celo v naprednih državah vse prej kot spodbudni. A povsod se začne problem pri organizaciji osnovnega šolstva in pomembnih pokazatelji je vselej vpis otrok v prvi razred ter nadaljnje redno obiskovanje pouka. Ta problem smo zasledovali tudi mi. Res da po enem samem primeru ne moremo priti do točnih in veljavnih zaključkov, a res je tudi, da smo izbrali za preiskavo kraj, območje, ki je še nedavno slovelo po neaktnosti, raztresenosti naselij in slabih prometnih zvezah, pa tudi po surovih vremenskih razmerah. A če smo tu našli toliko dobre volje pri premagovanju težav, toliko razumevanja s strani ljudske oblasti in krajevnih prosvetnih delavcev, končno v tako kratkem času tolikšen napredek, da že ne moremo več govoriti o perečem problemu, morda lahko z zaupanjem zremo v prihodnost vsega našega osnovnega šolstva: lahko si pa tudi čisto privatno dovolimo nekoliko skepse na račun statistike, ki prednaša podatke na podlagi kombinacij s povprečji. A res je, da so cenitve, ki so jih statistiki upoštevali glede na umrljivost in obolenost otrok ter glede na oddaljenost od njihove matične šole le približne in samo orientacijske. Če upoštevamo pri tem še rezultate podobnih obiskov na terenu kakršen je bil naš, pride mo do precej verjetnega zaključka, da se vpišejo v Sloveniji praktično vsi šoloobvezni otroci v prvi razred in da pouk tudi redno obiskujejo. Zlasti v zadnjih letih so skupni napori kulturnih in političnih delavcev in naše ljudske oblasti posnem odpravili problem obiskovanja osnovne šole. Izjeme so tako redke, da predstavljajo samo še čisto krajevne probleme, če ne celo same probleme posameznih družin.

J. M.

ogledalo

Canberra: Stavka pristaniških delavcev — Okoli 3000 pristaniških delavcev v avstralskem pristaniškem mestu Canberru je začelo stavkati za povečanje mezd.

(Ljubljanski dnevnik 28. marca — »Telegrami«)

Upravno središče Avstralske zveze Canberra leži 85 kilometrov od morja na visoki planoti s 1000 metri nadmorske višine: vsekakor čudno pristaniško mesto.

Po sklepu žirije so bile podeljene štiri nagrade:

Citi Potokar 100.000 dinarjev za originalne ilustracije knjige Branka Jurca »Mil hihi za vse« in

Milano Bizovičarju 100.000 dinarjev za originalne ilustracije v knjigi Lojzeta Kovačiča »Pravljice iz račjega mesta«.

(Primorski dnevnik 30. marca — »Levstikove nagrade«)

Naslova sta za spoznanje drugačna: Branka Jurca — »Lizike za vse« in Lojze Kovačič — »Zgodbe iz mesta Rič Rač«.

Ce vas muči nespečnost, skušajte pest endivije, pest vrbovega listja, pes limbarja...

(TT 26. marca — »Nasvetje«)

Kost uležane govedine, kot je file in pa goveji šimbas, iz katerega sicer pripravljamo angleško pečenko...

(TT 1. aprila — »Goveji file«)

Kako se napake lepo same izravnavajo! »Te, ki je manjkal v prejšnji številki, se pojavi na isti strani v naslednji številki.

Dne 26. januarja 1961 je bila Elisabeth Kusian obsojena na doživetno ječo. Obsodbo je sprejela z mučeniškim obrazom, kot da je bila kaznovana zaradi tuje krivde. — Sedem let kasneje je umrla za rakom.

(Nedeljski dnevnik, 31. marca — »Virtuoz pred umoroma«)

Poročilo iz leta 1968?

Spopad v Dolini čopov

(Večer, 5. aprila — naslov na 1. strani)

Med boji v Laosu se je dovolj govorilo o Dolini vrčev, da bi lahko prevajalci iz Tanjuga vedeli, da je »čup« — vrč in ne čop.

Marijin pravi, da je pred pristankom na Mesec zelo pomembno ugotoviti, kakšna je njegova površina, stopnjo zračenja, meteorskih padavin in morebitnih seizmičnih pojavov.

(Ljubljanski dnevnik, 5. aprila — »Lunik 4 — Mesečev satelit«)

Kar se tiče zračenja na Luni, ne bi bilo treba pošiljati nanj avtomatske postaje; že dolgo vemo, da je zelo pomamljivo, ker zraka na Luni sploh ni. Druga stvar pa je z žarjenjem.

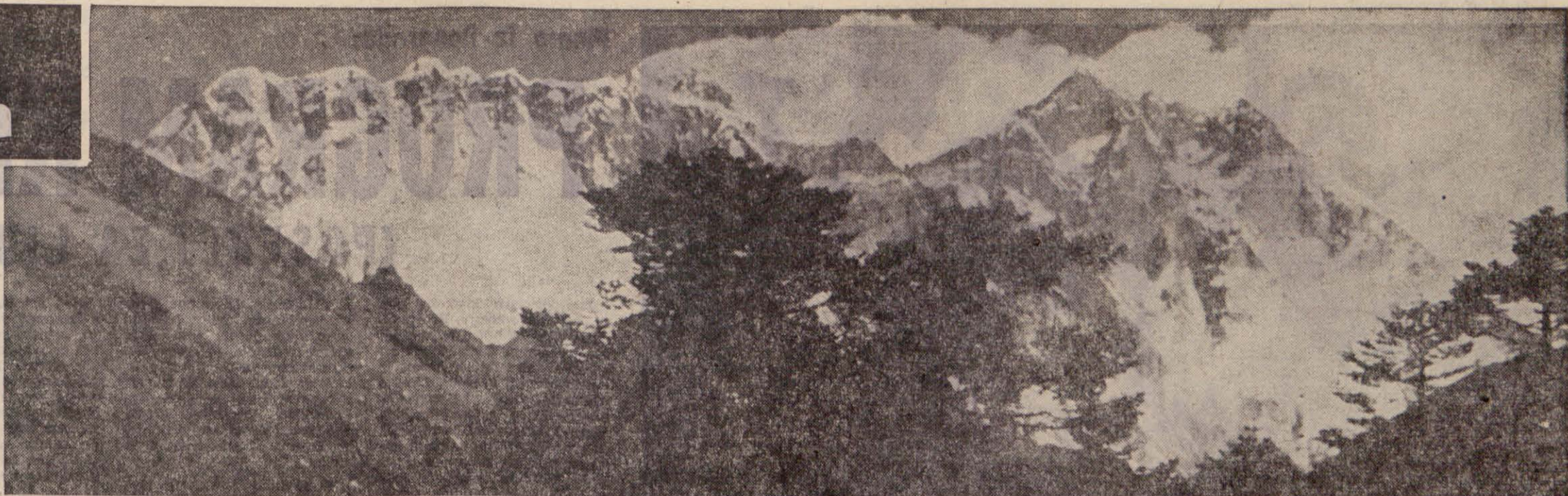
FIAT 1100 in motorno kolo DKW, 195 KS prodam.

(Delo 30. marca — »Mali oglasi«)

Izredna prilika: motorno kolo s 195 konjskimi silami; toliko jih imajo komaj veliki mercedesi.

Nepalska srečanja

KOSILO ZA ŽIVEGA BOGA

Deset kilometrov od naju je mogoča stena sedemtisočaka Nuptse, za njo »pušča« Everest vrh večno oblacno zastavo proti vzhodu, na desni pa se Neptsejev greben zaključuje z osem in pol tisoč metrov visoko skrbino treh Lhotsejevih vrhov

stanskega psa, ki na soncu čaka smrt in se sploh ne zmeni za jakovo kost, ki mu jo prinašam v dar. Ogromna siva zverina, podobna našim šarplanincem, je že na pol slepa. Pemba, ki se vrača iz samostana s polnim naročjem sposojene posode, me gleda in pravi: »Najbolje zanj bi bil nagel udarec s sekiro, pa se tega nihče ne upa storiti, ker je greh, ki ga ne odkupiš niti s toliko svečami, kot ima pes dlak. Greh je ubiti žival, greh prisiliti deklo v zakon, greh pripraviti otroka v jok...« Pemba je čisto iz sebe zaradi visokega gosta, da se mu niti riž ne posreči in že drugi prestavlja mizo, ki je le nizek zaboj.

Roop mi je za tolmacha, ko mi samostanski sekretar, lama, pripoveduje z zamaknjenim pogledom vse o Tjangučejem, kot tudi pravi samostanu — oboje pa pomeni Odis noje in

pa se sekretar polasti mojega zorkija in po najosnovnejšem pouku vneta slika, ko da bi vseh svojih štirideset let delal samo to. Mladi bog se v ljudno nasmiha, ko pa hočem uloviti v aparat razen njegove svetosti in Everesta še joka, ki bulji v nenavaden dogodek na svoji paši, ko da bi bil kratkoviden, ga zgrabi širok prešeren smeh in o uspehu krdila, ne more nihče več dvomiti. Potem izročiva lami darilo, volnene rokavice in šal, z željo, da bi ga spremljale na poteh po zasneženih vaseh, on pa seže, v številne gube svoje halje in privleče na dan tibetanske srebrnike, ki prinašajo srečo, zame ima pa presenečenje, leseno ploščo z urezanimi budističnimi izreki, ki služi za tiskanje molitnih zastavic, preprostih belih krp, ki vihrajo z vsakega mostu, z vseh hiš pa z grmov, dreves in skal. Ko da bi uganil mojo željo! Zelel sem si takšno preprosto zastavico za spomin, zdaj pa

sem dobil več — celo tiskarno. Ko da bi si Zelel avto, pa bi dobil avtomobilsko tovarno... Potem se dogovor za slikanje samostanske godbe, pa pristrčno slovo z indijskim »Namaste« in evropskim stiskom rok in gosta odhajata nazaj v samostan.

Pred svetiščem naju sprejme pol ducata lam. Veliki leseni molilni bobni, dolge vrste nizkih klopi z blazinami, številne knjige, na leseni strop naslikana kolesa življenja, resni kipi Bude in umrlega lame iz Rongbuka onstran meje, zlatih obrazov in modrih ustnic in oči. Velik obredni nož z bakrenimi lobanjami visi s stropa in v kotu je cela skladovnica bobnov in rogov. S fleši zablskava po mračnem ledeno mrzlem prostoru, da bi naslikala kolo življenja, pošastne kipe pa slika letja, ki kaže čudno mešanico volka, leoparda in medveda, potem pa imava še ravno toliko časa, da z magnetofonom loviva preproste zvoke činel, rogov in bobnov, ki ustvarjajo neznošen truš brez kakršnekolik melodije. Za konec po dolgem pregovarjanju sekretar napravi bogoskrunstvo in dovoli, da na luči dneva pred samostanskimi vrati posnameva mladega lamo, ki zatrobi v skoraj tri metre dolg rog pred mogočno kuliso najvišje gore sveta na severnem obzorju.

Pa naju nenadoma pokliče učenec k mlademu bogu in sekretar se skrivnostno smehlja. Brez Roopa. Mimo divjega psa čuvaja pred laminim stanovanjem lezeva po temnih okajenih stopnicah. Mladi bog se je čisto otrešel svoje zadržanosti, potisne naju na sončno in od vseh strani pred vetrom in pogledi zaščiteni teraso. Se za več luči skrbita dva aluminijasta filmska zaslona in napis na robu enega izmed njih pove, da ga je zapustila nesrečna nemška filmska ekspedicija, ki je morala lani v plazu s Pumorija nedaleč od tod pustiti Wernerja Stalbleja. Teraso krasijo barvne slike pekinske opere iz kitajske propagandne revije — nič čudnega, saj je Kitajska zares le dobrih deset kilometrov od naju — in neštete rože v lončkih. Tu je toliko sonca, da rože cvetijo vso zimo in jih ne dajo ko ognju, kot to dela sekretar v mrzli sobici, ki nama je ob tem opravilu otoplo dejal: »Konec je. Zima in smrtke«.

Na mizi z jeklenimi nogami in ultrapasom, ki se je kdo ve od kod znašla tu, stojita dve posrebeni in pozlačeni tibetanski skodelici za čaj na visokih postavkih in ko midva srebrava slano in vročo pijačo, posluša lama s slušalko magnetofonske posnetke svoje muzike in potem roma slušalka

še na sekretarjevo uho pa na uho mladega učenca, ki hodi bos po samostanu. Razgovor je bolj skop, ker prihaja od njihove strani le malo angleških besed, od naju pa še manj nepalskih. Potem pa lama ploskne in na terasi se pojavi mlad lama z gladko obruto glavo, stopi za Aleša in nato še za mene in se preden se zaveva, kaj se dogaja, nama visita okoli vratu kati, šala, kakršnega sem videl na je-tijevem skalpu v Kumdžunskem klostru. Ni nama jasno, za kaj gre, pa se le globoko pokloniva in zahvaliva. Potem naju lama zaprosi še za sliko v njegovi domačiji, kar mu rada ustreževa, in čas je, da se zares poslovimo. Posiljavamo se na dolgo kot prijatelji in obljubiva mu še mazilo za njegove bovine oči, čeprav mu svetujemo, da bo bolj prav, če pusti malo več luči v svojo čumnato. In nato se še enkrat zahvali za kosilo: »Dosej sem sprejel že mnogo belih ljudi, mene pa sta vidva prva povabila na obisk...«

Drug drugemu se reživa, ko korakava pod samostanom k našim, saj se bela gaza neverjetno odraža od najlinh brad in neprestano zapleta vanju. Tam pa so čisto resni in presenečeni in Roop mi spuli aparat iz roke in naju slika in Pemba je čisto mehak, zakaj, se nama posveti šele, ko pove, da lama ni še nikogar tako visoko odlikoval. Vsi Serpe naju bodo spoštovali, saj je kata iz rok Gnavainga Tenzinga Džanpa največje priznanje, ki ga lahko da. »Imeniten sem kot jeti,« se hvali Aleš in med pospravljanjem najine robe, ki se z nama seli v Kumdžung, se krepko zbadava. Pa nama je le toploti pri srcu, ker je Pemba tudi dejal: »Zdaj ste pravi prijatelji!«

Ob treh korakava mimo jakov in čortena in se še enkrat ozreva proti severu. Everest vleče spet svojo dolgo oblacno zastavo. Bori, breze in rododendroni šumijo v popoldanskem zahodniku in pred samostanskimi vrati nama maha v slovo gruča v rdeče plašče oblečenih lama. Krad rad bi se še kdaj vrnil v ta kraj po imenu Budine noge!

Pod vasjo naju čaka sekretar, ki naju bo spremljal do Kumdžunga, da mu bova dala zdravilo za mladega lamo, ki ga oči oblijo od mraka. Hitimo navzdol k sotočju Mlečne reke, ki je popoldne vse bolj bučna, ker jo sonce čez dan napoji s topljenim snegom pobočij zahodno od Everesta in zvečer stopava po štirih dneh spet med hišami Kumdžunga pod sveto goro Serp, mogočnim vrhom Kumbija.

ZORAN JERIN

Aleš in »živi bog«, vrhovni lama tjangučejškega samostana

vsak ve, da gre le za Budino nogo. Ustanovili so ga leta 1923, pa velja že za enega izmed najslavnejših budističnih samostanov na svetu. Iz Tibeta in Kitajske se romarji še danes tihotapajo sem, da se jih dotakne roka vrhovnega lame Gnavainga Tenzinga Džanpa in jih premakne za eno zemeljsko življenje bliže nirvani. Leta 1933 ga je porušil potres, ki je tedaj znižal za nekaj metrov tudi okoliške vrhove, pa so postavili novega in njegovo rožnato poslikano poslopje — tako so poslikani vsi budistični samostani — z zlatim stolpom obdaja zdaj še kopica nizkih neuglednih bajt, kjer živijo lame, in ta bivališča so jim postavili bogati starši. Če hočeš biti lama, ni dovolj, da si pobožen, tvoji starši morajo imeti tudi kaj pod palcem, da te vzdržujejo, saj dobiš v samostanu zastojni le čaj v klavzuro pa obed v dneh največjih praznikov, vse drugo pa prispeva družina, ki se pa lahko zato pohvali: »Ali veste, sina imamo pa v Tjangučejlu!«

Poglavje zase zasluži glavni lama, ki sem ga spoznal na dveh obiskih v njegovi čumnati. Mlad atletski razvit fant, ki ga boljijo oči, ker že nekaj let v mraku piše z leseno trsko in tušem nova samostanska pravila. Je iz družine tibetanskih priseljencev iz Kumdžunga in njegov oče se še vedno udinja za nosača. Sekretar trdi, da je novo utelešenje prejšnjega lame, da je eno zadnjih utelešenj in da bo kmalu med bogovi. Izbral so ga za nenačuden razin. Buje je že trileten začel govoriti o tem, da je doma v Tjangučejlu in še istega leta je segel le po stvarih, ki so mu jih v preizkusu prinašali lame iz samostana in so bile last umrlega lame. »Ali ni to zadosten dokaz? Pa jih je vsega skupaj devet, ki vsi govorijo, da je mladi lama zares utelešenje starega,« me prepričuje sekretar. Potem so ga vzgajali v samostanu in naposled poslali na študij v Tibet. Ko se je vrnil, ga je vsa dolina pričala v navdušenju. Zdaj je star osemindvajset let.

Točno opoldne korakata mimo črede samostanskih jakov — trideset lam ima trideset jakov — po tjangučejški ravni proti nam vrhovni lama in njegov sekretar v bogatih temnordečih plaščih. Globoki pokloni in Roop prevaja najino dobrodošlico. Midva vzameva lamo med naju in sedeva prekritih nog na travo, Roop in sekretar se utaborita na drugi strani mize, Pemba in neki nosač iz Pangbočja, ki je kar gorel od želje, da bi lahko stregel velikemu lami, pa pričneta nositi pred nas ogromne (izposojene) pladnje in kosilo poteka brez zapletljajev. Tu in tam skoči kateri izmed naju po fotografski aparat in napravi posnetek, potem

JEVTUŠENKOVA AVTOBIOGRAFIJA

NISEM SE POSTARAL, ODRASEL SEM

Odšel sem h Kirsanovu, da bi mi dal notranjo oporo za moje časopisno pismo. Osvetli pesnik me je žalostno pogledal: »Najbrž ste mislili, da so mi vaše pesmi všeč, ker so podobne mojim... Toda prav zato jih ne maram. Opuščate formalizem! Resnična poezija ni lep dirkalni avtomobil, ki se brez koristi podi v enem samem zaključenem krogu, ampak je bolniški avtomobil za prvo pomoč, ki drvi zato, da bi nekoga rešil...«

Kirsanove besede so me prizadele. Toda vztrajnost je bila velika in nisem se več mogel ustaviti.

Leta 1952 je izšla moja prva knjižica »Stežosedci prihodnosti«. Platnice so bile slika vsebine — bile so sinje modre.

Tisk je sprejel knjigo z največjo hvalo, ko pa sem prišel v knjižarno, je bila polica, kjer so druga ob drugi ležale moje knjige, pohujšljivo nedotaknjene.

Na pultu je bil kup knjig in mlad fant, ki si je ogledoval pesniške zbirke, ja začel listati tudi moji knjigi. Nekaj časa je okleval, potem pa jo je položil nazaj na kup.

»Ni prava,« je dejal prodajalci. »Tudi ta ni prava... Poznam dekle, zelo dobro dekle. Toda izgubila je vero v življenje. Pa sem hotel poiskati pesmi, ki bi ji pomagale... Toda to, kar je tukaj... Ali so to sploh pesmi? Čisto navadno promoušništvo! Gro-moušništvo ne more biti pomoč, ki bi človeku spet obudila vero v življenje.«

In fant je odšel iz trgovine ter izginil v sneženju.

Pretrlelo me je. Ko sem bil spet doma, sem še enkrat prebral svojo knjigo in nenadoma sem popolnoma na tanko vedel, da bi človeka, ki bi moje pesmi potreboval.

Komu bi lahko kaj pomenile sprete rime in zveneče podobe, če so samo izraz notranje praznine? Kaj je vredno iskanje forme, če postane samo sebi namen? Preveč sem se bal, da bi bil nezanimiv, pa sem postal prav zaradi tega.

Odšel sem zdoma in taval med lučmi in snegom. Po cestah so hodili ljudje, ki so se vračali z dela. Pod pazduhami so stiskali kruh ali kartonaste otičke s klobasicami. Leta obnove in vojne, leta velike zmage in velike prevare, veli-

kega razočaranja, so začrtala sen-ce v njihova obličja. Na teh utrujenih obrazih in upognjenih hrbtih se je še poznala zvest, da vsega ne morejo razumeti. Pa kljub temu na njih ni bilo opaziti razdraženosti in sovražne zakrknjenosti, ampak neko dobroto in pričakovanje dobrote od sveta.

Ti ljudje so mi bili blizu. Poznal sem vsako žilo na njihovih zelenih rokah, vsako gubo, ki so jim jo zarežali v obraz snežni viharji epoke. Ti ljudje, ni so potrebovali prijetnih besed. Preveč pogosto so jih silili in niso jim več verjeli. Potrebovali so drugačnosti besed: bodi poštenih in resnično nečinih.

Okažen invalid, ki mu je škripala proteza, je šel po cesti, nato goval pisano harmoniko in pel pesem o osamljenem drevesu. Dve ženski v vatiranih oblekah in fil-castih škornjih sta se pogovarjali:

»Morda pa je sploh ni — ljubezni?«

»Je, Varja, je... Samo počakati je treba nanjo...«

Na vogalu je fant nespretno objemal dekle in ji poljubljaval o-žetke z las. In zavedel sem se, da tudi še tako genialno zamišljeni iluzorni svet ne more biti lepši od realnega sveta, ki tukaj gradi, se bori, trpi, joka in se poljubuje.

Začutil sem dolžnosti do tega sveta.

Prišel sem do reke Moskve. Na mostu sem obstal in segel v žep po cigarete. Zatispal sem debel sve-ženj denarja, ki sem ga prav tisti dan dobil za svojo knjigo.

Potegnil sem ga ven in vrgel. Denar je padel v mrzlo globino. Seveda je bilo to le neumno mla-deniško dejanje. Toda hotel sem se rešiti denarja, ki sem ga dobil za laš. Potem so bili moji žepi prazni.

Brez denarja so ostali dolgo časa...

Nekaj časa sploh nisem mogel pisati. Vpisal sem se na literarni inštitut in švel od štipendije. Brez »maturitetnega« spricevala so me sprejeli na inštitut in kmalu tudi v Zvezo književnikov. Moja knjiga se je začela avtorsko spricevati. Toda jaz sem vedel, koliko je vredna. Začel sem drugače pisati in kar je bilo najvažnejše — začel

sem pisati o drugačnih stvarih, pa čeprav se precej naino.

Pisal sem o svojih dvomih nad samim seboj, o razliki med pristnim in ponarejenim — in nič več o strojih, ki jih upravljajo ljudje, ampak o ljudeh, ki stroje upravljajo, o njihovem veselju in trpljenju. Ko sem svoje nove pesmi prinesel na uredništva, so me sprejeli presenečeni obrazi. »Kaj se je zgodilo s teboj?« mi je zaklical vodja oddelka za poezijo pri nekem časopisu.

To je bil mlad pesnik K., ki je dal včasih z navdušenjem tiskati moje pesmi na internacionalne teme in praznične prigodnice. »Toda bol me navdaja s skrbjo. Ali se nisi postaral, Genja?« — Mi potrebujemo opogumljajočih, navdušenih verzov, ki kažejo prihodnost!

Pa se nisem postaral. Enostavno odrasel sem.

Brezumni optimizem ima mnogo bolj pesimistične posledice, kot je tako črni pesimizem. In obratno: To, kar lahko zaradi tragične vsebine označimo za pesimizem, lahko pomeni — optimizem. Zato se mi edlo posrečena »Optimistična tragedija« sovjetskega pisatelja Vsevoloda Višnjanskega. In zato se je pesnik K. motil, ko so ga zemerirjali žalostni toni iz mojih pesmi in je mislil, da sem postal pesimist.

Ostal sem optimist kot dotlej. Ampak včasih je bil moj optimizem rožnat obarvan. Potem pa je vseboval vse barve spektra, tudi črna. In zato je bil polnokrven in pristen.

Toda za takšen optimizem sem se moral boriti.

Skoro ničesar več mi niso objavili. Znamenita teorija, da konfliktov sploh ni, je takrat obvala dala našo literaturo. Njeni avtorji so trdili, da v našem sovjetskem življenju ne more biti konflikta med dobrim in slabim, ampak samo še nasprotje med dobrim in boljšim. Kasneje smo tisti, ki smo se bojevali proti takšnim kritikom, dokazali možnost konflikta med dobrim in slabim.

Toda sprememba ni bila mogoča od danes na jutri. Potem ko sem postal član Zveze književnikov, sem upotopil, da so njeni člani v večini pošteni ljudje: hkrati pa sem upotopil, da jo vodijo neta-

lentirani ljudje. Takšni ljudje pa so, na žalost, velkokrat ustvarjali »literarno politiko« in vnašali vanjo slabe elemente, med njimi tudi antisemitizem.

Poudariti moram, da je antisemitizem tuj naravniemu značaju ruskega ljudstva. V carizmu so antisemitizem umetno podpirali. Prav tako umetno so vzdrževali antisemitizem tudi v nekaterih obdobjih stalinizma. Toda zame — kot človeka in kot Rusu — je najdragocenejša na svetu Leninova izročilo: tako mi je antisemitizem dvakrat odvratel.

Pesnik K., s katerim me je usoda povezovala v iskreno mladosno prijateljstvo, ni maral Židov. Htela me je prepričati, da ima vse zgodovinske oportunitizma — od Burhina do Trockega — svojo skrito etnološko osnovo. Preprla sva se. Očital mi je politično kratkovidnost. Po enem takšnih prepričev je prenehal pri meni.

Zjutraj me je zbudil s klci zmagoslavja.

Napravljen je bil samo v telovadnice hlače, ko je navdušeno plesal pred menoj in mahal s časopisom. Pisalo je, da so zaprti številne zdravilnice in jih obtožili umorov s strupom. »Ali vidiš, kaj sem ti pravi! Sami Židi!«

Pripravil moram, da sem vesti verjel. Potra me je, toda mi ni vzbudila antisemitizma. Veselje pesnika K. mi je bilo odvratno.

Se tistega dne sva šla v kino, kjer so prikazali film o revoluciji. V eni epizodi so prikazovali pogrom na Žide v Odesi. In ko sem gledal kramarje in kriminalce, ki so stopali čez platno in kričali »Pobijte Žide, rešite Rusijo!« ter stiskali v rokah kocke za lakovanje, katerih so se držali krvavi kopi las židovskih otrok, sem se sklonil k prijatelju: »Ali bi bil tudi ti rad takšen?«

Pa mi je odgovoril: »Mi smo di-alektiki. Ni treba, da zavržemo vse preteklo, Genja!«

Potem ni dolgo ostal moj prijatelj.

Takrat se je v meni rodila ideja, ki je bila osnova pesmi »Babji Jar« — napisal sem jo čez nekaj let.

PRIPHODNIC:

SPET REHABILITIRAN. SREČA NJE S PASTERNAKOM.

Na prijazni travnatih ravnicah na ledeniški moreni se stiska kopica zgradb samostana Tjangučej

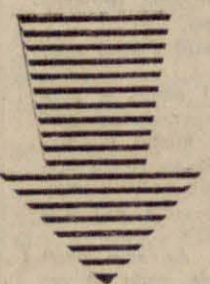
70 let Mary Pickford

Slovita zvezda ameriškega nemega filma, sladka »little Mary«, soustanoviteljica družbe »United Artists«, prsrednje filmsko ime v vzhajajočem Hollywoodu: Mary Pickford je 8. marca na tistem praznovala svoj 70. rojstni dan. Na sliki v nemem filmu »Newyorški klobuki« pred petdesetimi leti.

Hladnikov »Erotikon«

Kakor smo zvedeli, bo naš mladi režiser Boštjan Hladnik — za nemškega producenta, ki je dal svoji filmski »hiši« ime kar »Piran film« — začel v kratkem snemati film po lastni ideji in snemalni knjigi z naslovom »Erotikon«. Po Stillierjevem Erotikonu iz 1920 in Machatyjevem Erotikonu iz 1927 se Hladnikov 1963!

„Pankrtska mati“ končno pred startom

Po dolgih semintja bančnih peripetijah bo režiser Igor Pretnar naposled lahko realiziral scenarij Vojka Duletića »Pankrtska mati« po noveli Prežihovega Voranca »Samorastniki«. Začetek snemanja: 20. april. Za film so pripravljene že kostumi (kostumografki sta Mija Jarčeva in Marija Kobijeva), kakor jih nekatere med njimi kaže spodnja risba, pa tudi druge priprave so v teku. Strah vzbuja le planirani rok: udeležba v Puli...

Pismo iz Beograda:

PROGRAM KINOTEKE (POSEBEJ ZA LJUBLJANO)

Jugoslovanska kinoteka ima za svoje dvorane v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani pripravljen bogat program zanimivih ciklov, v katere so vključena dela iz raznih obdobij in smeri filmske zgodovine. V upravi Kinoteke v Beogradu so nam postregli s seznama filmov, ki bodo letos na sporedu. Upajo, da so jih postavili tako, da bodo s pestrostjo in kvaliteto zadovoljili želje vseh ljubiteljev sedme umetnosti.

LJUBLJANA: DELA NAJPOMEMBNEJSIH FILMSKIH REŽISERJEV

Kot smo že poročali, bo tuja, Ljubljana letos končno le dobila svojo kinotečno dvorano. Kdaj bo otvoritev, sicer se ni znano — prvi rok, 1. marca, je namreč že zdavnaj mimo — vsekakor pa preureditev dvorane Delavske univerze »Boris Kidrič« kar lepo napreduje. Program ljubljanske dvorane Jugoslovanske kinoteke je zelo obširen, saj obsega vse filme, ki so jih v preteklih desetih letih videli Beograščani in Zagrebčani.

Za start so namenjeni najprej filmi ameriškega komika Bustersa Keatona in sovjetskega klasika režiserja Sergeja Mihajloviča Eisensteina. Keaton se bo predstavil v dolgotrajnih nemih filmih »Navigator«, »Buster, detektiv«, »Naše gostoljubje«, »Buster boksaški šampion« in v kratkometražnih nemih filmih »Buster strelec«, »Buster gradi hišo«, »Sosed in sosed« in. V ciklu, posvečenem režiserju Eisensteinu so njegovi nemi filmi »Strajka«, »Oklepnica Potemkin«, »Oktober«, »Siaro in no«, »Naj živi Mehika« in »Čas pod soncem«, zvočna pa »Aleksander Nevski« in oba dela »Ivana Groznega« (drugi del z barvnimi sekvencami vred). Režiser Erich von Stroheim se bo predstavil s svojimi filmi »Pohlep«, »Slepe misli«, »Vesela vdova« in »Vrtljaka«, igralec Stroheim pa v filmih »Velika luži-

ja«, »Ultimat«, »Gibraltar«, »Sunset boulevard« in »Mrtvaška igra«. Dalje je na vrsti ciklus filmov francoskega režiserja Georges Henrija Clouzota in ciklus sovjetskih klasičnih filmov, v katerem bodo dela režiserja Pudovkina, Dovženka, bratov Vasiljeva, Kozincova, Trauberga, Rajzmanova, Aleksandrova in drugih.

V središču pozornosti tega orientacijskega načrta so filmi neorealizma, njegovi izvori in vplivi po svetu. Ljubljanci bodo ob tej priložnosti videli dela sovjetske klasične šole z njenimi neorealističnimi elementi, potem filme iz obdobja tako imenovanega francoskega črnega realizma, italijanske filme iz časa druge vojne, najboljša dela italijanskega neorealizma, nato pa še filme, ki so pod vplivom te smeri nastali po svetu.

Sredi ciklusa klasika Fritz Langa: nemi filmi »Nibelungje«, »Metropolis«, »Zena na Lini«, »Dr. Mabuse« in filmi »Morice«, »Testament dr. Mabuse«, »Bil sem linčar« (Fury), »Samo enkrat živite« in »Zahodna uni-ja«.

In slednjič še ciklus francoskega mojstra režiserja Marcela Carnéja: »Obala v megli«, »Otroci paradiz«, »Hotel du Nord« in drugi filmi. Skratka program, katerega se lahko Ljubljana še vnaprej veseli!

BEOGRAD: KONGRES MEDNARODNE FEDERACIJE FILMSKIH ARHIVOV

Junija bo v Beogradu kongres Mednarodne federacije filmskih arhivov. To bo jubilejni sestanek te federacije, ki ima štiri-
deset članov in se je formirala pred 25. leti na pobudo filmskih muzeologov ZDA, Francije in Anglije. Federacija si je zadala orjaško nalogo, da ohrani vse filme, ki so pomembni za sedmo umetnost, pa tudi tiste, ki izgubljajo na aktualnosti ali so kakorkoli obsojeni na uničenje.

UMRL JE HARRY PIEL

V Münchnu je 27. marca preminil svojčas neodoljivi junak nemških pustolovskih filmov predvsem nemega obdobja, Harry Piel. Davno tega je nastopal v številnih zabavnih filmih, junaki po salonih in med tolovaji. »Umetnost« mu je bila tuja, nikoli ni bil dolgočasen. Leta 1914 je ustanovil svoj »Ariel-Film«. Bil je vse hkrati: producent, scenarist, režiser, snemalec, igralec in lastni reklamni šef. Vsega je naredil 107 filmov. Tako je postal pojem, dokler ga čas ni prehitel. Ljudje so ga pozabili, toda še zmeraj je tovoril okrog zaboje s svojimi starimi filmi, ki jih nihče več ni maral. To so bili filmi o ljudeh, živalih in senzacijah vsake vrste. A kaj, cirkus, ki se mu je zapisal, na filmskem platnu ne žiga več. Umrl je obubošan in satn, star 70 let.

FILMSKI DROBIŽ

Za ohranitev klasičnih filmskih del ameriške proizvodnje izda vlada ZDA letno 60.000 dolarjev. S temi sredstvi konservirajo odnosno prekopirajo stare filmske trakove, ki jih nato hranijo v centralni filmoteki v Washingtonu.

V Italiji so v preteklem letu posneli okoli 200 filmov. Samo proizvodna hiša »Titanus« je proizvedla 20 igranih filmov. Ta filma deluje že 53 let in je s tem prekosila ameriško »Universal International«, ki je stara »komaj« 50 let.

Grčija je ena izmed redkih kulturnih dežel, ki še nima televizije, ima pa izredno razvito domačo filmsko proizvodnjo. Dosele je v Grčiji posneli okoli 700 igranih filmov, ki pa večinoma niso prodali v inozemstvo, vendar so, črna izredno priljubljeni. Nogomet je prav pomamljanka televizije, vzrok dejstvu, da so pred kinematografi dolge vrste ljubiteljev filma, ki predvsem zahtevajo filme domače proizvodnje.

Francoski filmski producenti so zagrozili s »stavko«, če jim vlada ne prisloži na pomoč vsaj v taki meri, kot pomaga italijanska vlada svojim proizvajalcem. Predsednik zveze francoskih filmskih producentov je izjavil, da jih je privela kriza na svetovnem tržišču in nezadostna podpora od strani vlade na rob propada.

V Bonnu so ustanovili strokovno komisijo, ki naj pripravi ustanovitve Akademije za film in televizijo.

Elsa Martinelli snema v Londonu. Igra filmsko igralko, ki jo venomer trpinči nemški holly-

woodski producent. Tega igra Orson Welles. Elsa Martinelli pravi, da se ga ni ne boji, saj se je ob snemanju filma »Hati« v Afriki »kar navadila slonov«.

Lawrence Harvey ni samo eden najbolj popularnih igralcev na svetu, marveč tudi režiser. Film, ki ga režira, se imenuje »Ceremonija«.

Iz kinotečnega sporeda, ki je predviden za Ljubljano: OBALA V MEGLI, režija Marcel Carné, v glavnih vlogah Michèle Morgan (na sliki) in Jean Gabin

eksperimentalna TV kritika

POLEMIKA

V svojem sestavku Nekaj o televizijski televiziji, objavljenem v peti številki revije Ekran 63, urednik kulturne rubrike ljubljanske televizije, Boris Grabnar, nekajkrat omenja Eksperimentalno TV kritiko in njenega avtorja očitno zato, ker se z nekaterimi trditvami, ki so bile tukaj natisnjene, ne strinja. Žal Boris Grabnar nikjer ne pove natančno, s čim se ne strinja, temveč v omenjenem članku razvije svojo teorijo o televiziji kot o novem komunikacijskem fenomen, in sicer jo opira na lastne izkušnje.

Ugotovite, do katerih je prišel na ta način, pa naša praksa vedno znova demantira. Tako pravi B. G.: Televizijski program je in mora biti univerzalen.

Tako pravimo mi: Naš program je še daleč od univerzalnosti. Nedomiselnost, vsebinska enoličnost sta njegovi glavni hibi.

Tako pravi B. G.: Televizija je podedovala in po svoje adaptirala nekatera ali skoraj vsa

izrazna sredstva omenjenih ustanov (gledališča, filma, radia in časopisa) in tem dodala še nekaj novih.

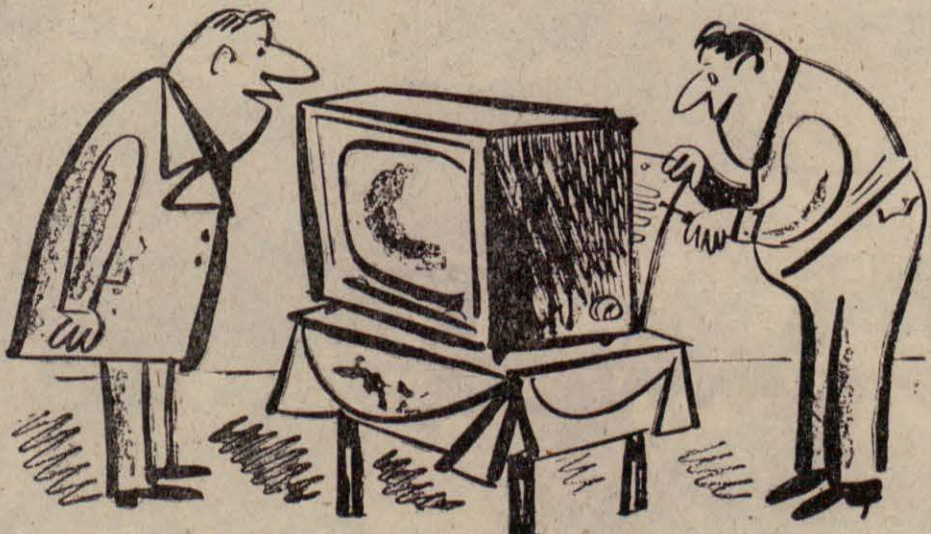
Tako ugotavljamo mi: Zaenkrat televizija ni imela še kaj dodati. Slej ko prej še vedno živimo s tistimi izraznimi sredstvi, ki jih je vzela od omenjenih ustanov. Prav zato gledalci se še ni dokopala do lastnega izraza.

Tako pravi B. G.: Pred kamero ne smemo niti brati, niti govoriti na pamet, stavke je treba formulirati sproti.

Tako ugotavljamo mi: Na ljubljanski televiziji nihče ne formulira stavkov sproti, marveč bere ali govori na pamet. Namreč, vsak stavek, ki ga slišimo na naši televiziji, je bil najprej napisan.

Naj bo dovolj! Za to, kar smo povedali, očitno kaže, da sta se Grabnar televizijski teoretik in Grabnar televizijski praktik zapletla v nerazrešljivo protislovje.

ZARKO PETAN

— Kaj pa delaš?
— Za kritiko bi rad pogledal...

Ljubljanski bienale:

SVETOVNA REVIJA SODOBNE GRAFIKE

J. MESESNEI

VARSÁVSKA GOSTA NA FESTIVALU MALIH ODROV V SARAJEVU: OBTOŽENA ALINA JANOWSKA IN WOJCIECH SIEMION POJETA
KRIMINALNO POLKO Z REFRENOM »VEDNO NA LEVO, VEDNO NA LEVO«

na en zlot, Toda, jaz nisem kriv, saj cene določi država! Nisem bil je mojstrsko pripovedoval, tako je ukradel pištolo, ampak sam je bil v tvežnjaku, saj je bil v tisto in tako je šel po varšavskih ulicah ter streljal s pištolo, da bi pregal dolžan. Nepozbarna je bila njegova zgodba, saj je bil sam svojo zeno, »Res je, visoko sodišče, da sem prodal svojo zeno prijatelju za tisoč zlotov. Ampak moja žena je bila v tvežnjaku, saj je bil kot leto dni spolne odnose in jaz tega razvratu nisem mogel več gledati. Zato sem mu jo prodal.«

Poljskih Slemion se je predstavljal tudi kot izjemno nadarjeni rektor. V dramatičnem ciklusu poljskih Slemionov je bil prvi, ki je bil polgrodno uro samo s lutkami obhvaloval ves odrski porok. Pripoved o nesrečni ljubezni med Slemionom in njegovo ženo je dopolnjeval o usodnega konca. Vmes pa je razbil začetno prijeme vznemirje s restancijami, ki je vedelove prihodnje dogodke. Bila je to mojstrska igra besed in tudi

BESEDA NI KONJ!

Za razliko od podobnih festivalov, gledaliških in filmskih, je saj največje veliko manj atraktivno zato pa ima bolj delovni značaj. Razgovori o gledališki ustvarjalnosti, na katerih sodelujejo številni odrski ustvarjalci in teoretiki iz vseh republik, so postali že tradicionalni. Letos je festivalski odbor omejil diskusijo na določene teme, ki obravnavajo predvsem odnos med gledališčem in dramskim avtorjem.

Razgovori so se začeli s povabilom na nagovor, predstavljanje svojega programa. Vse je bilo v znamenju Borzovca, režiser in dramatik iz Beograda, kjer je podprizidal sodelovanje s prvo vstopnico. V podobnem slogu je nadležal, da je govoril o tem, kako je kot direktor drame Narodnega pozorišča, ki je v Beogradu, vendar v Beogradu, to dramo, jo zrežiral in hotel celigrati eno izmed glavnih vlog, pa mi tega niso dovolili. Nato je sledila predstavitev, ki je bila v skladu z odgovori jugoslovanskega gledališča, ker se deset minut ni hčela odmakniti od svojih glavnih, se mučno situacijo reši. Slava, Leovac, književnik iz Beograda, ki je improviziral variacijo na svojo predstavitev, vendar ni bil jugoslovanski gledališki literat. Odgovorili mi je beograjski režiser Predrag Bačević z ugotovitvijo, da je gledališče, ki ga gledališki ustvarjalnost nikoli ni

S. L.

TONE SLODNJAK, DANILO BENEDIČIČ V »STAVBI«

Rožanc: „STAVBA“

»Stavba«: draka prekmurskih zidarjev v predmestju; plačilni dan je za njimi, na stavbi so jih zamenjali tesarji. Treutek, ko je neko delo opravljeno in je pred zidarji novo življenje, novo delo. Hip sedanosti, ki mora zavzeti stališče do preteklosti in obenem do prihodnosti... V »Stavbi« igrajo: Lojze Rozman, Tone Slodnjak, Brane Ivanc, Tone Homar, Tone Kozličnik, Ivo Zmavničeva Danilo Benedičič.

Tone Kačičnik, Iva Zupančičeva, Danilo Benedicic.

Na relaciji Scala - Bolšoj

V Milanu pa zdaj tudi velike govore o gostovanju Scale v So-

Bobrinjova je poročena z violinistom Klomovom, najslavnejšim učencem Davida Ojstraha. Je solistka moskovske filharmonije, leta 1960 je dobila dve nagradi na mednarodnem tekmovanju pevcev v Pragi in doslej še ni pešla v operi. V Milanu študira »Aldo«, žal pa ji je, da ima priložnosti slišati Callasa ali Tebaldijeve v tej operi.

Solovjanenko je star 30 let, po poklicu je rudarski inženir, razen tega pa je bil neka

**Letos
v Edinburghu:
Bartok in Berlioz**

Letošnji tradicionalni festival v Edinburgu bo v glavnem posvečen spominu na skladatelja Beleta Bartoka in njegovo festivalno sezono v gledališču Empire Theatre bo začel ansambl budimpejskega kraljevega opernega gledališča. Bela Bartoka »Grad modrobradega princa«, »Leseni prince« in »Čavriška«.

Prvič bo nastopili na edinburgskem festivalu baletni ansambl državnega gledališča iz Budimpešte, čeprav malostevni ansambl, aestvaja štiriideset umetnikov raznih narodnosti. V repertoarju imajo tudi najbolj popularna Bartokova gregorijanska ansambla. Marta Graham je zmagala na mednarodnem tekmovanju primabalerin odlično upeljala naga ansambla, največja tudi konceptnost, ki je celotno gledališče očarala s preprostostjo in jasnostjo letja. Na edinburgskem festivalu bo prikazala devet točk iz svojega

VERA VASILJEVA MED

vjetski zvezdi. Superintendant Ghirinhelli je že bil v Moskvi po vrnitvi pa je povedal, da bo Scala obiskala SZ v sezoni 1964 – 1964. Novinarji so zvedeli samo to, da prideta v pošto za gostovanje ena od Verdijevih oper: »Trubadura«, »Otello« ali »Aida« in ena od Puccinijevih oper: »Tosca«, »Turandote« ali »Bohème«. Prav gotovo pa ni kmalu odiskal Sovjetsko zvezo, ker je bil »Mio Del Monaco«, ki je bil »na svoj račun« v »Moskvi, kjer je pol v operah »Gli uccelli« in »Carmen«. Novinarji je povedal, da bo šel v Moskvo četudi se Scala ne bi odločila za gostovanje.

VERA VASILJEVA MED SVOJIMI UČENKAMI IZ MILANA

Knjige in ljudje

BALZACOV STRIČEK PONS

Nezadrna težnja po bogatitvi, ki jo sprosti mlado francosko meščanstvo po revoluciji in se preko njega prelježe čez vse sloje, se kot ena osrednjih gibalnih sil vije skozi vsa Balzacova dela. Kolikor že mu imponira veljava in imenitnost starega plemstva, tako tesno zaprtega v svoj družabni krogi, toliko ga tudi vabi in vznemirja nasilni polet denarnega meščanstva, ki z iznajdljivostjo in talentom zgrija kapital in si z njim širi vrzeli, ki mu jih v potrebi po njegovem denarju pušča odrte aristokracije.

Ta pisana, podjetna, preričljiva se in surova družba s krepkimi komolci, ki silijo neprestano navzgor, Balzaca prav znanstvenim zanimam in vsem mu je čas, ki ji daje možnost, da se tako polno uveljavlja. Za tako uveljavljanje pa niso potrebne kakšne tako krivično razdeljene prednosti kot je n. pr. rod, pač pa nadarjenost za najrazličnejše stvari, tako za trgovino kot za navezovanje koristnih družabnih zvez ali za spletkarstvo, predvsem pa posluh za izrabo pravega trenutka pri vsakem podvigu.

Čas, ki daje ljudem toliko novih in dotlej nezanih možnosti za uveljavljanje, ima torej za Balzaca poseben čar in z velikim navdušenjem odkriva te nove možnosti, ki segajo od povsem običajnih in solidnih pa do vrtoglavo fantastičnih,

polnih nenadnih in čudovitih naključij. Vrsto takih naključij odkriva tudi v Stricku Ponsu (ki smo ga nedavno dobili v II. izdaji pri Državni založbi Slovenije) v prevodu Otta Zupanciča in opremi Jožeta Brumna). Čudovito naključje je pokazal že v Ponsu samem, čeprav njemu samemu ni pomagalo navzgor, pač pa je bilo le nepričakovana posledica njegove zbirateljske strasti ali bolje, njegovega izrednega poznavanja starih umetnin in resničnega smisla zanj. Zaradi tega je prišel z zbiratelstvom še v Času, ko to še ni bilo moda, pač pa prej čudovito in se po tolko letih zasnova z neprecenljivo zbirko, ki ji je vrednost nestetokrat narasla, saj so na materialni in družabni utrditvi postale te stvari meščanstvu svet nenavadno zanimive. Ponsu samemu je sicer zbirka še vedno le vir zbirateljskega ponosa in obudovanja, medtem ko vsej njegovi okolici pomeni že čisto denarno vrednost oziroma veljavo. In prav to dejstvo sproži vrsto balzamsko-mogočnih konfliktov okrog umirajočega Ponsa, v katerih so enako močno udeleženi imenitni Ponsovi sorodniki kot njegovi znanci iz vratarskih lov ravnih četrta.

Pri tem ima na primer vratarica Cibotka mnogo skromnejše načrte kot imenitna gospa Camusotova. Njene sanje segajo le do skromne rente in malhnega posestva na deželi, medtem ko bi

časa Camustova potrebovala precej več, da stasnu primerno zakrožiti svoje imetje in obdržati se še okrepni svoj položaj v visoki pariški družbi. Dokaj različno postavljeni cilji torej, vendar v bistvu prava podobna prizadevanja, ki sta jih obe pripravljali uresničiti tudi s precej podobnimi sredstvi. S a) se je še skrajna primera silila, da bi se izognila kakršni koli zlorabi, ki bi bila značilna za večino junakov. Človeške kadičije, v katero je Balzac zbral in zreduciral svet in družbo svojega časa, kot jo je videl on. Vmes med njima je še cela galerija ljudi ali bolje z Balzacovim očesom tipiziranih predstavnikov njegovega časa. Prijatelj mame Gibotove, trgovec Rémonençon je rad novo trgovino v lepši ulici, bolj in zdravnik potrebuje denar in zveze za notrjo kariero, žid Magus skriva milijone pa bi storil vse, da bi ji jih še pomnožil. Vsi ti, na zunanja tako različni, dejansko pa enaki interesi bi morali ostali neizpolnjeni, če jim Balzac ne bi dal možnosti, da se ob dediščini starega Ponsa srečajo.

Tako pa se ob neznatni Ponsovi osebnosti in pravzaprav tudi skromni osrednji zgodbi vrsti toliko tipov, karakterjev, teženj in silk iz pariškega življenja, da se Striček Pons upravičeno uvršča med pomembnejša dela Balzacovega obširnega opusa.

NA SVIDENJE LJUBLJANI?

POSEBNO TELEFONSKO POROČILO ZA »TT« IZ PRAGE

Glavno mesto češkoslovaške — Praga — že tri dni govori samo o namiznem tenisu. Kaj tudi ne bi, saj so se v športni palači Juliusa Fučika zbrali najboljši zastopniki te igre z vseh petih celin. Za najvišje svetovne naslove se potegujejo igralci in igralki iz 48 držav. To je rekordna udeležba v zgodovini namiznega tenisa sploh! — Vsak dan so na sporedu zanimive igre, ki se po lepoti in negotovosti kosajo med seboj. Kdo bo zmagal v posameznih konkurencah, o tem v dvorani govorijo največ; vse pa se suče v začaranem krogu ugibanj.

Na obeh vseh so predvsem Kitajci in Japonci, ki jih nihče ne more uкроtiti, med Evropejci pa smo se nadejali doslej največ od Madžarov, ki so pa v nedeljo po srđiti borbi izgubili (4:5) z reprezentanti Severne Koreje. To je nedvomno slabo spriglovalo za naše severne sosesde, ki v Evropi za zdaj veljajo še največ. Med

to elito pa spodbujamo Jugoslovane in jim želimo kar največ uspehov. Naša pričakovanja pa so zaenkrat neustvarljiva, saj so jugoslovanski reprezentanti v skupini skupaj s svetovnimi prvaki Kitajci. Tako kruto se je z njimi poigral muhasti žreb. Toda že zdaj se naši tolažijo, češ moramo imeti več sreče na 28.

svetovnem prvenstvu, ki bo bržkone 1. 1965 v Ljubljani.

Ugibanja in računi brez krčmarja — to so za zdaj glavna opravila kakih 270 akreditiranih novinarjev z vsega sveta. V uvodnih treh dneh tega šampionata so nabrali še dovolj drobnih zanimivosti za svoje nesnane beležnice.

Domaćinka Luzova je tarča vseh fotoreporterjev. Slika te peknostne odlične češkoslovaške igralki sicer ni vsak dan v časopisih, toda vidno mesto zavzema na priložnostnih razstavah po velenosti. Simpatična Pragažanka ni ravno vrhunska igralka, vendar je vseeno nenadomestljiva v domači ekipi.

Prasko svetovno prvenstvo je izredno skrbno pripravljeno; včasih se pozhrtvovalnim prirediteljem prikrade kakšen nepričakovan spodrsljaj, ki pa ne vpliva bistveno na celotno organizacijo. Tako pred vsakim dvobojem za zelenimi mizami opazujemo zanimiv spored: v areno pride najprej glavni sodnik, nato nastopajoča igralca in naposled še dva pomožna sodnika, ki menjavata rezultat in merita potek igre s šahovskimi urami. Vsi sodniki so enako oblečeni in v stalni telefonski zvezi z glavnim sodnikom.

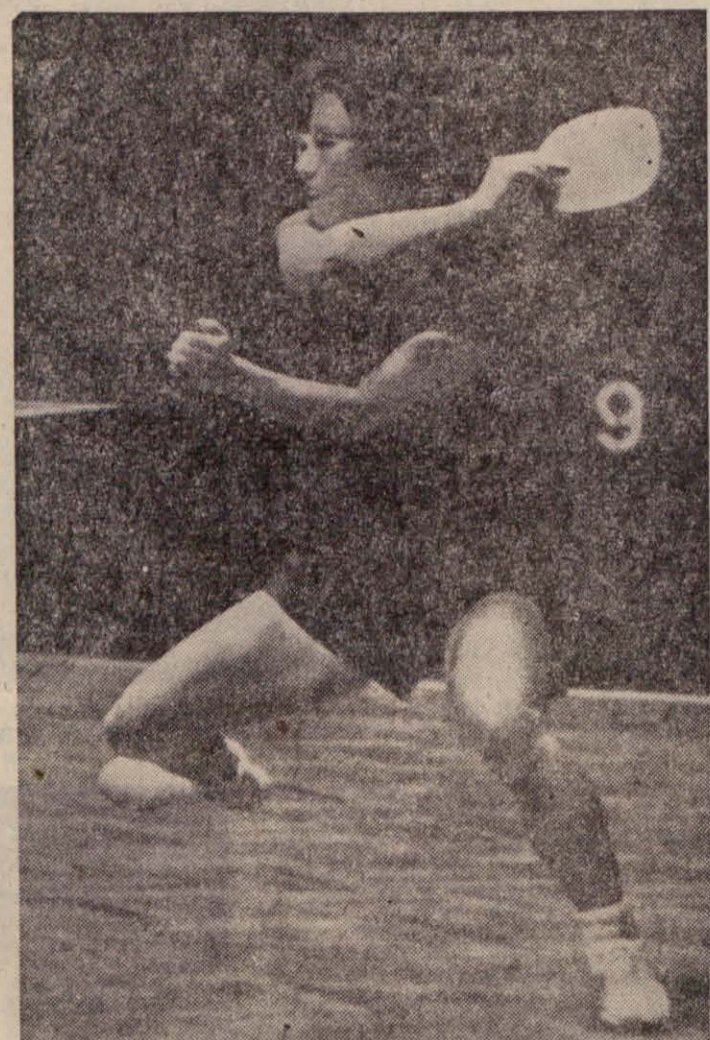
Prvenstvo teče na angleških mizah. Vse kaže, da tvrdka Dunlop — njen zastopnik je večkratni svetovni prvak Viktor Barna — dobro uspeva tudi z rekviziti, ki so potrebni za igro z belo celulozno žogico. Specialne mize, ki jih srečujemo zadnja leta na vseh pomembnejših tekmovanjih, posebno ugajajo igralcem z napadalo taktiko. Neumorni Barna je poslal v Prago v reklamne namene 20 takih miz.

Zelo nenavadno je, da praski časopisi zelo malo poročajo o prvenstvu. Vsak dan znova zamamljivost domače liste. Prostor na zadnjih straneh je zelo skopo odmerjen letošnjemu največjemu dogodku v tem spor-

tu. Nekaj uvodnih besed o uspehih domačih zastopnikov in suhi rezultati — to je skoraj vse, kar za zdaj beremo o tem prvenstvu. O tujih reprezentancah ne pišejo skoraj ničesar.

Doslej največje presenečenje na prvenstvu so pripravili igralci iz Severne Koreje, ki so v nedeljo v dramatičnem spopadu

premagali Madžare 5:4. Tega uspeha so se razveselili kot otroci čokolade: dolgo časa so se pričrli in toplotno objemali in čestitali drug drugemu! Junak tega nepozabnega dvoboja je bil mladi Pak Sin-ki, ki je v odlični (deveti) igri premagal Roszasa. V trenutku največjega zmago-slavja nam je povedal, da je star

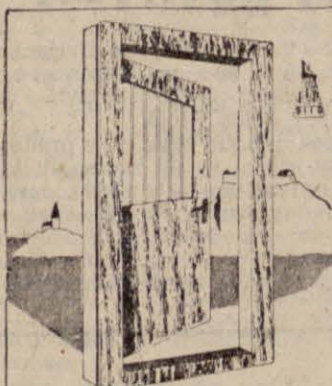

Kitajka Cing Cing-hui brani v Pragi naslov svetovne prvakinje v ženski konkurenci

kratko toda novo

Dne 23. oktobra letos bo v londonskem wembleyemskem stadionu z napetostjo in izdatimi stroški režirana nogometna revija z označbo: Velika Britanija: vsi ostali nogometaši sveta. Posebna komisija je za zdaj za ostalek — elito nogometašev brez angleških — izbrala vsega 29 igralcev iz 15 držav, bo pa nemara pritegnila še katerega pozabljenega od kje druge. Kakor smo že zabeležili, so med njimi tudi krepko zastopani Češkoslovaki (4) kot zadnji svetovni prvaki, pa tudi Jugoslovani, ki na trening in dokončno rešeto posilja štiri moške (Šošić, Popović, Radaković in Galis). Škotska in Italija imata v tem kadru po tri igralce. Za izbrance bo to pripravljane kar prijetna sprememba za vsa sezona, pa tudi za služek ne bo prav slab.

O enem španskih kolezarjev je zadnji čas prišlo na dan, da si je izdal vztrajnostno spriglovalo, s katerim je — ko sinu navno vojske — za nagrado prejel 8 dni izrednega dopusta. Fantu so dovolili, da je smel na kolesarsko dirko čez dva in sva v Madrid, vendar je nekje na poti zasel, tako da ni imel druge izbire kakor nadaljevanje poti s kolesom prav do starta. Po celonočni vožnji je res tako pripeljal do nastopa in pol ure pozneje je dalje vrtil, pešale med tekmujočimi, ker je seveda zamolčal, kako je prebil noč pred vožnjo. Po končani tekmi, kjer se zdaleč ni bil med zadnjimi, je povedal, kaj se mu je primerilo na poti do Madrida (kakih 300 km). Ime tega zagnanega kolezarja (José Reguero) bo poslej najbrž še kdaj zapisano v športnih rubrikah...

LESNOINDUSTRIJSKO PODJETJE BLEO vodi naplavinolna stanovanjska in garazna vrata

špageti milaneze

Po tradiciji vam PODRAVKA novi proizvod pripravlja zares užitek. Okusen obrok za dve osebi, pripravljen v 15 minutah. Navodilo za enostavno uporabo je na vrečici. Kupite že jutri vrečko in zanesljivo se boste uvrstili med stalne potrošnike.

Zahvala planiškega komiteja

Po zaključku letošnje velike mednarodne prireditve v smučarskih poljih v Planici, ki je v organizacijskem in športnem oziru izredno uspešna, si šteje organizacijski komitej Planica za svojo dolžnost, da se javno zahvali vsem, ki so moralno in materialno podprli prireditve in s tem prispevali k njeni domala brezhibni izvedbi.

V prvi vrsti gre zahvalo izvršnemu svetu Ljudske skupščine LR Slovenije, Oblasnemu ljudskemu odboru Ljubljana in Občinskemu ljudskemu odboru Jesenice, ki so z denarnimi subvencijami zagotovili prireditve in tako velikemu obsegu.

S svojo aktivno pomočjo pa so k uspehu prireditve prispevali tudi: Slovenski savez Jugoslovije, Savez organizacij za fiziko kulturo, Smučarska zveza Slovenije, Republiška zveza za telesno kulturo, Občinski ljudski odbori Radovljica, Jesenice, Bled, ki tudi Turistična zveza Slovenije, Gorenjska turistična zveza, Turistični društva Radeče in Kranjska gora, Gospodarska zbornica LRS in Oblasna gospodarska zbornica Ljubljana ter Tovarna športnega orodja »Elan« v Begunjah. Zlasti dolgujemo zahvalo podjetju »Iskra« Kranj, ki je oskrbel vse ustrezne vrstne in druge telekomunikacijske naprave na skakalnici, se posebej pa zahvaljujemo RTV Ljubljana, ki je prireditve posredovala milijonom gledalcev in poslušalcev širom cele Evrope in tako prispevala k še večji pomembnosti prireditve in k nadaljnji popularizaciji Planice.

Izredno razumevanje za letošnjo prireditve sta pokazala tudi Državni sekretariat za notranje zadeve LRS in Tajništvo za notranje zadeve OLS Ljubljana. Kljub ogromnemu obsegu iz tu in iz tujstva, zlasti v nedeljo, 24. marca, je bila po zaslugi Komande Ljudske milice Slovenije, Skupnosti cestnih podjetij LRS in Cestnega podjetja Kranj organizacija prometa in parkiranja brezhibna, kar je predvsem pripomoglo, da so gledalci pravčasno prispevali v Planico. Podjetje »Kompas« je s dobro organizacijo prodaje in prometa izredno prispevalo k uspehu prireditve, kar velja tudi Skupnosti železniških podjetij.

Organizacijski komitej Planica se nadalje najljubše zahvaljuje vsem gospodarskim, družbenim, telesnošportnim organizacijam iz vse države za poklonjena darila, tekmovalcem, predstavnikom tiskov, radija in televizije pa za njihovo objektivno poročanje in razumevanje za organizacijske težave, ki so ob tako veliki prireditvi neizbežne.

Končno se Organizacijski komitej najljubše zahvaljuje tudi vsem nastopajočim tekmovalcem za njihovo športni prispevek ter vsem tehničnim tekmovalcem, ki so skozi več mesecev aktivno sodelovali v pripravi za prireditve, nato pa s svojim pozhrtvovalnim prizadevanjem pripravili svetovnjake za tako zahtevno tekmovalstvo, ki so s svojimi izrednimi uspehi in poverjenimi odgovoroma organizacijske in tehnične naloge.

Naša zahvala naj na koncu velja tudi vsem ostalim organizacijam in posameznikom, ki so kakorkoli pripomogli k uspešni izvedbi letošnje planiške prireditve.

Organizacijski komitej Planica 63.

najboljšemu - plaketo branka ziherla

V ZNAMENJU NAMIZNEGA TENISA

Trije slovenski zastopniki na 27. svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu v Pragi so ta teden dobili največ točk.

1. Večko (Olimpija) — namizni tenis, 16. 2. Pirčeva (Olimpija) — namizni tenis, 14. 3. Petruževa (Razina) — namizni tenis, 13. 4. Müller (Olimpija) — kosarka, 12. 5. Frelih (Kranj) — streljanje, 8. 6-8. Dermastia (Olimpija) — kosarka, Logar (Olimpija) — kosarka in Rozman (TAK Ljubljana) — dvigovanje uteži, po 5. 9. 11. Mudri (Maribor) — rokborba, Petar (JLA) smučanje in Pirc (Maribor) — nogomet po 4 točke.

MIHAİL BOTVINIK IN TIGRAN PETROSJAN V BORBI ZA NASLOV SVETOVNEGA ŠAHOVSKEGA PRVAKA

MARATON NA 64 POLJIH

Tisti, ki so se zapisali šahu, od tako imenovanih »premlakcev lesa« do doktorjev šaha — vele mojstrov širom po vsem svetu, imajo zdaj spet obilen zaloga — dvoboja za najvišji prvak na črno-belih meridianih. Moskovsko estradno gledališče sprejema že tretji teden vsak ponedeljek, sredo in soboto, če je potreben »spodajšek«, pa še vsak naslednji dan, pod svoje okrilje tisoč in toliko izbranih abonementov, pred katerimi nastopata dr. inž. Mihaıl Botvnik in Tigran Petrosjan. Prvi brani, drugi napada naslov svetovnega prvaka, naslov, dolg 24 partij in veljaven odšel polna tri leta. Vsaka njuna poteza, v dvorani, na šahovnici in tudi izven nje, nekajkrat obkroži svet, doseže prej ali slej zadnjega »pacerja«, mu pričara svet, v katerem živi in se giblje njegova najnovejša vzornika...

Starejši izmed obeh, Botvnik, se kot šahovska zvezda bilja ne glede na izid sedanjega srečanja, ki bo končano enkrat sredi oziroma v drugi polovici maja, časa, ko bo neizprosno kot svetovni prvak utrljal. Pri tem ni prav nič važno, ali bo odstopil že tokrat ali šele ob novem zavrtljaju, čez tri leta. Botvnik je že postal pojem, šahovsko vrednost pa mu še večja dejstvo, da ob vseh vrhunskih dosežkih vendarle ni izključno zapisan šahu. Kot naš pokojni šahovski nestor dr. Vidmar je tudi on velikani še drugod, v elektroinženirski Zato se tudi tako zelo poredko pojavlja v turnirskih arenah. Pa vendar je nekako polovico svojih let — avgusta mu jih bo 52 — milenece Chassise. Še pred vojno se je na temelju takratnih rezultatov prebil na prvo mesto za tedanjim prvacom Aljechinom, že takrat so mu priznali pravico igrati za ta častni naslov. Okoliščine so hotele, da se to ni moglo zgoditi tedaj, toda na šahovski Olimp se je ponovil šele leta 1948. Odtlej 15 let, z dvema presledkoma po leto dni, kljubuje mlajšim in mnogo mlajšim Chassisinim častilecem, odpravlja Bronsteina, Smislova, Talja... Prodlj je v največje tajne 64 polj, spoznal njihovo najširšo obzorja. Ko bo prepuštil šahovsko železo, bo vsekakor kmalu ob hvali za naslednika najmoj moral zapustiti, da je odšel z najvišjega šahovskega prizorišča zares velikani.

Mlajši, Petrosjan, je nekako tam, kjer je bil Botvnik leta 1948 pred match-turnirjem petrice. Z zamudno, pač kot posledico rojstnega lista, ubira nekako iste stopnje. Ko je Botvnik prodlj med ruske mojstre, je Tigran šele zavekal. Mihaıl je neuradno že naskakoval Aljechinovo mesto, ko se je Petrosjan komaj zapisal šahu. In ko je Petrosjan postal mojster in kmalu nato tudi vele mojster, je bil Botvnik že na samem vrhu. Toda vele mojstroo je veliko, danes že več deset, se pravi, da se je treba približati mimo šahovskih šol in Karib, ki samo prejšjo na isto priložnost —

prodrati do najvišjega šahovskega stišča. To ni danes za nikogar lahko in tudi za Petrosjana ni bilo. Keres na primer nikoli ni uspel, pa je poskušal celo življenje. Toda za ožrajnim Tigranom je počasi, prav počasi, skoraj neopazno, ostajal klin za klinom. Najprej ga je njegova igra brez tveganja porinila na domačih prvenstvih s petega na četrto, s četrtega na tretje, z drugega na prvo mesto, potem se mu je zahotelo še visokih mest na mednarodnih turnirjih, službenih in neslužbenih, da bi lani, na Antilih, med osmimi kandidati, prehitel vse tekmece in si priboril pravico vreči rokavico...

Nasprotnika se sukata na relaciji 12 točk oziroma 12 ločk in pol. Branilec je zudovoljen že s 50%, ki mu jam-

Izzivalec: Tigran Petrosjan

čijo vladavino za nadaljnja tri leta, izždalec pa mora prigrati pol točke več, če hoče dobiti ob zaključku okoli vratu lovovorec svetovnega prvaka in v roke uradno diplomu. Zato iščeta vsak svojo priložnost, vsak hoče po svoji poti priti do istega cilja, do šampionstva. Samo ena vodi, toda katere oziroma čigava. Se zdaj, ko je nekaj partij že odključanih, se pravi nič ne ve. Odločit bo finiš obeh šahovskih dolgoletorov! Zato se razburjajo in neravnajo že zdaj samo tisti, ki so se odločno opredelili za tega ali onega, ki jih vodi predvsem navijaška strast. Predvideti pa šele čakajo svoj čas in dogodke, ki se bodo pod streho estradnega gledališča v Moskvu, pod skrbnim očesom švedsko-angleške sodniške dvojice Stahlberg-Golombek ter ob asistenci vsaj desetih sovjetskih vele mojstrov v tiskomnem uradu dvoboja prav gotovo šele izvršili.

Zdi se, kot da sedanjí dvoboj ponovno ni le merjenje šahovskih sil in znanja obeh velikih matadorjev, ampak tudi fizičnih sil in nekaterih šahovskih principov. Res je sicer, da faktor telesne vzdržljivosti pri šahu ni tako zveličavno odločilen kot morda drugod, vendar ga popolnoma izločiti tudi ni mogoče. Zlasti se kaže v hitri igri, se pravi v časovni stiski, ko morajo možgani bliskovito delati, ko je poteza marsikdaj bolj rezultat intuicije kot pa natančnega preračuna. In tu je mlajši vsekakor na daljšem. Prav zato pa se Botvnik tej nevarnosti izogiba, pravilno razporeja čas in za dva meseca velikega umskega ustvarjanja skoncentrirane moči. Nasprotno bi Petrosjanu mnogo bolj godilo razburjenje zadnjih minut in sekund, ko se kazalec na uri groziče dviga in ko postaja odločilna predvsem ročna tehnika. Toda v te vode nasprotnika še ni spjel. Zato pa ga je enkrat že več kot namučil, ko je v nedolgem preizkušal Botvnikovo znanje elementarne končnice, torej področja, na katerem je veliki Mihaıl še posebej doma. Princip? Ne, marveč mučenje nasprotnika, mučenje, ki je dovoljeno in lahko traja do onemoglosti. Drugače Botvnik, pa recimo naš Gligorič in še prenekateri vrhunski igralci: ne glede na nasprotnika je partija remi, če je objektivno zašla v okvire remija. Zakaj bi se torej človek po nepotrebnem mučil? Končajmo, saj bo morda že jutri lepša priložnost.

Ali pa: Botvnik sede za igralno desko še pet minut prej, preden začne tiktakati šahovska ura. In ko je par-

tija končana, ne ostane dolgo na prizorišču, marveč kmalu, naravnost z odra, odkoraka domov. Petrosjan je drugačen, neugnan, nikoli si šaha. Še dolgo potem, ko so v igralni dvorani pogostili luči, preverja s prijatelji rezultate v stranskih prostorih gledališča potezo za potezo...

Taka sta Botvnik in Petrosjan, čeprav te vrstice še dolgo ne morejo izčrpati celotne njune šahovske in človeško zanimive osebnosti. So pa nam

Svetovni prvak: Botvnik

ju vsaj malo približali. In za konec, za majhno poslastico: svetovni prvak je ob zaključku šeste partije naredil svojerazno napako; seveda, če so bila poročila točna. Petrosjan je razmišljal za svoj 27. potezo in se odločil, da ponudi remi. Botvnik ga je zaprosil, naj potegne. Petrosjan je potegnil in vele mojstra sta podpisala remi. Nepravilno! Petrosjanova ponudba namreč ni več veljala, ker ni bil na potezi, se pravi, da bi zdaj po pravem Botvnik moral ponuditi premirje. Tako pravilnik, drugače pa fair play v šahu.

F. BRGLEZ

NENAVADEN NAČRT MAKEDONSKEGA PLAVALCA NIKE NESTORJA

Plavanje - dolgo 600 kilometrov

Ljubitelji plavanja dobro poznajo Nika Nestorja. Osemindvajsetletni Ohridčan je eden naših najboljših plavalcev — maratoncev. Pred tremi leti se je vpisal celo v seznam tistih vztrajnih in korajžnih plavalcev, ki so preplavali kanal La Manche. Letos pa je ta pogumnež sklenil uresničiti nič manj drzen načrt: zatrjuje namreč, da bo po Savi iz Ljubljane odplaval v Beograd.

Vsekakor — klobuk dol! Se posebej, če mu bo to zares uspelo. Po Savi je od Ljubljane do Beograda nič manj kot 600 kilometrov. Običajen zemljan se na tako dolgo pot kar nerad odpravi tudi z ekspresom, kaj šele v samih kopalnih hlačkah in brez resilnega pasu.

— Koliko časa boste potrebovali za plavanje od Ljubljane do Beograda? — smo vprašali Nika Nestorja.

»Deset dni. Vsak dan nameravam preplavati po 60 km. To pomeni, da bom pot razdelil prejkone na 10 etap.«

— Boste plavali sami?

»Do sedaj še nisem našel partnerja, čeprav ga bi imel zelo rad. Pristal bi tudi, da tekmujem s štafeto oziroma da bi se moji tekmeč menjavali vsakih deset kilometrov. Najraje bi imel seveda nasprotnika na vsaj dolžini.«

— Računate na koga?

»Morda bi sprejel Diki Bojadži, tudi znan maratonski plavalec.«

— Ali se še posebej pripravljate za ta podvig?

»Nekoliko že. Zdaj študiram v Beogradu in treniram skupaj s plavalci Crvene zvezde.«

— Kdaj nameravate izvesti vaš načrt?

»Če bom imel možnosti za redne treninge in če bo vreme ugodno, že konec junija, sicer pa v avgustu, takoj po svetovnem prvenstvu v plavalnem maratonu.«

— Težave?

»Kot običajno pri vseh takšnih načrtih — finančne. Vendar upam, da bom to oviro preskočil s

CELJSKI PARADOKS

18 let in da prvič tekmuje na svetovnem prvenstvu. Vsak dan trenira po več ur. V Pragi se ni nadejal takega prodornega uspeha.

Plavalci — maratoncei zelo sovražijo hladno vodo. Nestor pravi, da je zelo odporen tudi proti mrazu

pomočjo republiškega odbora za maratonsko plavanje in nekaterih podjetij.

— Se obvezno vprašanje: vaše želje in načrti, razen že omenjenega seveda?

»Zelo rad bi plaval po Donavi, in sicer od Dunaja do Beograda. Upam, da bom v prihodnjih letih uresničil tudi to svojo vročo željo.«

Niko Nestor je znan kot izredno vzdržljiv plavalec, razen tega pa je tako rekoč imun za mraz vodo. Brez večjih težav prenaša nizke vodne temperature, ki so največji sovražnik plavalcev na dolge proge. Njegovi načrti zatorej niso nikakršna iluzija; sicer pa počakajmo do avgusta, ko mu bomo nekeje v Crnučah zaeželi srečno pot.

T. F.

9

NOVA ZBIRKA ZALOŽBE
MLADINSKA KNJIGAZALOŽBA
MLADINSKA KNJIGA

Je v svoji najnovejši knjižni zbirki »POTA MLADIH« (urednik je književnik Ivan Potrč) začela izdajati dela mlajših avtorjev. Celotno zbirko petih knjig za leto 1963 še lahko naročite po subskripcijski ceni 3700 dinarjev, plačljivo v 10 mesečnih obrokih na tekoči račun založbe št. 600-14-1-67.

Naročilnica

Podpisani: _____

Točen naslov: _____

Naročam _____ Izvodov zbirke POTA MLADIH za l. 1963 z naslednjimi knjigami: Peter Kavalir: GRAJSKI BIKI. (Ze izšla. V prosti prodaji je cena 790 din). Elza Budar: DIAGRAM NEKE LJUBEZNI. (Ze izšla. V prosti prodaji je cena 790 din). Marlena Humek-Pehani: DEKLICE NA POTEPU. (Ze izšla. V prosti prodaji 790 din). Bréda Smolnikar: OTROCKI, ZIVLJENJE TECE DALJE. Drago Grah: POT IN STRANPOTI.

Dne _____ 1963.

(Podpis)

KUPUJTE
IZDELKE

„MURA“

Tovarne oblačil,
perila
in pleteninMURSKA
SOBOTA

TRIMES trpežna in topla nogavica za prehod med zimo in pomladjo! »Skrjni čas je, da kupim nogavice TRIMES iz Polzele. Bila sem zadovoljna lani — vem, da bom tudi letos!« Tako pravijo naše potrošnice. Pridružite se jim!

Vedno in povsod:
TRIMESOtroci, odrasli,
rekonvalescenti
radi pijejo okusen

KAKAV KRAŠ!

Krepi, osvežuje,
je pocenil

želim s tem

Dobitniki nagradne igre „PRIMA A“

Grandia Rezka, Novo mesto, Cvelbarjeva 14 — Klabasa Kristina, p. Kozje — Lapažne Amalija, Gore štev. 5, pošta Idrija, okraj Koper — Mugerli Vlasta, Dolnji Logatec št. 1 — Tominc Jožeta, Kamnik, Malstrova 10 — Peruns Marija, Leše št. 18, p. Brezje, Gorenjska — Matoriškin Marica, Virje, Goriška 83 — Stanešič Anka, Virje, Trg Matije Gubca 3 — Gajak Marija, Glavinje št. 2, pošta Hruševje pri Postojni — Skoporc Just, Radeče pri Zid. mostu, Jagnjenica 16 — Jager Jana, Dobrunje 20, Ljubljana — Lukman Branko, Cesta herojev št. 13, Novo mesto — Klšek Majda (papirnica), pošta Radeče pri Zidanem mostu — Leskovec Majda, Mirna 11, p. Mirna (na Dol.) — Marta Hrustelj, Senčur 97 pri Kranju — Starc Milka, Gorenja vas št. 44, pošta Gorenja vas nad Škofjo Loko — Pijavec Elfi, pošta Dobravje 26 pri Ajdovščini, Slov. Primorje.

»ALBUS«

To je bila OAS

Tako je atentat na kumirja FLN propadel in dokumenti o planiranem puču so prišli v tunizjsko veleposlaništvo v Bonnu, ki jih je izročilo svetniku francoskega veleposlaništva Morizetu, ta pa jih je potem poslal vladi v Pariz.

Na ta način je propadel prvi poskus puča. Bilo pa je res čudno, da omenjeni dokumenti še pred poznimi februarjskim pučem niso dovedli do likvidacije organizacije francoskih desničarskih ekstremistov. »Kaj se to ni zgodilo?

Vzrok za to moramo iskati predvsem v dejstvu, da je francosko veleposlaništvo v Bonnu bilo vse prej kot pa pripravno mesto za kontakte med FLN in de Gaullovo vlado. Ti

Vodja »junakov barikade« — Pierre Lagallarde

skovni ataše tega veleposlaništva Louis Hirn, intimni prijatelj takratnega francoskega zunanjega ministra Seydoux, je bil namreč tesno povezan z desničarskimi ekstremisti, med drugim tudi z Viaryjem. Zato se tudi ni čuditi, da so med tistimi dokumenti, ki jih je kurir FLN prinesel v Bonn, na poti v Pariz »zmanjkali« prav nekateri najvažnejši.

Vendar pa so v Parizu postali nezaupljivi, ko so zapazili »hujšev« v materialu o dejavnosti ekstremistov. Ta nezaupljivost se je še okrepila, ko so de Gaullovi agenti nekakega legda dne v generalovem stanovanju odkrili tajne priložnostne naprave. Kmalu se je izkazalo, da je te naprave postavila »Sûreté Nationale« — tajna policija. Njenega šefa Vybota, ki je že od vsega začetka bil povezan z desničarskimi ekstremisti, so odstavili. Ko so de Gaullovi ljudje ob tej priložnosti pregledovali razne dokumente tajne policije, so z osumitostjo in strahom ugotovili, da je Vybota vsa poročila o zaroti proti de Gaullu, ki jih je dobila tajna policija, mirno zadržal v svoji pisarni. Ti dokumenti so tudi dokazovali, da se v najplivnejših krogih desničarskih ekstremistov že več mesecev menijo o umoru de Gaulle.

De Gaulle se je razlezel in začel ukrepati. Izključil je takoj iz svoje stranke advokata Biaggi, polkovnika Thomaza in še nekatere druge ljudi, za katere je zvedel, da pripadajo zarotniškemu krogu. Generalu Alphonsu Juinu, ki je vmešal svoje prste pri umoru Lemaigre-Dubreuil, je prepovedal vsako nadaljnjo politično aktivnost, generala Zellerja, komandanta kopenskih sil v Franciji, pa je de Gaulle takoj upokojil. Pri tej čistki je vodile tudi policijski kapetan Serrano. Edini med temi možmi, ki smo jih pravkar našli in ki jim je de Gaulle dal čutili svojo moč, ni takoj kapituliral polkovnik in narodni poslanec Thomazo, ki so mu rekli tudi »Kožnati nos«. Ta vzdevek je dobil zato, ker mu je nemški šrapnel leta 1944 zdrobil nos in je od takrat moral nositi kožnato obvezo čez nos. Bil je poklicni vojak, v Alžiriji je pripadal vodilnim organom evropskih naseljencev, pri spopokup Cetre republike pa je tudi odigral pomembno vlogo. V Peti republiki je potem kot poslanec de Gaullovo stranke zastopal v parlamentu volilno okrožje Biarritz-Bayonne.

Kmalu pa se je Thomazo iz de Gaullova pristaja spreminil v njegovega nasprotnika. Ko je septembra 1959 general de Gaulle obljubil Alžircem pravico do samoopredelitve, se je polkovnik Thomazo priključil desničarskim ekstremistom. Samo tri dni pozneje je pod vodstvom bivšega predsednika vlade Bidault ustanovil novo stranko — Zbor za francosko Alžirijo. Ta opozicijska stranka je bila zadnja faza metamorfoze desničarskih ekstremistov v OAS.

Ze omenjeni de Gaullovi ukrepi so težko prizadeli ekstremiste. V tem kritičnem času so spoznali, kako zelo nasprotni interesi vladajo v njihovih vrstah. Alžirski ultrai, katerih parolam so slepo verjeli in sledili skoro vsi evropski naseljenci, so bili pripravljeni, da tudi z državljansko vojno privedejo na oblast vlado, ki naj bi ovekovečila kolonialni režim v Alžiriji. Zanje je de Gaulle bil »sovražnik narodov in mladincev«.

V Franciji pa so bili ljudje stiti vojne in bi bili veseli, če bi jih de Gaulle izvel iz alžirske krize. Zato je med francoskimi vojniki bilo zelo malo taktih, ki bi bili pripravljeni dati svoj glas ultraišem. Prav zato so tudi ultraiški voditelji v Franciji bili precej previdnejši, kot pa njihovi somišljeniki v Alžiriji.

Se posebno pa je ultraiše bolelo to, da v svojih vrstah niso imeli moza, ki bi ga lahko postavili proti de Gaullu. Od vseh alžirskih ultraiških voditeljev sta bila v Alžiriji kolikor toliko znana samo Lagallarde in Ortiz. Bidault, najbolj znan ultrai v Franciji, pa v Alžiriji ni bil prav nič popularen, ker je padel spadal med politike bivše Cetre republike.

Kljub tej situaciji pa Thomazo ni izgubil poguma. Vedel je, da de Gaulle še ni zmagal s tem, da je vpostavljal na hladno generala Zellerja in Juina. Tu je bil še vedno general Challe, ki mu je de Gaulle brezpogovorno zaupal, in tu je bil general Massu, na katerega je imel Thomazo velik vpliv.

Ta vpliv je polkovnik »Kožnati nos« tudi takoj izkoristil. Pregovorili je Massuja, da dopisniku nekakega znanega časopisa izjavi naslednje:

»De Gaullovo politiko ne razumemo nič več. Najbolj nas je razočaral s tem, da se je zapisal levicarskim.«

De Gaulle je odpočikal iz Alžirije generala Salana in ga odstavil. Na njegovo mesto je

poslal generala Challa. Tudi Massu je moral oditi iz Alžirije.

Vojska se je čutila užaljeno, ultrai pa so menili, da je prišla njihova ura...

Alžirske barikade

General Massu je dal pravkar omenjeno izjavo o de Gaullu 19. januarja 1960, že nekaj dni nato pa je prišlo do alžirskih barikad.

Alžirski poslanec v francoskem parlamentu Pierre Lagallarde se je 22. januarja združil s pristaši fašističnega kavarnarja Ortiza, dan pozneje pa je vzkokal v dvorišče univerze mesta Alžira z namenom, da demonstrativno dá signal za padec de Gaullova vlade.

Se isto noč je Lagallarde ukazal, da njegovi pristaši zasedejo univerzitetno poslopje. Vsi so prišli: najprej njegova mati s trobojnico v rokah, žena Elizabeta, imenovana tudi »Babettes«, in njegov oče, ki je pozneje vodil radijsko postajo. Najprej se je Lagallarde pridružil 60 ljudem, kmalu nato pa tisoč in tisoč...

Črda vojske je ostala ob strani. Njeni generali so vedeli, da trenutno v Franciji ni nikogar, ki bi bil navdušen za vstajo. In tako je prišlo do tega, da je Lagallarde prav kmalu obkrožila tista vojska, ki jo je hotel povesti v boj proti njenemu vrhovnemu poveljniku.

»Junaki« alžirskih barikad so škrtali z zobmi kapitulirali 1. februarja.

Ortiz je pobegnil v Španijo, Lagallarde pa so aretirali. Izkoristili je proces za divje obtožbe proti de Gaullu — in skupaj s tremi tovariši so ga začasno zapustili iz zapor.

Kot nekdo ob podobni priložnosti terorist Kovacs tako je sedaj tudi Lagallarde takoj pobegnil v Španijo. Odsel je naravnost v Madrid, kjer je imel simpatizerja — Francovega zeta Serrana Sunera.

Suner, ki je bil med drugo svetovno vojno španski zunanji minister, je že davno začel Franci šepetati na uho razne misli, ki so Caudillo kalle mir: če bo ustanovljena alžirska republika, se bo prav kmalu znebila francoskega škrtništva, potem pa bo odprla vrata za prodor socialističnih idej in vplivov v Severno Afriko — to pa bi pomenilo neposredno nevarnost za Španijo...

Tako je prišlo do tega, da je španski monarhistični časopis »ABC« odkril simpatiziral z Lagallardom in da so se propadeli puču v Serranovu stanovanju sestajali francoski desničarski ekstremisti vsah odtokov. Tu sta se sestala Lagallarde in advokat Trier-Vignancourt, tu se je upokojeni general Salan sestajal z raznimi drugimi francoskimi generali, med drugim tudi z odstavljenim generalnim inšpektorjem francoske Tujске legije generalom Gardijem.

S Sunerjevo pomočjo je tu nastal načrt, da na španskih tleh ustanovijo begunsko alžirsko vlado, ki naj bi začela odkrit boj proti politiki de Gaulle.

Prišlo pa je do odločne francoske pa tudi ameriške intervencije: Lagallarde je moral v hišni zapor, vendar pa so mu pri tem pomogli: v istem trenutku je Salan bil na koslu s Sunerjem...

Pomežnikli so tudi francoski sodniki: na procesu proti »junakov barikade« so od 19 obtožencev obsodili samo šest, in še to zelo modro samo tiste, ki niso bili dosegljivi. De Gaulle ni moral biti prav nič prijetno, ko so priče na procesu izpovedale, da je general Challe preprečeval pučiste o svojem popolnem razumevanju njihovih ciljev.

V Parizu pa so se kljub temu počutili popolnoma varne. Prepričani so bili, da je Lagallardov neuspeh puč vzel ekstremistom vsak pogum za nadaljnjo dejavnost.

Bili pa so v veliki zmoti: namesto tega so desničarski ekstremisti takoj začeli na novo organizirati svojo teroristično mrežo v Franciji in v drugih zahodnoevropskih državah, ki so ji zadnji dogodki prizadejali precejšnjo škodo.

Vendar pa so se časi temeljito spremenili: francoska policija jim ni bila več pripravljena pomagati, zahodnonemška politija pa jih je tudi že bila več kot sita. Tako se je zgodilo, da je zahodnonemška policija izredno hitro zvedela, da nameravajo ultrai pritihotapiti iz Belgije v Zahodno Nemčijo večjo pošiljko orožja, kar ji je seveda omogočilo, da to pošiljko zajame; in tako se je zgodilo, da je francoski pravosodni aparat »mamignile« FLN, da René Kovacs, ki je še vedno bival v Španiji, namerava priti na obisk v Alžirijo.

Zgodilo se je nekaj neverjetnega: Nemci, Francozi in Alžirci so začeli sodelovati, kadar je šlo za preganjanje desničarskih ekstremistov. Kaže, da se je de Gaulle že v tem času odločil za likvidacijo ekstremistov, pa četudi s pomočjo svojih alžirskih sovržnikov.

Tudi v armadi je začel de Gaulle postopoma uveljavljati svojo voljo kot vrhovni komandant: v dveh letih je iz alžirske armade »počistila« približno 4000 oficirjev, za katere je sumil, da sabotirajo njegovo politiko pomirjenja s FLN. Odstavil je generala za generalom, jih pošiljal v pokoj ali pa na razne izolirane položaje.

Februarja 1961. leta je reorganiziral celotno komandno strukturo armade, da bi tako dobil večjo kontrolo nad nezadovoljnimi oficirji. Ob istem času je postavil sebi zveste oficirje na štiri najvažnejše položaje: načelnika generalštaba, vrhovnega komandanta v Alžiriji, vrhovnega komandanta okupacijskih čet v Zahodni Nemčiji in generalnega inšpektorja oboroženih sil.

Takrat je švicarski novinar Armin Mohler zapisal: »De Gaulle ni zlozil hrbenice vojaški opoziciji, temveč je to hrbenico lepo odstranil. Armada bo zopet postala veliki mučec.«

Mohler je imel prav: začelo se je novo poglavje francoske zgodovine, nad njim pa so stale tri črke: OAS.

General Challe preide
k pučistom

Medtem ko je francoska tajna policija, v kateri so sedaj prevladovali de Gaullo zvesti ljudje, pazljivo kontrolirala vse njegove nasprotnike, ji niti na misel ni prišlo, da bi nadzorovala tudi molčečega generala Challa.

Maurice Challe se je naučil molčati že med vojno, ko je kot major leta 1942 organiziral obveščevalno službo francoskega oporniškega gibanja. Nekaj dni pred zavzetimi

škrim izkrcanjem v Normandiji je telegrafsko sporočil Eisenhowerju celotno razporeditev nemških letalskih sil na zahodni fronti.

V francoskih oficirskih krogih je Challe veljal za moža, ki misli, da se vojska ne sme vmešavati v politiko. Njegovi poklicni tovariši so ga smatrali za konvencionalnega republikanca: splošno znano je bilo, da je letalski general Challe dober prijatelj francoskega socialističnega voditelja Guya Mouteta.

Challova povojna kariera je bila bleščača: od leta 1949 do 1951 je poveljeval letalskim silam v Maroku, potem pa je postal načelnik štaba francoskih letalskih sil. Skupaj s socialdemokratskim predsednikom vlade Molletom je izdelal načrte za britansko-francoski napad na Suez leta 1956, pozneje pa je večkrat vodil francosko vojaško delegacijo na raznih razgovorih v Londonu.

Tudi reaktivirani »rešitelji domovine« de Gaulle je Challovo populizma zaupal. Po vojaškem puču 13. maja 1958. leta, ki ga je novno pripeljal na oblast, je de Gaulle poslal Challa s težavno nalogo v Alžirijo: zamenjal naj bi nezanesljivega generala Salana in poskrbel za to, da francoska vojska v Alžiriji zopet pride pod kontrolo Pariza. Challe naj bi francosko armado v Severni Afriki pridobil za de Gaullovo namero, da sklene vojaško premirje z alžirsko FLN.

Challe je sicer izpolnil vojaški del svoje naloge, hkrati pa je tudi sam postal dokaz o resničnosti izreka, da se »vsak, ki kot socialdemokrat pride v Alžirijo, vrne v Francijo kot ultrai«.

Zelo hitro je dobil »alžirsko bolezen« in vedno manj je bil pripravljen izpolnjevati de Gaullovo ukaz in navodila o čiščenju v armadi. Vedno bolj se je omejeval samo na to, da z nove strategije poskusil likvidirati alžirsko narodnoosvobodilno armado.

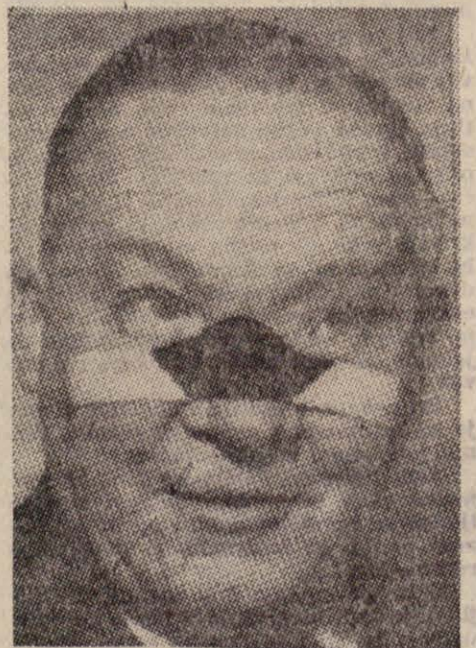
Sčasoma so tudi v Parizu uvideli, da je Challe bolj dostopen sugestijam mašine skupine polkovnikov, ki so ga obdajali, kot pa sugestijam iz Pariza. Vedno odločnejše je zahteval, da vlada prav nič ne popusti v boju proti FLN, ana katerega se je vojska obvezala.

Ko pa je de Gaulle septembra 1959 proklamiral pravico Alžircem do samoopredelitve in ko so štiri mesece pozneje Lagallardovi pristaši odšli na barikade, je Maurice Challe jasno pokazal, kako zelo se je oddaljil od de Gaullova politike.

Res je sicer, da je nekako zadržal armado od sodelovanja pri poskusu prevrata, vendar pa je hkrati tudi prijateljsko občeval z Lagallardom in Ortizom, da ga je de Gaullova vlada takoj odpočistila iz Alžirije.

De Gaullovi obveščevalni službi pa je uslo, da je Challe tudi na novem službenem mestu — postal je poveljnik srednjeevropskega odseka oboroženih sil NATO — še naprej ostal v stikih s polkovniško skupino v Alžiriji. Lahko bi celo rekli, da se je Challe sele takrat končno opredelil za prevratniško politiko alžirskih oficirjev.

Odločno zarotniško usmerjeni polkovniki, med njimi predvsem bivši načelnik štaba generala Massuja polkovnik Argoud, so Challo marca 1961 med tajnim obiskom zatrjevali, da je skoro vsa alžirska armada pripravljena na prevrat. De Gaulle — so rekli — je pripravljen žrtvovati francosko Alžirijo voditeljem FLN in zato ima armada dolžnost, da štiti teritorialno nedotakljivost domovine. Zatrjevali so mu tudi, da bodo nekdanji armadni voditelji — kot na primer upokojena generala Zeller in Jouhaud — trdno podprli

»Kožnati nos« — polkovnik Thomazo

prevrat in da se z njim strinja tudi general Salan v Španiji.

Resnica pa je bila drugačna: za prevrat sta se navduševali samo tisti dve enoti v Alžiriji, za katere bi konec vojne pomenil hkrati tudi njihovo likvidacijo: Tujska legija (25.000 ljudi) in pa padobranci (30.000 ljudi), ki jim po francoskih zakonih ni dovoljeno služiti v domovini.

Načrt za prevrat, ki so ga polkovniki sporočili Challo, je predvideval naslednje:

Signal za državni udar bo atentat na de Gaulle 8. ali pa 10. aprila, ko bo general odšel na svoje posestvo v Colombey-les-Eglises, da bi se pripravil na tiskovno konferenco, predvideno za 11. april.

takoj nato bo vojska prevzela oblast v vsej Alžiriji;

istočasno s tem naj bi pučisti vzpostavili svoje oporišče na jugozahodu Francije, neke na področju Toulouse, ki bi jim omogočilo stik z nezadovoljnimi oficirji v Zahodni Nemčiji;

najpomneje pet dni po atentatu na de Gaulle bo armada zavzela Pariz.

Ko je Challe vprašal, kaj se bo zgodilo, če v Franciji ne bi prišlo do vstaje, so mu odgovorili, da v Franciji, Belgiji in Zahodni Nemčiji razpolagajo z močnimi terorističnimi skupinami (ki pa so v resnici bile zelo oslabiljene) in da ima armada na zalogi za tri tedne pogonskega goriva, hrane pa za dva meseca. Če bo potrebno, pa bodo natisnili denar, saj je v Alžiriji takrat še bila Emisjska banka. In končno če jih ne bo podprla nobena druga država, jih bosta gotovo podprli Španija in Portugalska...

(NADALJEVANJE PRIHODNJO)

TIHOTAPSKA TOLPA MILIJARDERJEV

»Bureau of Narcotics« Združenih držav Amerike, se pravi osrednja ameriška ustanova, ki se bori proti tihotapljenju in razpečevanju mamil, je razbila v Bostonu tihotapsko tolpo, ki je delovala od leta 1949 in od tedaj pretihotapila v ZDA tonno heroína, ki velja v trgovini na drobno 360 milijonov dolarjev oziroma v našem denarju kar 270 milijard. Ta podatek je posredoval eni izmed podkomisij ameriškega kongresa direktor urada za narkotike Henry L. Giordoni že 6. marca, toda v javnost je prišel šele prejšnji teden.

Giordoni je pojasnil, da je bil eden glavnih voditeljev te tihotapske tolpe zelo znani bostonski odvetnik Joseph Sax, toda v Bostonu je bilo samo vodstvo, glavnina tolpe pa je delovala v New Yorku. Podkomisar Urada za narkotike pa je pojasnil, da je bilo 1000 kilogramov čistega heroína, ki ga je tolpa pretihotapila v ZDA od svoje ustanovitve, vredno sicer samo 18 milijonov dolarjev, se pravi 13,5 milijarde dinarjev. Toda potem so prišle na vrsto razne »predelave«, s katerimi so čisti heroín pripravili za trgovino na drobno. V končnem izdelku, tistem, ki ga kupujejo uživalci mamil, pa je samo 5 odstotkov čistega heroína in tako se je cena v prodaji na drobno dvajsetkrat zvišala.

Nekako hkrati s to vestjo pa so Američani tudi zvedeli, da je Uradu za nar-

kotike uspelo v sodelovanju s tajlandskimi oblastmi preprečiti izvoz in zapleniti kar dve toni čistega heroína v Lampanganu. Direktor Urada za narkotike pa je izjavil, da je po podatkih, ki jih ima njegov urad v Združenih državah Amerike vsaj 47.489 kroničnih uživalcev mamil, skoraj polovica teh ljudi pa živi v New Yorku.

ODLOČILA JE PRETEKLOST

Avstrijskemu Sinjebradcu ni prav nič pomagalo, da je bil ves čas med obravnavo popoln gospodar živcev, da je bil ves čas miren, tih in včasih celo nasmejan, da je ubogljivo naredil vse, kar je od njega zahtevala obtožba in da je končno ves čas vztrajal pri izjavi, ki jo je dal prvi dan svoje aretacije, namreč, da je popolnoma nedolžen. Mattio Kindlingerja, avstrijskega Sinjebradca, o katerem smo poročali pred dvema tednoma v našem tedniku, je sodišče spoznalo za krivega in ga obsodilo na dosmrtno strogo ječo, poleg tega pa bo moral vsako leto preživeti en dan, namreč tisti, ko je umoril svojo peto ženo, v popolni temi. Porota, v kateri sta bili tudi dve ženski, je bila enotna.

Avstrijskim in nemškim policijskim

strokovnjakom je namreč uspelo bolj ali manj prepričljivo dokazati, da se je Kindlinger lahko sam zvezal, potem ko je zadržal ženo. Tako pa so pobili njegovo obrambo, da so vdrl v spalnico, v kateri sta spala z ženo, neznan roparji, da so ga udarili po glavi, tako da se je onesvestil, ga zvezali potem zvezali še njegovo ženo in jo zadušili z blazino, potem pa da so zbežali z denarjem in dragocenostmi, ki so jih našli v stanovanju. Okno v spalnici je bilo sicer res razbito, pod oknom so našli tudi lestev in v vrhu pred vilo v Kermusu, kjer se je zgodil zločin, je policija našla nekaj bankovcev in draguljev. Toda policijski strokovnjaki so dokazali, da je zelo verjetno, da je nekdo razbil okensko steklo z notranje strani in da ni nihče piezal po lestvi. Tudi Kindlingerjev svak, ki je sicer pred sodiščem pričal v korist moža svoje sestre ni slišal tisto noč nobenega sumljivega šuma, čeprav je spal samo eno nadstropje višje v isti hiši.

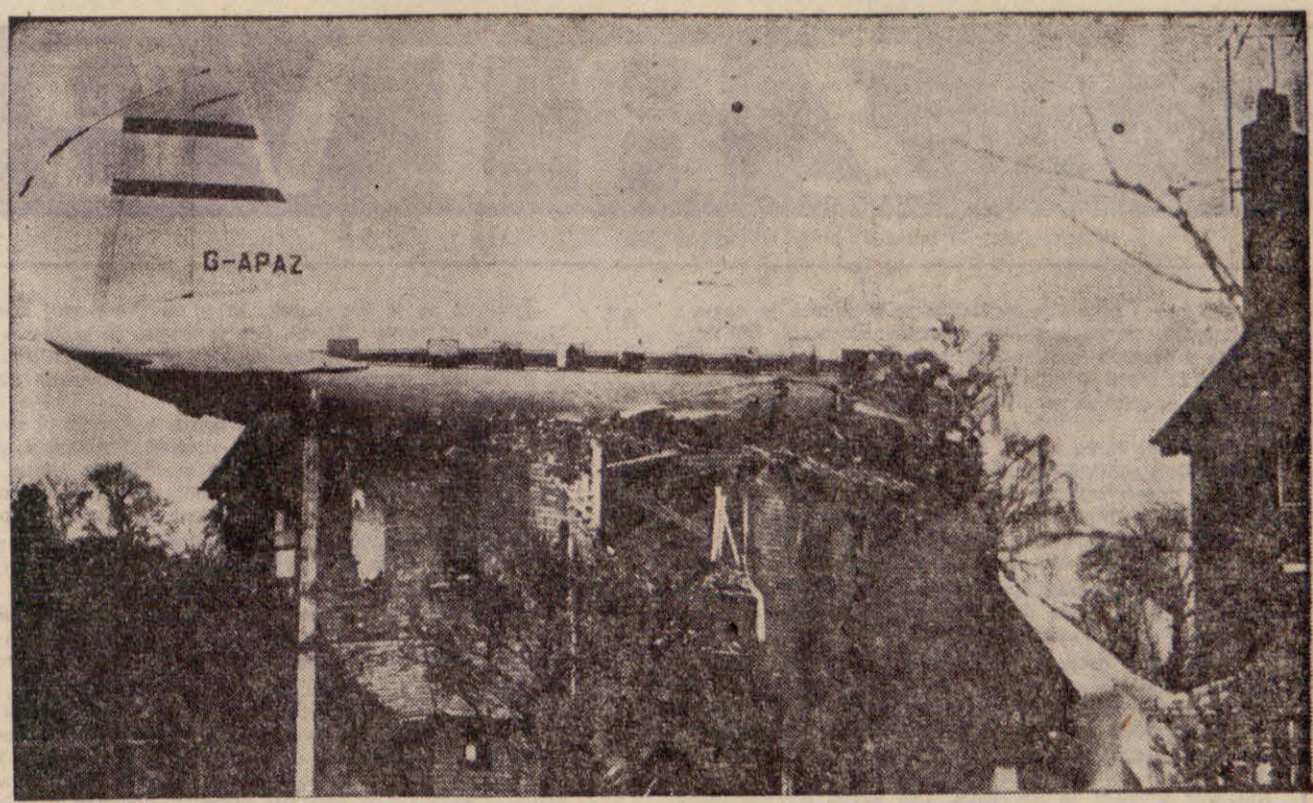
Ob vseh teh izjavah strokovnjakov in ob fotografskih posnetkih vozlov, ki so res bili taki, kot bi jih naredil sam Kindlinger, je seveda postajalo vedno bolj očitno, da gre samo za inscenacijo in da je avstrijski Sinjebradec sam umoril svojo bogato ženo. Toda pri sodbi je odločala predvsem njegova preteklost. To je bila namreč njegova peta žena, ki je umrla skrivnostno in nenaravne smrti. In Kindlinger je svojčas prestal že dvajsetletno zaporno kazen zaradi umora svoje druge žene. Značilno je tudi, da se je Kindlinger vedno poročal samo z bogatimi ženskami in da je po njihovi smrti vedno sam podedoval vse njihovo premoženje. Ko je obtožbi uspelo dokazati, da je mož kljub svojim devetdesetdesetletim letom še vedno velik Don Juan, da je zapeleval celo mladoletnice, da je zbiral pornografsko literaturo in slike, da je imel na Dunaju »samsko stanovaljstvo«, kamor je vodil svoje številne ljubice, in da je končno živel zelo razkošno, vsakomur bolj, kot bi mu dovoljevala renta, ki je bila seveda njegova usoda zapetost. Čeprav so ostali še številni dvomi in čeprav se obtožbi še zdaleč ni posrečilo dokazati vsega, kar je trdil, je Kindlingerjeva preteklost opravila svoje.

Pobeg v stilu Arsena Lupina

Kdo je bil pravzaprav »Arsene Lupin Azurne obale«, mož, ki je pred kakimi tremi leti odnesel iz bogataških vil, hotelskih apartmajev in nekaterih draguljarn na Azurni obali najrazličnejši nakit v vrednosti kakih dveh milijard v našem denarju? Na to vprašanje vsaj še nekaj časa ne bo odgovorila. Kajti »lepi Sachas«, o katerem smo pred slabima dvema letoma poročali tudi v našem tedniku, je pred dnevi s prav akroatsko spretnostjo in drznostjo pobegnil iz francoske jetnišnice v Grassu. Alexandre Dedor, ki so ga novinarji proglasili za »lepega Sachasa«, je precej skrivnostna oseba, ki se je zaslula v francoski peči, ker so pri njegovi zaročenki našli raznega nakita v vrednosti pol milijarde starih frankov. Policija je odkrila ta zaklad prav v času, ko je z vsemi silami iskala drznega tatu (ali drzne tatove), ki so tako neusmiljeno plenili po milijonarskih stanovanjih na Azurni obali. Zato so bili tudi vsi prepričani, da se je končno znašel za rešetkami edini ali pa vsaj glavni avtor teh ropov.

Toda izkazalo se je, da je od same aretacije do dokaznega postopka precej dolga in praktično nepremagljiva pot. Francoski policiji namreč ni uspelo, da bi »leplemu Sachasu« dokazala kaj drugega kot samo to, da je skrivaj ukraden ali pa pretihotapljen dragulje in jih razprodal. Ni ji uspelo razkriti niti njegove prave identitete. Ker pa je že med tem, ko je bil lepi tridesetletnik, kateremu policija ni vedela niti pravega imena, v zaporu, prišlo še do nekaj vlomov in ropov na Azurni obali, je bilo res videti, da je bil Alexandre Dedor samo »skladščnik« ukradenega nakita. Tako ga je sodišče samo zaradi skrivanja ukradenih predmetov obsodilo na dve leti zapore, policiji pa je ostalo, da v teh dveh letih končno odkrije, kakšna je bila njegova vloga pri vlomih in ropih na Azurni obali.

Francoski policiji pa je priskočila na pomoč zahodnonemška. Ta je namreč ugotovila, da je lepi Sacha njen stari znanec, katerega so v Zahodni Nemčiji že večkrat obsodili zaradi drznih vlomnih tatvin in ki se je nikakor ni odesel vse svoje kazni. Alexandre Dedor je sicer vztrajno zavračal vse te obtožbe, toda njegova dveletna zaporna kazen se je blizu koncu in tako se je Francija odločila, da bo ugodila zahtevi zahodnonemških oblasti

Dvomotornik v salonu

Ta, po svoje edinstveni dokument o nenavadni letalski nesreči je prišel iz Anglije. Dvomotorno potniško letalo »G-Apaz« se je zaradi neke nenadne okvare na strojih, ki je doslej še niso odkrili, zrušilo na enonadstropno hišo v predmestju angleškega mesta Cloucester. Dva pilota, ki sta bila z letalom na poskusnem poletu, nista niti utegnila obvestiti letališča o okvari. Verjetno se je vse zgodilo v sekundi, letalo je hipoma padlo, priletelo na hišo in se prelomilo, oba letalca pa sta bila takoj mrtva. Kot je videti na sliki, je prvo nadstropje hiše popolnoma podrt, k sreči pa ni bilo drugih človeških žrtev. V hiši so bile tri ženske, toda nobena ni niti poškodovana. »Vse se je zgodilo tako hitro,« je potem izjavila Ethel Hutchins, ki je bila v trenutku nesreče v prvem nadstropju hiše. »Najprej sem zaslišala v neposredni bližini trušček letalskih motorjev, potem pošasten sunek in ropot, v naslednjem hipu pa se je že sesul strop.« Toda ženska ni izgubila pri-
sotnosti duha: še preden jo je zasul strop, je zbežala v prtiličje, kjer je stanovala osemdesetletna paralizirana vdova s svojo hčerko. Hiša je vzdržala pod nenavnim tovorom in ženskam v prtiličju se ni prav nič zgodilo.

Kdo so »BLUEBELLS« IZ PARIZA?

NENAVADEN ANSAMBL, KI SPREJEMA SAMO VELIKANKE

V eni izmed mnogih hiš v ulici Marbeuf v Parizu, ki so si vse podobne, je generalni štab družbe »Bluebells« ali kot bi se jim po naše reklo »modrih zvoncev« — stanovanje gospe Margaret Kelly. V njem ni nič posebnega. Pa vendar je tu direktorja najprivlačnejšega ženskega »kolodža« na svetu, katerega pripadnice žive v Berlinu, v Las Vegasu, v Rimu, v Londonu in v Tokiu. To je »kolodž«, kjer nosijo uniforme in ponoči malo svile, mnogo perja, mrežaste nogavice in brez števila svetilnih okrasov.

Gospa Margaret Kelly, pravzaprav miss »Bluebells«, je generalica proslavljenega plesnega ansambla, ki je poznan pod tem imenom. Zenska, ki je v tridesetih letih ustvarila več kot pet tisoč »Bluebells«.

NA DOLOČENEM NIVOJU

Ime »Bluebells« je zagotovilo kvalitete. Približno tako kot znamka »Mercedes«.

Res je, da ta dekleta nimajo nobenih posebnih oznak, toda zelo lahko jih je spoznati: noge morajo biti zelo dolge in popolne, gibli do skrajnosti usklajeni, na smeh in eleganco pa slovita po svoji umerjenosti. Vse so si zelo podobne. V svojem stanovanju sprejeme, nanje je glavni prihajajoči iz Vojne Britanije, med njimi pa so tudi Nemke, Američanke in Skandinavke, vse pa so visoke od 173 do 193 centimetrov (brez visokih petil).

Miss Margaret Kelly ima štiri otroke in nobeden izmed njih ne misli na gledališko kariero. Zato pa skrbi generalica za stotine svojih duhovnih otrok, ki so postali pojem v svetu revij in spektaklov. Otrok nje pa so zbrali še nekaj »velikank« in izvajati so začele posebno točko.

PO POTI PLESALKE KANKANA

Ko ji je bilo šest let, se je morala Margaret po zdravniškem nasvetu intenzivno ukvarjati s tolovadbo in plesom, da bi si popravila okvaro na hrbtenici. Kmalu pa se je povsem posvetila baletu. Leta so tekla in Margaret je rasla, rasla. Bilo je jasno, da je ne bo hotela sprejeti nobena baletna skupina. Ko je Margaret že popolnoma izgubila upanje, pa jo je odkril direktor revije »Liverpoolske pantomime« in jo sprejel — iz usmiljenja. Okoli nje pa so zbrali še nekaj »velikank« in izvajati so začele posebno točko.

V katoliški školi družini Margaret Kelly so bili vsi ubupani zaradi Margaretinega plesnega ansambla. Vsako leto obiskovala v Berlinu, nato pa v »Folies Bergères« v Parizu. Tam je Margaret spoznala Marcela Laubovicija, ki je v lo-
kalu igral klavir. Leta 1939 sta se po idili, ki se je v nemem jeziku vlekla pet let med odrom in orkestrom, poročila. Stroga disciplina, ki vlada v »Folies Bergères«, namreč absolutno prepoveduje kakršnekoli stike nastopajočih s publiko pa tudi s personalom.

Leta 1948 je miss »Bluebells« osonovila lastno grupo, ki je nastopila najprej v Lidu in je postala kasneje slavna po vsem svetu. Dekleta »Bluebells« so danes pojem, ki so ga nekateri predstavljajo plesalke »kankana« v »Moulin Rouge«.

Z eno kroglo iz samokresa je neki kölnski stražnik zadel dva vlomilca, ki ju je zalotil pri vdoru v gostilno. Napadla sta ga z železnim drogom, v samoohranbi je sprožil. Krogla je pr-
vemu preluknjala roko, drugemu pa je zadelala v ramo.

Odškodnino v znesku (preračunano v našo valuto) sedem milijonov dinarjev je plačala ameriška vojna mornarica nekemu reju živali z dragocenim krznom v državi Minnesota: zaradi hrupa, ki so ga povzročili reaktivni lovci v nizkem letu, so se živalce tako splašile, da jih je poginilo 243.

Tristo človeških življenj je rešil Léon Avron, kapitan rešilnega čolna v Calaisu. Za svoja pogumna dejanja je prejel skupno 40 medalj. V nedavni radijski oddaji je mož priznal, da mu zna plavati, kakor bi bilo treba: »Po vodi čofotam kot pes, vendar mi je doslej še vedno zadoščalo...«

Prvič so se pojavile na eni izmed strani nekega moskovskega lista lepe ženske noge kot reklama tovarne čevljev. Popolnoma izdajajo lista »Večernaja Moskva« s sliko ženske, ki je koketno dvignila rob krila nad koleno, da bi pokazala čevlje s končastimi peti, so tisti dan kljub dodatni nakladi razprodali do zadnjega izvoda.

med dvema tečajema

Srečno se je končala svojevrstna zakonska drama v Napolju. Po hudem sporu z ženo Vincenco je hotel 33-letni Pietro Pugliese napraviti samomor. V skodelico kave si je nasul podgubnjega strupa, preden jo je popil, se je hotel še enkrat razgledat po spalnici. Medtem je prišla v kuhinjo Vincenza, ki ni vedela za strup, in je popila kavo. Dobil je hude želodčne krče, odpeljal jo je rešilni voz. »Jaz sem kriv,« je pohajljal skesan Pietro, ki je več ur blodil po cestah, nato pa si je v gostilni nasul v kavo ostanek strupa. Tudi on je bil kmalu v bolnišnici, kjer so obema izprali želodec. Pomoč je bila pravočasna, sledila je sprava s potekom solz in z množico obljub.

Vsestransko razumevanje je pokazalo neko londonsko sodišče za željo Ivy Sage, ki je vložila tožbo za ločitev. Potem ko si se zakonca sporekla, je mož naglo odšel in — vzeli peč s seboj. Če se spomnimo mraza v letošnji arktični zimi...

Po skoraj 27 letih je izvedel Camilo Merletti iz Barcelone, kako je z njegovim avtomobilom, za katerim je izgubil sled v vrvi državljske vojsne redne julija 1936. Prometna policija mu je sporočila, naj predloži zavarovalno polico za svoj voz, ki je bil soudeležen pri neki prometni nesreči. Prvi hip je Merletti pomislil na šalo, potem pa se je oglašil na policijo, kjer je izvedel, da se je njegov avto nad četrto stoletje prevažal po mestu brez njega in brez listin. Naslednji dan se je odpravil na sodišče, da bi dobil k dokumentom, ki jih je hranil za spomin, tudi pri padajoči avto.

ZGODILO SE JE V SAMOSTANU

Pred zahodnonemškim sodiščem v Degendorfu se je nedavno moral zagovarjati debelušni, rdečelični in nasmejani benediktinski redovnik brat Gunther, ki se je nekoč v posvetnem življenju pisal Mathews Blanka. Obtožnica mu je očitala »poksais umora neposrednega predstojnika Gallusa in nepravilno prisvojitve 4.000 mark samostanskega denarja«. Da bi ubil brata Gallusa, je brat Gunther izdelal s pomočjo samostanskega elektricarja Georga Steinbauerja neke vrste električni peklenjski stroj: v majhno barako, v katero je moral stopiti njegov »svoznik«, je namreč napeljal električni tok visoke napetosti. Elektrikar, ki je poskrbel za napeljava, je menda izjavil, da bo »brat Gallus moral za dolgo časa v bolnišnico, če ima močno srce. Če pa ima šibkega, ne bo prišel niti do bolnišnice«. Tudi Steinbauerju je bilo namreč precej od tega, da bi brat Gallus za nekaj časa ali

Robinzona v snegu

Pred dnevi so reševalne enote ameriškega letalstva odkrile na zaledeneli plošči Yukonskega ledenika blizu meje z Britanskim Kolumbijom moža in žensko, ki sta na tem kraju padla z letalom pred petdesetimi dnevi. Vihar je namreč tresel njuno letalo ob gorski vrh, kakih sto trideset kilometrov stran od Watson Lakea. Ob padcu sta se precej hudo poškodovala, kljub temu pa jima je uspelo dočakati pomoč, ki je prišla šele po petdesetih dnevih.

Gre za Helen Klaben, 21-letno Newyorčanko in poklicnega letalca Ralpha Floresa iz San Bruna v Kaliforniji. Četrtega februarja sta si z majhnim športnim letalom poletela ogledat Watsonovo jezero in okoliške gorske verige.

Ko ju je vihar tresel ob skale, nista imela v letalu ne orožja ne odej in le nekaj konservnih skatel s hrano. Pri padcu sta si precej poškodovala tudi roke in noge, kljub temu pa jima je uspelo dočakati pomoč, čeprav se je nekatere noči temperatura spustila tudi do štirideset stopinj Celzija pod ničlo. Pravzaprav gre za slabo za rešitev piloti, ki je ugotovili, da mu nikakor ne bo uspelo popraviti radijske oddajnika in je tri dni teptal v sneg nedaleč od razbitine veliko znamenje SOS in potem posul po gazi razne dele razbitnega letala, tako da so lahko videli znak sredi snežne beline tudi v večje višine. Ko sta preživela v ledeni kabini razbitine petdeset dni in sta že pred več dnevi pojedla zadnje zalozgaje hrane, je njun skan opazil poklicni letalec Chuck Hamilton in takoj odletel po pomoč. Oba ponesrečena nista v življenjski nevarnosti.

Kdo je zmagal?

Sydneyski študentje slovijo po svoji izvirnosti, s katero slavijo vsako leto svoj Comen Day, dan ustanovitve njihove univerze. Ker se ta izvirnost stopnjuje iz leta v leto, je povsem razumljivo, da jo sydneyjski meščani, ki slovijo po svojem puritanstvu, vedno težje prenašajo. Tako že več let traja tih boj, ki je letos končno dobil tudi svoj precej glasen odmev: sydneyjska policija se je namreč odločila, da prepove letošnje študentsko slavlje. Najbolj zagrizeni prebivalci »moralne prestonice« Avstralije so bili zadovoljni, toda študentje se vseeno niso dali. Ker so pravočasno zvedeli za ukrepe, ki jih pripravljala policija, so se odločili, da letošne bodo praznovali svojega dne, pač pa da bodo na tisti dan priredili veliko nabiralno akcijo za graditev študentskega doma. Nabiralno akcijo, ki je bila sicer zelo uspešna, saj so v štirindvajsetih urah zbrali kar 6.720 avstralskih funtov, se pravi več kot trinajst milijonov v našem denarju, pa so seveda izvedli precej po svoje. Kako, to najboljši zgovorno kaže slika. Študentje so si namreč privoščili vse tiste »memoralne« norčije, po katerih sicer slovijo njihovi tradicionalni dnevi in proti katerim imajo toliko povedati sydneyjski puritanci. Policija seveda ni ostala dolžna: aretirala je 24 najbolj »drznih« študentov in študentk.

to se pripeti samo ...

... V NEW YORKU: Sedem izmed osmih policistov iz Barringtona je za zapah, ker so poneverjali denar za prometne prekrške. Ker mora sedaj osmi paziti nanje, je Barrington trenutno brez policijske zaštite.

... V ZDA: 840 učenec kolega Elmitra so opremili s policijskimi pištolami in jih poučili o načinu obrambe pred moškimi. Baje dekleta poučita niso vzela preveč resno.

KDO SO »BLUEBELLS« IZ PARIZA?

Dekleta v garderobi pred predstavo

SPECIALNI REZIM

»Ko sem se plesala in smo gostovali v Berlinu«, pripoveduje Margaret Kelly, »je bila disciplina strogo, ki je danes. Skupaj smo odhajale v gledališče in se vračale iz njega kot otroci v osnovni šoli.«

Njena dekleta sicer ne hodijo v vrsti, kljub temu pa so pod strogo kontrolo. Sklepejo pogodbo za leto dni (zagotovljen jim je tudi mesec dni dopusta), so socialno zavarovane in imajo lastnega zdravnika in frizerja. Zahtevajo do njih pa so vse prej kot prijetne. Nikdar se ne smejo pogovarjati z občudovalci iz občinstva, niti oddaliti iz mesta, kjer nastopajo, za več kot 50 km. Ljudje, s katerimi se družijo, so pod kontrolo detektivskega biroja miss Kelly. Za goljenke čisto prireja v svojem stanovanju sprejeme, nanje je povabljen le izbrance. Skrajno nemogoče je priti v kontakt z nasilnejšimi revijskimi plesalkami sveta.

PREGLED KANDIDATK

In kako počke miss Kelly potrebne zamenje za svoja dekleta? Vsako leto obiskuje baletne šole v Angliji, kjer vedno najde dovolj visokih deklet. Letno pregleda približno tisoč kandidatki. Marsikatera mora tudi pod kirurški nož, da ji odpravijo lepotne deformacije. Potem pa jih obdružuje miss Kelly sama in vsak dan vadijo po šest ur.

In kaj menijo družine dojenčkovih lepotic? Pojem revijske plesalke je namreč vedno povezan z izživljanjem debelih bankirjev in ostarelih samcev. Hiš nekega angleškega pastora je z očetovim dovoljenjem vstopila v skupino. Oče je brez njene vednosti odpotoval v Pariz, da bi se prepričal o načinu življenja svoje hčerke, ki ji je bilo šele 17 let. Domov se je vrnil popolnoma zadovoljen.

S policijsko čepico — brez prekrška

Tradicionalni novinarski radovednosti gre za slabo, da so francoski policaji zvedeli, da veljajo njihove stare čepice, značilni »kepi«, v starnarh veliko več kot novi v trgovinah s uniformami. Na znanem pariskem »boljšem« trgu menda sploh ni več dobili policijskih čepic. Novinar trdi, da so Parizani pokupili že vse take čepice, da bi se zavarovali proti kaznim za razne manjše prometne prekrške.

Gre predvsem za predolgo parkiranje in za parkiranje na mestu, kjer to sicer ni dovoljeno. Pariski »flics« seveda hitro odločijo avtomobil, ki je zagrešil prekršek, toda preden napišejo listek za kazensko kazen, običajno pogledajo tudi v notranost avtomobila. In če tedaj opazijo na prednjem ali zadnjem sedelu policijsko čepico, ima lastnik avtomobila veliko možnost, da bo kolegalna zavest opravila svoje pri policaji in da bo moč postaviti »zamižal« in pozabiti naznaniti »kolozov avtomobil«. Če bo ta varnostni ukrep proti mandantnim kaznim učinkoval tudi zdaj, ko se je o njem precej porogljivo razpisalo skoraj vse parisko časopisje, pa je seveda veliko vprašanje.

Cez nekaj minut je prišla Vera; napolnila je salon z živahnostjo, parfumi in zvnečim smehom. Obledela je bila v prelepo črno toaleto; toda preveč se je otovorila z biseri in s pol ducata zapestnic, na prsih pa je imela ogromno sponko iz ametista. V lase si je zataknila veliko rdečo rožo.

Ce ne bi bila po prirodi tako lepa, bi bila, tako napravljena, videti smešna, če ne kaj več. Preveč je vzbujala pozornost, njene kretnje so bile narejene, teatralne, toda kljub vsemu je bila privlačna, celo zelo privlačna.

Videti je bila najboljše volje, srečna in zadovoljna, ker naju je spet videla, in zdela se je, da se zelo zabava.

Kadar je govorila, je s svojo naravno preprostostjo očarala okolico, tako da skoraj nism mogel misliti, da bi bila sposobna igrati dvojno igro.

Z naraščajočo nestrpnostjo sem pričakoval, da pride Halliday. Vzdušje se mi je zdelo tako napeto in tako negotovo, da me je to sprajlalo v obup. Vse dokler se mi ne bo posrečilo uganiti, kaj hoče od mene, ali dokler ne bom mogel dokazati, da je on glavna osebnost v vsej zadevi, ne bom mogel napraviti načrta za svojo protiakcijo. Napetost v meni je naraščala. Cez kakih dvajset minut je končno prišel.

Toda njegova prisotnost je bila tako nevsiljiva in tako nepomembna, da sem bil popolnoma razočaran. Čeprav sem bil pripravljen tudi na to. Obleden je bil v sivo pomešano obleko, na nogah pa je imel ponošene čevlje. Lase je bil razmrisani kot vedno; za njegovim prijateljskim, prirodnim in banalnim nasmeškom se res ni moglo skrivati prav nič.

Burkasto je objel gospo Snood, meni pa krepko stisnil desnico: »Pozdravljen, Peter! Kako gre, stari? Ko je zagledal Vero, se mu je razpotežil obraz od začudenja: »Kaj ni to gospodična, ki sem jo bil spoznal pri »Sunbornu«?

Obnašal se je kot človek, ki je že popil svoj kozareček in ki je torej v formi. Gospa Snood je pokazala na Vero in pojasnila: »Petrova prijateljica.« Prizanesljivo ga je potrpeljala po rami in pristavila: »Pa povedala nama je, kaj vse ste počeli davi...«

Videti je bilo, kot da mu to ugaja, kakor da bi se čutil počaščenega, če kdo govori o njegovi donjuanski podjetnosti. »Kaj, o meni da vam je pripovedovala? Hm, kaj hočete! Pomežiknil mi je: »Fant moj, gotovo imate kako prednost, ki je jaz nimam. Na žalost davi nisem uspel.«

Potem se je nasmešnil Vero, kakor da bi jo hotel prepričati, da se samo šali, se usedel zraven nje, dvignil čašo in nazdravil: »Na najino drugo srečanje.«

Potem je začel pripovedovati zgodbo o svojih prijateljih iz Clevelanda, o Jimu, Billu in Joeju. Prvih smo si podelili kozarce in po tretji rundi je že začel pripovedovati dokaj pikantne anekdote.

Vse na svetu bi bil pričakoval, samo takega večera ne. Kot režiser dobro poznam igralce. V tej komediji nisem opazil ene same napake, če je bila komedija, seveda. Halliday je bil veseljak, ki je pripravil našo družbo do razbaničnosti, kakršne ni bilo pri nobenem drugem omizju v salonu hotela »Reforma«.

Večer se je nadaljeval v enakem tonu tudi potem, ko smo končali z našimi koktajli in se preselili niže v ameriški bar, kjer je ameriški orkester igral ameriško plesno glasbo. Lena Snood je nenehno ponavljala: »Kako je zabavno, Bill! Umrla bom od smeha!« Prišla je na nenavadno misel in naročila šampanjca. In večer se je nadaljeval v stilu: »Ali ste že slišali...« Počasi sem začel čutili, da se me lotova omanjenost.

Od časa do časa sem zaprosil za ples Vero ali gospo Snood. Toda Vera je po vsem videzu izpala zalogo svojega smeha, ki se je poprej sproščal ob Hallidayevih duhovitostih, gospa Snood pa je venomer govorila o stvarih,

ki so mi bile popolnoma tuje in ji zato nisem več uspel slediti.

Ko sem spet plesal z njo, sem nenadoma opazil, da je hotela posnemati Vero in si je zataknila v lase rožo, toda najbolj neprimerno, kar jih je sploh lahko našla: rdečo gladiolo. Potem sem jo slišal:

»... zelo simpatičen, ta Bill Halliday.«
»Res, zelo simpatičen...« sem avtomatično ponovil.
»Ali vam je pripovedoval o mačku, ki je slep na eno oko?«

»Ne,« sem odgovoril.
Mislim, da je ravno začela pripovedovati zgodbo o mačku, potem pa se je nenadoma ustavila in pozdravila nekoga, ki je bil pri baskem pultu.

Pogledal sem tja. Širok rusoglav možak je sedel na visokem baskem stolu, neutolajljivo nagnjen nad svoj kozarec. Gospa Snood ga je poklicala in odgovoril nama je z nasmeškom.

»Peter, to je gospod Johnson, mladoporočenec z Yucatana.«

Medtem ko sem jo vodil med plesočimi pari proti baskemu pultu, sem se prepričal, da se ne moti. Stopila sva k njemu in gospa Snood ga je prišla pod roko.

»Kaj pa naj to pomeni, da se potikate po lokalih brez ženice? Vas ni nič stram?«

Gospod Johnson naju je pogledal; doški nasmeš je razjasnil njegov obraz, potem pa je takoj odstopil mesto zaskrbljenosti.

»Lupa je v bolnišnici. Vražja smola! Takoj ko sva se vrnila v hotel, je začutila hude bolečine. Moral sem poklicati rešilni avto, da jo je odpeljal v bolnišnico. Slepič...«

Gospa Snood, ki je imela zlato srce, je takoj prevzela svojo vlogo: »Užbožica! Kako pa se počuti?«

»Kmalu bo zdrava. Toda prestrašila se je, in seveda, bolečine...« Ves dan sem bil pri njej, ob desetih pa so me

odslavili. Z mesnatima rokama si je popravił očala. Bil je užaloščen, kakor dobri sveti Bernard, kadar ni našel nikogar, ki bi ga lahko reševal. In prav zdaj sredi medenih tednov...«

»Strašno,« je vzdihnila gospa Snood, »in tudi drago. Stavim, da je zelo drago. Koliko vam je zaračunal zdravnik?«

»Mislim, da bo kar precej.« Na njegovem izrazu se je spet pojavila sled, čisto rahla sled nasmeška. »Prišel sem, da kaj popijem...« Da si vsaj malo duševno opomore...«

»Šampanjec vam je potreben!« Gospa Snood ga je spet prišla pod roko. »Pridite k našemu omizju, bomo skupaj kaj popili.«

Možakar je pogledoval zdaj njo zdaj mene; na obrazu se mu je risala neodločnost in negotovost. »Ne bi vas hotel nadlegovati in dolgočasiti z...«

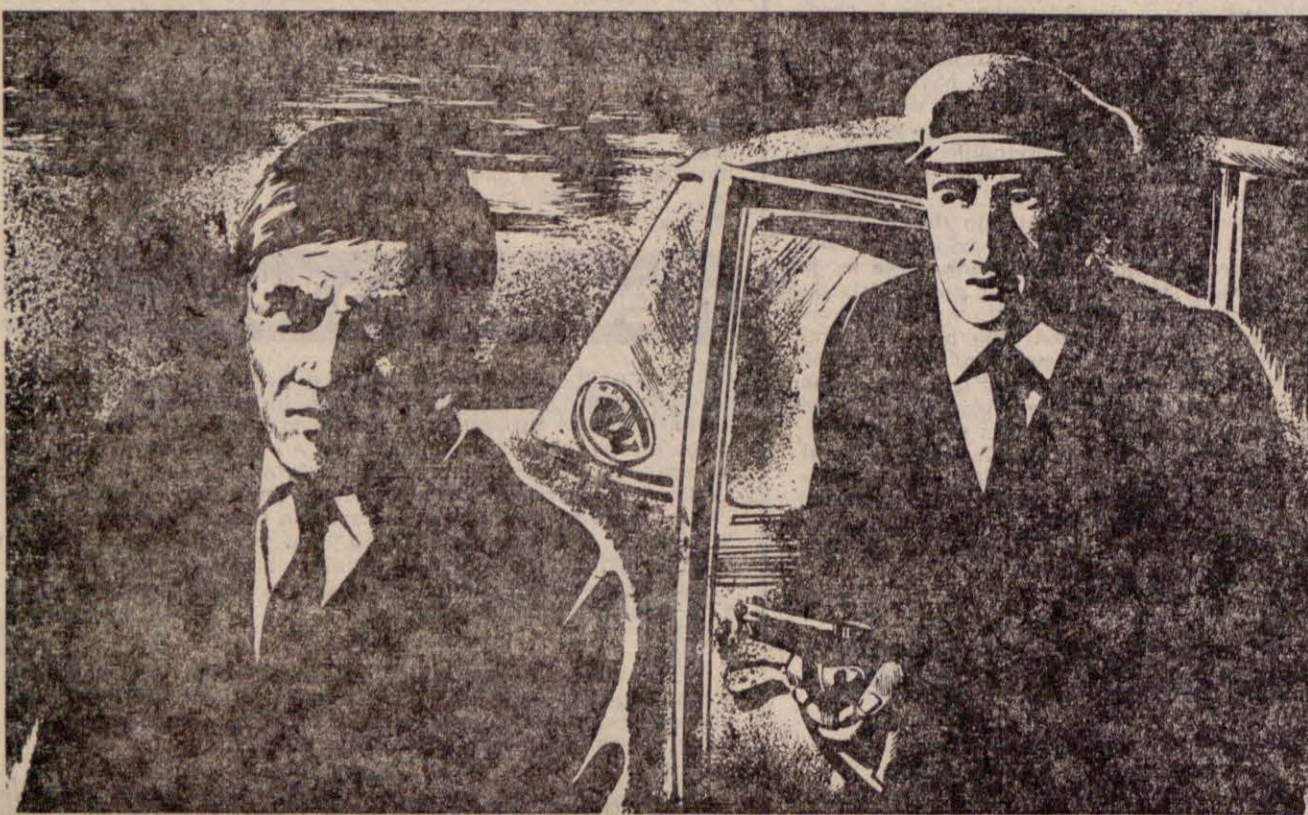
Gospa Snood ga je z odločnostjo, ki ni trpela ugovorov, vodila skozi množico plesalcev.

Vsaka najmanjša podrobnost, ki bi zadevala ljudi, ki so bili na Yucatánu, bi bila lahko izredno zanimiva. Toda prav ničesar sumljivega nisem mogel odkriti v tem srečanju, ki je bilo na videz prav slučajno.

Gospa Snood je povedala, da je bila ljubica ženica, ki smo jo spoznali na Yucatánu, operirana: to je, za kratek čas nekoliko užaloščenost naše družbe. Toda nemirna ženica se je kmalu naveličala novega vzdušja, ki ga je bila sama ustvarila, pa je rekla: »Gospod Johnson, lahko ste zadovoljni! Ona je vsaj izven nevarnosti. Bodite veseli, da se ji ni pripetilo kaj hujšega! Vaša ženica ni padla v cenote kot gospodična Brand!«

»Gospodična Brand?« Na moje veliko presenečenje je to vprašala Vera. »Kdo je ta gospodična Brand, ki je padla v neki cenote?«

»Kako? Vam Peter ni nič pravil o tem?« Vrtajoči po-

gled gospe Snood se je z Vere preselil name. »Čudno, posebno če pomislim, da sta bila velika prijatelja. Bilo je strašno. Vse nas je pretreslo.«

Bila je ravno prav pijana, da je lahko znova zapadla v žalost. Medtem ko je pripovedovala zgodbo o Deborah, sem pozorno opazoval Hallidaya. To je bil nedvomno trenutek, ko bi se utegnili razkriti, če je bil cesarkolij kriv. Toda na njegovem obrazu je bilo zaznati samo začeto pijanost. Kar nenadoma je spustil dlan na mizico, gola Verina ramena; bilo je, kakor da bi se to zgodilo neodvisno od njegove volje. Vera se je odmaknila. Nič drugega se ni zgodilo.

Gospa Snood je bila pri koncu s svojim pripovedovanjem: »Dragi moji, to je bilo strašno. Malo pred smrtjo je ta uboga deklica dala Petru neko kriminalko. Posodil mi jo je in sedaj jo berem. Samo na to ubogo deklico mislim, ko jo berem. Kar se je zgodilo, je bilo za res grozno.«

Uspejo ji je, da je spet postala zelo zelo otožna. Toda v njej je znajala njena veseljaška narava. Skoraj takoj zatem, ko je končala zgodbo o Deborah, je predlagala rusoglavemu mladoporočencu: »Dajva, Johnson, pustiva otožnost in zaplesajva! In že ga je odvedla nasreda salona.

Prav nobena stvar ni skaliła večera, ki se je zavlekel tja do dveh. Gospa Snood je najprej kar najbolj pikolovsko prešudrala račun o zapitku, ga poravnala, dala natakarju bogato napiitino, nato pa nas je odslavila.

Si smo proti hotelskemu hallu. Najprej jo je pobrisal rusoglav mladoporočenec. Potem je Halliday bučno poljubil gospo Snood, se formalno priklonil Vero, meni pa spet krepko stisnil desnico.

»Pozdravljen, Peter, dečko zlati... Bodi razsoden...«

od bi bila ravno pravašnja... Prav gotovo bi vprašala: »Koliko pa stane? Bi vstopili in kaj popili?«

Občutil sem zmedenost in vznemirljivost. Na začetku našega večera, ko sem bil še poln sumov in sumničev glede nje, bi bil lahko pričakoval novo past, ki mi jo je nastavljal Halliday, ali pa indijanskega fanta, da me čaka v temi onstran železne ograje. Sedaj pa sem se lahko mdejal samo novega zapeljevanja, če bi sprejel povabilo. Niti najmanj mi ni bilo do tega.

»Hvala lepa,« sem dejal. »Toda pozno je že, skoraj jutro...«

Spustila me je in se odmaknila. »Tako torej...! Za vas sem samo nadlegala...!«

»Ne govorite neumnosti, Vera.«

Njen ruski temperament je še enkrat povzročil eksplozijo. Grozeče je zažugala z roko in vzkliznila: »Potem pa zginite! Kar pojditte, pa naj vas še enkrat pobijejo in alecejo. Tudi besedice ne držim več za vas! Saj bom še ponorela zaradi vas! Prav zares me mučitel! Pojdite, izginite, hitro...!«

Zagrabila je za starinski zvonec na vrvi, ki je bil obesen na enem izmed vhodnih stebrov. Kazala mi je hrbet in močala; samo od časa do časa je zacepetala, dokler se niso odprla vrata, skozi katera je bilo videti postaranege veladorja v nočni halji. Nekaj mu je naročila po špansko in možakar je izginil.

Se trenutek je stala tako, da mi je obračala hrbet, kakor da me sploh ne bi bilo. Potem se je bliskovito obrnila. V luminem svitu sem lahko občudoval njen prijateljski nasmešek; jeza je bila popolnoma izginila.

»Se vedno sem jezna,« je dejala. »Zelo sem huda... Pa se samo delam, da nisem. Veste, znam se obvladati. Preziram vas, toda kljub temu se ne pustite zasledovati od fantov, ki prenašajo kletke za kanarčke. Ali obljubite?«

»Obljubim.«
Pogledal sem po ulici. Bila je prazna. Modri avtomobil je stal malo niže, pod ulično svetilko. »Mislim, da je taksi. Ulice so neobljudene in temne... Za vsak primer vzemite taksi.«

Pogledal sem za taksijem. V Mehiki so taksiji kakor vsi drugi avtomobili, le na prednjem steklu imajo napisano »Prost«. Videl sem napis in prepričan sem bil, da je taksi.

»Seveda,« sem dejal. »Seveda vzamem taksi.«

Stopila je k meni in me strastno poljubila na usta. »Morda jutri ne bom več tako nora. Toda nočoj kar gorim. Lahko noč, priskuta!«

Izginila je za ograjo, v temo hišne veže. Sekundo zatem se je pojavil velador, zapril vrtna vrata in okrog njih ovil verigo.

Ko sem sam ostal na ulici, sem se počutil nelagodno in zapuščen od vsega sveta. Zal mi je bilo, da nisem sprejel njenega povabila. Čeprav ni bilo nič sledu o kaki nevarnosti, sem pogrešal toplino njene prisotnosti. Za trenutek sem še okleval pri vrtnih vratih, potem pa sem usmeril korak proti taksiju. Sofer me je opazil in prižgal luči. Ko sem prišel do njega, sem ga vprašal, koliko stane vožnja do Calle Londres, na da bi se sklonil skozi okence in ga pogledal. »Dva pesos,« mi je odvrnil. Odprl sem zadnja vrata in se sklonil, da bi vstopil.

Ko sem se sklonil, mi je padel pogled na ogledalce nad soferjem. V njem sem zagledal dvoje temnih, globokih oči, ki sta me opazovali. Pogledal sem soferja in v medli svetlobi, ki jo je metala ulična svetilka, sem zagledal okrogli obraz z dolgimi, črnimi žametastimi trepalnicami.

Za trenutek sem pomislil, da imam privid. Potem sem

naglo stopil nazaj na cesto. Sofer je skočil izza volana in že sem ga imel pred seboj.

Vse skupaj se mi je zdelo neskončno nesmiselno. »Kaj pa vam je? Bi radi še eno obleko?« sem vprašal.

Odprl je prednja vrata.

»Subase,« je rekel.

Razumel sem, da je to pomenilo: »Vstopite!«. Vedel sem tudi, da bi bilo zaman, upirati se. Misel, da mi skušal steči do Verinih vrat, sem takoj opustil. Bilo bi prenevarno.

Zasvetilo se je orožje. »Subase,« je ponovil.

Ni mi bil všeč njegov umirjeni ton. In prav nič mi ni bilo do tega, da bi se kar tako meni nič tebi nič prepuštil fantu, ki je iz kdove kakšnega razloga stiskal pištolo v roki in mi grozil. Se sem se obotavljal in iskal izhoda, čeprav sem vedel, da ga ni.

»Subase,« je tretjič ponovil. Njegove zaslanjane oči so s skritim sovraštvom zrlje vame in mirvalo cel pištola, ki jo je krčevito stiskal.

»Prav, pa naj bo,« sem dejal. »Saj drugega mi ne preostane.«

Stopil sem za korak proti odprtim vratom. Sledil mi je s pogledom. Uganil sem, kaj premišlja: »Ali bo skočil name?« Toda kako naj bi skočil nanj: med nama so bila odprta vrata, volan in vrzod za menjalniki.

Stopil sem še korak naprej; nenadoma pa sem začutil na rami roko, ki me je potegnila nazaj. Zaslišal sem znani glas z ameriškim naglasom: »Za vraga, Peter! Kaj vam pride na misel, ob tej uri najemati taksi! Mar ste se pomenili? Po vsem tistem šampanjcu se je treba malo spreboditi! To vam je potrebno, ne pa taksi!«

Pustil sem, da me je roka povlekla nazaj; pred seboj sem zagledal Billa Hallidaya. Bil je poosebljena prisrčnost in nasmejanost.

Soferju je namignil, naj se odstrani, me prijel pod roko in že sva korčila po pločniku.

»Taksi,« mi je rekel odčitaječo. »Mladenček kot vi, pa gre in hoče vzeti taksi... Taksil! Kdo je že kdaj videl kaj podobnega. Postarana gospa ste, nič drugega...!«

Nisem mogel razumeti, od kod se je pojavil. Sicer pa mi je bilo prav vseeno. Na vogalu je bila svetilka. Ko sva se ji približevala, sem ves čas pričakoval, da bo fant iz taksija streljal.

Pa ni. Ko sva prišla do vogala, sva zavila. Taksil se ni premaknil.

Halliday je zanašalo; opotekel se je sem in tja. Z vso težo se mi je obesil okrog roke.

»Kozareček, za boljše spanje,« je godrnjal. »Stanujem takoj tukaj, za vogalom. Kako že je rekla Gertrude Stein? Kozareček za boljše spanje! Nikesar ni boljšega od kozarčka, preden zaspiš... Kozareček ga zvrneš, preden zaspiš... kozareček, pred spanjem...« In potem: »Človek, ki vam je rešil življenje, je res človek... prav zares je človek...«

11.

Skorajda sva prispela. Pred nama se je odpirala široka Avenida Insurgentes. Taksil nama ni sledil, o tem sem bil prepričan. Toda mučilo me je tisoč vprašanj, na katera nisem vedel odgovora. Zakaj je fant dopustil, da me je Halliday odpeljal, ko pa me je tako rekoč že imel v rokah? Morda navodila, ki jih je prejel, niso predvidevala, da se bo vmešal kak tretji American? Kaj pa, če je bil kar Halliday njegov gospodar? In če je bil, čemu se mu je zdelo vredno, da me reši? Ali je to storiš premisseno, hote? Ali pa je bilo samo nenavadno naključje?

Halliday je kolovratil z menoj po cesti in brundal predse svoj pijani monolog; zdelo se mi je nesmiselno, da bi ga imel za sposobnega storiti karkoli slabega.

Potem sem pomislil na Vero, ki me je še pred nekaj minutami strastno poljubila in mi potem z roko pokazala na taksi: »Vzemite taksi, za vsak primer, zaradi varnosti!« Spreletel me je boleč sum. Vera mi je pokazala na taksi, v katerem me je čakal fant. Prav ona me je peljala tudi v Los Remedios, kjer me je prav tako čakal fant, z revolverjem v žepu.

Kaj pa, če je bila Vera in ne Halliday?

Morda je delala Vera za koga drugega in se pri tem posluževala fanta z vrečo.

Prišla sva na Avenida Insurgentes. Neonski reklamni napis nad nočnimi lokali in nad luksuznimi oantinas so se še bleščali. Proti periferiji se je odpravljalo nekaj avtomobilov. Sam pri sebi sem se vpraševal, kam neki bi me odpeljal, če bi vstopil v fantov taksi. Prav gotovo ne k Vero ali k Hallidayu. Morda v brezimno smrt v kakem temnem jarku, zunaj na periferiji, onkraj Kochimilca? Ali pa morda pred obličje mojega pravega nasprotnika? Kdo ve.

Toda kdo le bi utegnil biti moj pravi sovražnik? Morda gospod Johnson, užaloščen in zaskrbljen zaradi žene operacije? Morda gospa Snood, ki leži na postelji v svoji sobi in prebira kriminalke?

Možnosti so bile tako maloštevilne in nobena izmed njih se mi ni zdela kaj prida verjetna. Mislim sem bil, da mi bo skupna večerja kakorkoli vsaj malo razbistriła polosač. Pa sem bil še bolj zmeden kot poprej.

Predčala sva Avenida Insurgentes in zavila v stransko ulico. Mislim, da se je imenovala Viale Danimarca. Halliday, ki je bil videti precej bolj pod paro, kot je bil v hotelu Reforma, se je ustavil pred modernimi večnimi vrati.

»Majhen apartma,« je dejal. »Nič posebnega, veste. Odstopil mi ga je za nekaj časa moj prijatelj. Boste en kozareček, stari?«

Brskal je po žepu za ključem; pri tem je bilo slišati žvenketanje drobčja. Potem je izvlekel ključ in ga s tresočo roko vtaknil v ključavnico.

»Kozareček bo malo razbistrił duha...«

Odprlil je težka vrata iz stekla in železa ter kot burkast kavalar čakal, da bom stopil naprej. Lahko bi bila past; tega sem se zavedal. Toda če je že bila past, potem so jo nastavili mojstrsko. Po drugi strani pa se je malo prej pokazalo, da zame tudi ceste niso varne. Če bi bil ostal na cesti sam, bi mi fant s taksijem prav lahko sledil; nihče mu tega ne bi mogel preprečiti. Med dvema tveganjema sem izbral manjše: šel sem s Hallidayem.

Razen tega pa je bil glavni razlog, da sem šel na večerjo z gospo Snood, ta, da bi bil trenutek sam s Hallidayem. Čeprav nisem več sumničel njega, je bila to vendarle ugodna priložnost, da ga potipam, če kaj ve.

Vstopil sem; za vežo bi lahko rekel, da je bila vzor futuristične dekoracije. Halliday je krenil za menoj, potem ko je močno zaloputnil vrata.

V drugem nadstropju se je ustavil pred vrati s številko 3, se znova opotekel s ključem v roki in končno mu je uspelo odpreti vrata. Najprej je vstopil in prižgal luč. Znašel sem se v majhni, toda nepričakovano elegantni dnevni sobi; stene so bile prevlečene s progastimi tapetami, fotelji pa so bili temnorumene barve. Na nizki mizi je stala velika vaza s šopkom rdečih nageljnov, ki so s svojo vonjavjo napolnili sobo.

Na moje veliko olajšanje je bila soba prazna.

»Kar u... sedl... te, se... stari!«
Halliday mi je položil roko na rame in me peljal k enemu izmed temnorumenih foteljev. S tešavo si je sčel plišč, ga spustil na tla in odklovratil k drugim vratom.

»Kuhinja... Pogledjva, kaj bi bilo za pod sob...«

Izginil je za vrati; kmalu se je zaslišalo ropotanje.

Zdela se mi je, da je nastopil moj trenutek. Če je bil Halliday nedolžen, potem njegova pijanost ni bila samo igra in karkoli bi mi rekel, bi se naslednjega dne, ko bi se alkohol razkidal, ne spomnil. Če pa ni bil nedolžen in je ubil Deborah Brand, potem je bila njegova pijanost samo igra. V tem primeru pa mi tako in tako ne bi mogel povedati ničesar, česar že sam ne bi vedel. Ni sem imel kaj izgubiti, razen če je bil oborožen.

Potihoma sem vstal in si dobera ogledal sobo, še preden se je vrnil. Ko pa je vstopil, sem že spet sedel; s preširano previdnostjo je nosil pladenj z dvema kozarčema.

»Rum, dragi moj!« je začel. »Ha...ha...ha... kozareček rumla!«

Pomnil mi je kozareček, stopil še korak, dva, naprej in se domala sesedel na temnorumeno prevlečen divan. Nazdravil mi je: »Na vaše zdravje!«

Drgnil sem svojo čašo. »Hvala,« sem dejal. »In hvala, ker ste me malo prej rešili!«

»Prosim, prosim! Ni razloga za zahvaljevanje! Vedno sem srečen, če sem komu lahko na uslugo. Vedno... Je že tak, Bill Halliday. Privrženič je glavo in me nezaupljivo pogledal: »Hvala, ker sem vas rešil? Pred kom?«

»Vedim taksijem. Saj ste vedeli, da ni bil taksi, mar ne? Vedil ste, da mi sofer grozil z revolverjem.«

»Da, prav resno govorim.«

Nagral se je proti meni: »Z revolverjem da vam je grozil? Zakaj pa?«

»Iz istega razloga, kot me je vse dopoldne zasledoval in me končno v romarski cerkvi de Los Remedios pobil na tla. Iz istega razloga, kot je nekdo drug od vrha do tal preiskoval moje stanovanje.«

Videti je bilo, kakor da se z največjim naporom trudi, da bi kaj razumel. Potem se je temu odpovedal in me

ozuplo gledal. »Pobili... premetali stanovanje... Ne razumem... O čem pa govorite?«

»Mislim sem, da mi boste vi lahko kaj pojasnili...«

»Jaz?« Besedo je izgovoril trdo, kakor da bi jo priobil. »Zakaj pa jaz? Kaj pravita...? Čigavo stanovanje so premetali? Mojega ne. Vasega?«

»Ali poznate lepega mehškega fanta? Star je takole osemnajst ali devetnajst let?«

»Kako pa mu je ime?« je nedolčno vprašal.

»Če ga plačujete, bi morali to vedeti.«

Trudil se je, da bi kaj razumel, pa mu ni uspelo. »Če ga plačujete...« je ponavljal.

Ubral sem druge strune. »Na letališču ste vzeli moj kovček namesto svojega, mar ne?«

Spomin mu je začel delovati. »Seveda, seveda. Vaš kovček. Oba sta enaka, čisto enaka... Nosač... znotaj se je... Res neumno... preneumno.«

»In v recepciji hotela Yucatán ste spraševali po meni, še preden ste me poznali!«

»Kaj res?« me je začudeno gledal, potem pa se je začel krohotali. »Peter, fant moj zlati, pravi burkeš si.«

Spet sem navajal. »Potem ste zasledovali Deborah Brand v Chichén-Itzá?«

Zresnil se je, skorajda stremil: »Zasledoval...? Koga sem zasledoval?«

»Deborah Brand.«

»Kdo, pravite, je sledil Deborah Brand?«

»Vi.«

»Saj ste prisnojen!« Govoril je zaneseno. Potem so se mu zmešale strune. »Deborah Brand je mrtva. Kako naj zasledujem mrtvo dekle? In zakaj naj bi zasledoval ubogo dekle, ki je ni več?«

»Da bi si prilastil tisto, kar je imela pri sebi,« sem odvrnil. »In da bi jo ubil.«

WILL
F. JENKINS

VIŠOKE GORE IN GLOBOKE DOLINE

Spodaj je bil večer in v dolini je bila že tema. Plezanje je bilo naporno in štirje možje so se tik pred mrakom prispeli na cilj. Daleč pod njimi so mežikale drobne, medle lučke. Hiše, vasi, hoteli. Tu gori je bila le mirna koča in neskončna, zasnežena praznina. Sonce je že zašlo in zadnjih trideset metrov so le stili prepad na desni, globok sto petdeset metrov. Na daljnih ledenikih se je pastelno rdeče bleščal sneg, poln modrih in zelenih senc. Redki, mirni zrak je ovil v urujenih pljuhih.

Bili so pri koči. Kettermann, vodil, se je lotil zamrznih vrat. Ko so se vdal, je vstopil, poiskal petrolej in jo prižgal. Hans, mlajši vodil, je pripravil spiritalni kuhinjal in zbral v posodo ledene sveče, ki so visele s strehe koč. Kmalu so se začele topiti v loncu.

Sam McCoy, mlajši od obeh plezalcev, se je razgledoval po vrhovih.

»Se vedno ne morem verjeti, da vidim vse to,« je rekel.

Drugi, Stephen Lawton, je segel v žep in potegnil iz njega cigarete.

»Lejo je, da,« je rekel mimogrede. »Noter grem. Ostani zunaj, če hočeš, samo kmalu bo pošteno mrzlo, ko bo začelo pihati.« Za trenutek je pomolčal in nato dodal: »Tukaj je padel Bruce s stene, kot veš. Stopil je korak predaleč nazaj. To je bilo vse. Torej pazi.«

In Lawton je odšel in kočo.

Pred kočo je bila nekaka terasa, ki se je raztezala približno štiri metre daleč od vrat do roba stene. Bila je gladka in ravna, pravzaprav pregledna. Sam je začel hoditi po njej in užival je, ker se mu ni bilo treba vzpenjati. Nenadoma je opazil, da previsoko dviga noge, da lovi ravnotežje.

Skoraj bi bil padel čez rob.

Prestrašeno je obstal. Nekaj centimetrov proč od njegovih čevljev je sijala črna praznina.

Iz koč so prihajali glasovi. Sam je pogotil silno in se previdno umaknil od roba. Bruce Trainor je stopil od nad naravnost v večnost. Zdaj, po enem letu, bi mu skoraj sledil tudi on sam.

Sam je s tresočimi rokami poiskal kamen na tleh ob svojih čevljih. Zagnal ga je v mrak, kjer je bil zginil Bruce. Šel je sekunde do padca. Nič ni slišal. Bilo je preveč drugih glasov. Veter je bučal v skalah in kamenje se je krusilo od sten. Vendar je moralo biti zelo globoko.

Lawton je prišel iz koč.

»Kava je pripravljena, Sam.«

Kettermann je pomolil glavo skozi vrata in pogledal okrog sebe. »Nobenega vetra,« je rekel. »Morda bi jedli tu zunaj, kjer je več prostora?«

Hans je prinesel ven kadečo se kavo. Kettermann je vzel iz žepa pipo in si jo počasi, dostojanstveno napojil, kot se spodobi vodji skupine, čeprav najetemu. Ponudil je Američanoma kavo in sendviče ter sedel.

»Današnja tura je bila lepa, Kettermann,« je rekel Lawton. »Samo eno nevarno mesto, a tisto res nevarno.«

Kettermann si je prižgal pipo in priklinal. »Da, samo eno. Mladi gospod je pokazal veliko hladnokrvnosti. Obstal je na miru. Ko bi se bil premaknil...«

Sam se je v zadregi nasmehnil. »Saj sem se bal,« je rekel, »a vesel sem, da...« Utihih je.

Kettermann je odobravaljoče pokimal. »Bati se ni nič sramotnega,« je rekel. »Ne bati se je včasih slabše.«

Starejši Američan je rekel počasi: »Pravzaprav bi lahko rekel, Sam, da se je Bruce ponesrečil prav zaradi prevelike samozavesti. Padel je nazaj s tle terase. Videl sem ga. Bilo je strašno. On je bil eden najboljših plezalcev, kar sem jih poznal. Prišla sva sem brez vodilca, sama, in ko sva se navedla in napila, sva sedela tu zunaj, ker ni pihalo, prav tako kot danes. A on ni mogel mirovati. Začel je hoditi sem in tja po terasi — prav tule — ker ga plezanje ni dovolj utrudilo. Imel je neverjetno kondicijo. Prižgal si je cigareto in enkrat potegnil. Potem je pogledal proti vrhu stene. Ne vem, kaj je videl. Pogledal je gor in stopil korak nazaj, da bi dobil boljši razgled čez streho koč. In stopil je v prazno.«

Sam McCoy je pogledal proti nezavarovanemu robu in pomislil, kako kmalu bi bil sam padel čezenj. Nastala je tišina, težka, moreča tišina.

Sam jo je prekinil. »To je moralo biti strašno zate, Steve.«

Lawton je otrsel pepel s cigarete.

»Da, bilo je strašno,« je rekel počasi.

Kettermann je neprisrčno kadil.

»In ti nisi mogel vedeti, če ne leži kje ranjen,« je zamisljeno rekel Sam. »Najhujše pa je moralo biti, ko si prišel k Alice...«

»Da,« je grenko dejal Steve Lawton, »bilo je grozno. In ljudje so začeli šepetati. Jaz sem bil zaljubljen v Alice, preden je spoznala Brucea Trainorja. Nekateri ljudje so mislili, da »Brucejev padeč morda ni bila nesreča ali pa da bi vsaj lahko pripeljal do njega in ga rešil. Oni niso vedeli, kako globoko je padel.«

Sam je rekel suho: »Tega nisem omenil, a prejel bi bil skoraj sam padel dol. Preravna tla so tukaj.«

Kettermann je še vedno mirno kadil. Hans, mlajši vodil, je potrpežljivo poslušal in skušal doumeti pogovor iz besed, ki jih je tu pa tam razumel. Potem je rekel nekaj Kettermannu. Samu se je zdelo, da je omenil neko stvar. Kettermannovo nemiščino je bilo vedno težko razumeti, zdaj pa je bilo videti, kot da namenoma monja, da bi bilo teže razumeti njegov odgovor.

Sam se je slabo počutil. »Nihče ne misli, da bi bilo to kaj drugega kot nesreča, Steve. Moj bog, saj to bi bilo blazno! Če bi kdo napravil kaj takega, bi vendar ne mogel uiti kazni. Kajne, Kettermann?«

Kettermann je puhnil dim skozi ustnice. »Včasih morda.«

»Prijeti bi jih morali, mislim,« je dejal Sam. »Vi vodilci bi vendar morali vedeti, če je bila nesreča ali ne.«

»Da, mogoče. In to ni dobro, če kdo tu ubija ljudi. Kdor izrablja gore za to, da koga umori, nam jemlje vsakdanji zaslužek. Zato ne maramo tega.«

»Zdaj boš morda razumel,« je rekel Steve Samu. »Bil sem sam tu, ko je Bruce padel s stene. In naslednji mesec se bom poročil s Alice. Ti si njen brat. Sprašujem se, če nisi prišel z mano sem samo zato, da bi videl, če drži, kar sem povedal. Hotel si videti mesto, kjer se je zgodila nesreča.«

»Slišiš, stari, prav kmalu bi bil sam padel tu čez rob. Prav dobro razumem, kako je bilo, z Bruceom.«

»Noh, mi odgovoriti. A to ni važno. Samo da bi Alice videla, kako je mogel Bruce, tako spreten plezalec, pasti s terase, kjer je počival.«

»Vse, kar si povedal, drži.«

»Vem, a vse skupaj je tako neverjetno. Bruce se vedno leži tam spodaj, razumeš. Nikoli nismo prišli do njegovega trupla. Leži namreč pod steno, ki razpada in iz katere se kar naprej usipa kamenje.«

Sam je priklinal. Med potjo so videli kamne, vseh velikosti, od peska do pečin, ki so drevle z bližnjih sten v globino. Iti po taki poti bi bil popoln samomor. Toplo je dejal: »Nikoli nisem niti najmanj dvomil, Steve.« Zdaj je tudi sam verjel svojim besedam. »Preobčutljiv si.«

»Hotel sem, da bi ti sam videl ta rob,« je nadaljeval Lawton. »Čeprav ne moreš dokazati, da ga nisem porinil dol, lahko vsaj prepričaš Alice, da je bil v trenutku mrtev. Da se nisem pobral in ga pustil na cedilu.«

»Da, bom,« je obljubil Sam. »Vraga, saj bi bil skoraj sam zdrsnil dol. Ji bom že povedal.«

Hans je nekaj zaječal Kettermannu. Spet je bilo nekaj o stavi.

»Kettermann,« je nenadno spregovoril Sam, »če bi jaz padel dol, kako globoko bi letel, preden bi udaril ob tla?«

Vodil je vzel pipo iz ust in zamisljeno pljunil. Potem je dejal počasi: »Tristo metrov, bi rekel. Nič manj.«

»Nihče ne more pasti tristo metrov globoko in potem živeti vsaj še kako sekundo, kajne?«

»Včasih se to zgodi.«

»To je težko verjeti,« je dvomeče rekel Sam.

Kettermann je strmel v temo.

»Nekdo je nekoč plezal s prijateljem sem gor. Padel je s stene. Njegov prijatelj se je rešil. On je padel tristo metrov globoko. Moral bi takoj umreti. Pa ni.«

»Res?«

»Nihče razen mene ne ve tega. Njegovo truplo leži pod steno, s katere se neprestano usipa kamenje. Zelo nevarna je. Zato si nihče ne upa po truplo, to pa ni dobro, če ne gredo po ponesrečenca. To je videti sumljivo. Zenske v hotelu so bile prepričane, da s terase vidijo truplo skozi daljnogled. Morda so videli le cvetoč grm, vendar so se zelo razburile. To ni bilo dobro. Vodilci so težko dobili delo.«

»Kako pa je bilo potem?« je vprašal Sam.

»Rekel sem drugim vodilcem, da je treba iti po revedovo truplo. Tik pred svitlom, ko je noč najbolj mrzla, je najmanj plazov. Takrat bi se to dalo narediti. Mislim sem si, da mi bo morda ponesrečena družina dala nagrado. Zvečer sem splezal na pol poti in tam počakal na najmrzlejšo ure. In postalo je mrzlo, da, mrzlo! Potem sem šel naprej. Ne bi si želel napraviti tega še enkrat. Vendar pa sem pripelel do trupla.«

Za trenutek je umolknil in nato nadaljeval: »Mož je bil padel pred več kot enim letom. Tam so bile samo še kosti in ostanki obleke. Enostavno bi jih bilo odnesti. Pa jih nisem.«

»Zakaj ne?« je vprašal Sam.

»Bil je umorjen, mein Herr.«

»A kako...?«

»Padel je več kot tristo metrov globoko, vendar je ostal živ. Samo za kratke čas. Ne vem, koliko. Vendar sem lahko to videl. Bil je na pol mrtev, vendar se mu je posrečilo napisati nekaj besed v bežnjo. Položil je kamen nanjo, da je veter ne bi odnesel. Potem je umrl. Napisal je ime prijatelja, s katerim sta skupaj plezala, in to, da ga je prija-

telj umoril. Spominjam se še, kako užaločenega se je delal tisti njegov prijatelj.«

»Pa niste obvestili policije?« je negotovo vprašal Sam.

»To je bilo v četrtek, mein Herr. Teda, ko ste me najeli.«

Nenadoma je nastala tišina. Steve Lawton je vstal. »Leč grem,« je rekel tiho. Vendar ni šel. Sam je nagubal čelo. »Kettermann, reki ste, da ste ob svitu splezali dol. Je tedaj varno?«

»Ne, varno ni nikoli. A pred sončnim vzhodom je najmanj nevarno.«

»Moj svak je padel s te stene. Bi splezali z mano po njegovo truplo? Dobro vam bom plačal. Mi slite, da se to da narediti?«

Kettermann je očitno razmišljal. Sam je nenadoma začutil v zraku napetost. Kettermann je prijel sekuro in jo zamisljeno ogledoval.

»Veliko mest je, kamor si ne bi upal,« je dejal končno. »A tukaj je možno. Lahko se spustiva do njega.«

»Jaz sem vendar poskušal priti dol, takoj po tistem, ko je padel,« je spravič iz sebe Lawton. »Pa mi noben vodilci ni hotel pomagati. Vsi so rekli, da je prenevarno.«

»Da, nevarno je,« je mirno dejal Kettermann. »Zelo nevarno. A da se narediti. Jaz sem prišel dol. V četrtek.«

Nenadoma se je Lawtonu utrgal zamašek krik iz ust. Nepremično je obstal in se zastrmel v vodilca. Kettermann ga je gledal s sekuro v roki.

Nenadoma se je Lawton obrnil in šel do roba. Sam je sedel kot prikovan.

Steve Lawton se ni ustavil na robu. Stopil je korak naprej in izginil v črni praznini.

Sam je zakrčal in skopil na noge. Negiben od groze je čakal, da bo zaslislal tlesk.

Nobenega glasu ni bilo. Kot v omotici je slišal Kettermannov glas:

»Ne smete se razburjati. Namenoma je šel čez rob. Vendar bomo rekli, da je padel, tako kot oni drug. Potem ne bo škandala. To ni dobro, če v gorah nastane škandal.«

Sam je postal mrtvaško bled. »Bog!« je zakrčal. »Torej mislite, da je on porinil Brucea čez rob in da je Bruce preživel padeč in — in napisal...«

Kettermann je nagubal obraz. »Ne, mein Herr,« je rekel na pol opravičujoče, na Mr. Lawton je tako mislil. Jaz bi ne splezal dol. Preveč je nevarno. Vendar sem poznal Mr. Brucea in bil je dober plezalec. Verjel sem govoricam. Hans pa ne, ker je bil oni — pokazal je proti prepadu — zelo darežljiv. Tako je Hans stavil z mano, da nimam prav. In izmisli sem si zgodbo o tem, kaj sem odkril, da bi videl, kateri od našu ima prav.«

»Torej je bilo vse to prekleto laž!« je besno zavpil. Sam.

»Da, bila je laž. Vendar ni prav, če kdo izrablja gore za umor. To ni dobro za nas vodilce.«

Rekel je nekaj Hansu v svoji pogrikujoči švicarski nemščini.

»Kaj ste rekli?« je poskbečel Sam.

»Samo spomnil sem Hansa, da sem jaz dobil stavo. Dolžan mi je dvajset švicarskih frankov.«

PREVEDLA S. O.

IVERI

Kdor se pri mesu obliže, se pri pilinu spakuje!

Ce hočeš postati modrijan, ne bodi zaspan!

Sraka krade čeprav ima mlade!

Vsaka biba ni mastna riba!

Gostilničar, ki najprej sebi postreže, si ovseni kruhek reže!

Ne hodi kamor te zanašajo noge temveč kamor ti svetuje glava!

Kričar ne kroji dobrih hlač!

Zaba brez krakov, svet brez bedakov!

Grozlove jagode so vinogradnikove znojne kaplje!

Zločinec se boji lastne sence!

Ce ti poči lonec še ni juhe konec!

Kdor vedno po prstih hodi rad v tujo hišo zabodi!

Vsak kuhar s kuharsko čepico še ne skuha slastne repice!

Ne podpihaj žerjavice če nimaš drv.

Kdor se igra s svojo usodo, ga lahko spremeni v prismodo!

Ce te piči osa, ne preklinjaj čebele!

Dober zdravnik zdravi tudi z besedo!

Včasih vrže junaka nedolžna pipa tobaka!

G. STRNIRA

Moravan
Zetan
ljublanske!

VIOMILCO S PEPATOM

Nekoč so bili veliki hoteli nekakšna vrsta mojega sanjskega sveta. S spoštljivo pozornostjo sem se, kot majhen deček, skrivaj tiho opazoval mimo stajajo obloženih vratav in si prizadeval pokukati v predverje velikega sveta, hotelsko nebo.

Ko sem, štirinajstletnik, smel prvič prenočiti v hotelu, se mi je odprlo čudno kraljestvo. Za dežstvo, da lahko zvečer postaviš umazane čevlje pred vrata in jih jutraj tam najdeš očistene, se mi je zdelo vrhuncem organizacijske sposobnosti.

Deset let pozneje sem nastopil službo v dekleški pisarni bratov Gerard v Nizzi. Takrat je bilo moje strahospoštovanje pred tajnostmi hotelskega življenja še zdajnja zblodela in nič mi ni bilo prav, ko me je monsieur Jean, moj šef, postavil zaradi mojega poznavanja »gradiiva« ho-

Bil sem vesel, da sva prispela in sem lahko to stokanje prekinil. Vprašal sem: »Kam naprej?« »Da, soba 37, signora vas še nestrno čaka.« Velika dama me je zasula s »kopico besed«. Jaz pa sem se tolikrat naredil, kakor da nisem več nobenega tujega jezika. Prav zares mi ni uspelo hili niti niti najmanjšega zanimanja za to stvar in direktor je že kar nekam nezaupljivo buljil vame.

»Kaj mislite storiti?«

»Najprej bom lepo vse po vrsti premislil. Zato pa potrebujem zdaj deset minut popolnega mira,« sem dejal in oba potisnil iz sobe.

Soporno mehak, da se mi je zdelo, kakor da bi padel v močvirje, in sem od sva znehal. Potem sem se poskusil zbrati. Milijonarska signora je torej ob osemih zapustila sobo. Ob devetih se je vrnila — in nakita ni bilo več. Bistvo sem sklepal,

telskega specialista. Vsekakor je takrat urad bratov Gerard užival sloves v zelo obsevnem razkrinkanju hotelskih tatvin, tako da je bilo za mladenca nadobudnega detektiva donjly dela. Nekega dne sem pa tega bil že tako sit, da sem postavil šefa pred tebiro: pol leta nobenega hotelskega primera več ali pa odpove! Naj se vendar še moji kolegi malo potijo!

In prav tisti dan se je spet zgodilo.

»Kdaj, pravite? Danes jutraj med osmo in deseto uro? Dvesto tisoč frankov? No, lepo — ali ste policijo že obvestili? Im, razumem. Imate morda kak utemeljen sum? Seveda ne — no, videli bomo!«

Besen sem zagnal slušalko na vilice in obvestil keta. Navadna stvar. Krnja draguljev na Angleški promenadi, v Grand hotelu Splendidi. Policije seveda niso obvestili, saj stoji na kocki dober glas podjetja. Stvar naj bi kolikor mogoče diskretno pojasnil ml. Dobro, toda tolikrat brez mene!

Jean Gerard je bil kot detektiv popolna ničla. O pasteh in podobnih ni imel niti pojma. Nekaj pa je znal naš sef imenitno: znal je koga tako dolgo pregovarjati, da je bil ta na koncu mehak kakor vošek. Zrnil sem se torej za krmilo in se odpeljal na Angleško promenado, kjer se vrstijo najiminitnejši in najbolj opabni hoteli v Nizzi.

Direktor je ročice vzdigoval roke: »Prosim za skrajno obzirnost. Če gosti kaj zvedo o tem, sem uničen.« Pomislil sem, da bi potentekam morali biti že vsi hoteli na Azurni obali na psu, pa sem si vendar nadel masko skrajnega zanimanja.

»Signora Farragio je dama iz rimske družbe. Zo leta prihaja k nam. Seveda je vsa iz sebe.« Potrpečljivo sem poslušal njegovo tarmanje, medtem ko nas je dvigalo vleklo v drugo nadstropje.

»Signora je sivoč prišla iz Genove. Ponoči se ni zgodilo nič posebnega. Ko je davi ob osmih odšla k zahtiku, se je prepričala, da je njen nakit še v popotni skrinjici, ker ga je hotela dopolniti shraniti v hotelski blaginji za vrednosti. Ko pa se je okoli devete vrnila, so bila vrata vlomljena in nakit je izginil. Kaj ni to strašno?«

da je moral nakit izginiti med tem časom. Zavedal sem se, da bi sedaj moral pravzaprav so bo preiskati zaradi prstnih odtisov ali drugih morebitnih sledov. Oh, kako slaba je bila večerja Philine! Raje bi mislil na njene čare v sinočnji globoko izrezani večerni toaleti, kakor pa premišljeval, kam je izginila osemnajstkratna ropotija signore Farragio.

Nenadoma sem prikopal pogled na tla pri vratih. Tam sem zagledal sled krede. Pozabil sem na Philino obleko in se z nardusenjem zagledal v pod. Potem sem izbrskal iz šepa ogledalce, počepnil na tla in postavil bleščeče steklece zraven krednega sledu na zločen parket. Nato sem stopil k telefonu.

»Ste ni tam, direktor? Povejte no, kdo je nazadnje spal v sobi 39?« Mislite v sobi poleg gospe Farragio, kaj ne? Pomirite se, tistega gospoda ni mogoče osumiti. José Dernez, diplomat. Danes jutraj je odpotoval. Pa menda ne boste trčili...«

Odlotil sem slušalko, da ne bi še naprej poslušal čenčanja in zvezel sem se s policijo ter jim naročil, naj sledijo bežečemu hotelskemu tatu Joséju Dernezu, še bolje, možu, ki je nazadnje nosil to zvenečo ime.

Sam pri sebi nisem neprijazno mislil o njem. Bil je prvi nepridiprav v moji praksi, ki je bil tako prijazen, da mi je na prizorišču svojega dejanja pustil pečat.

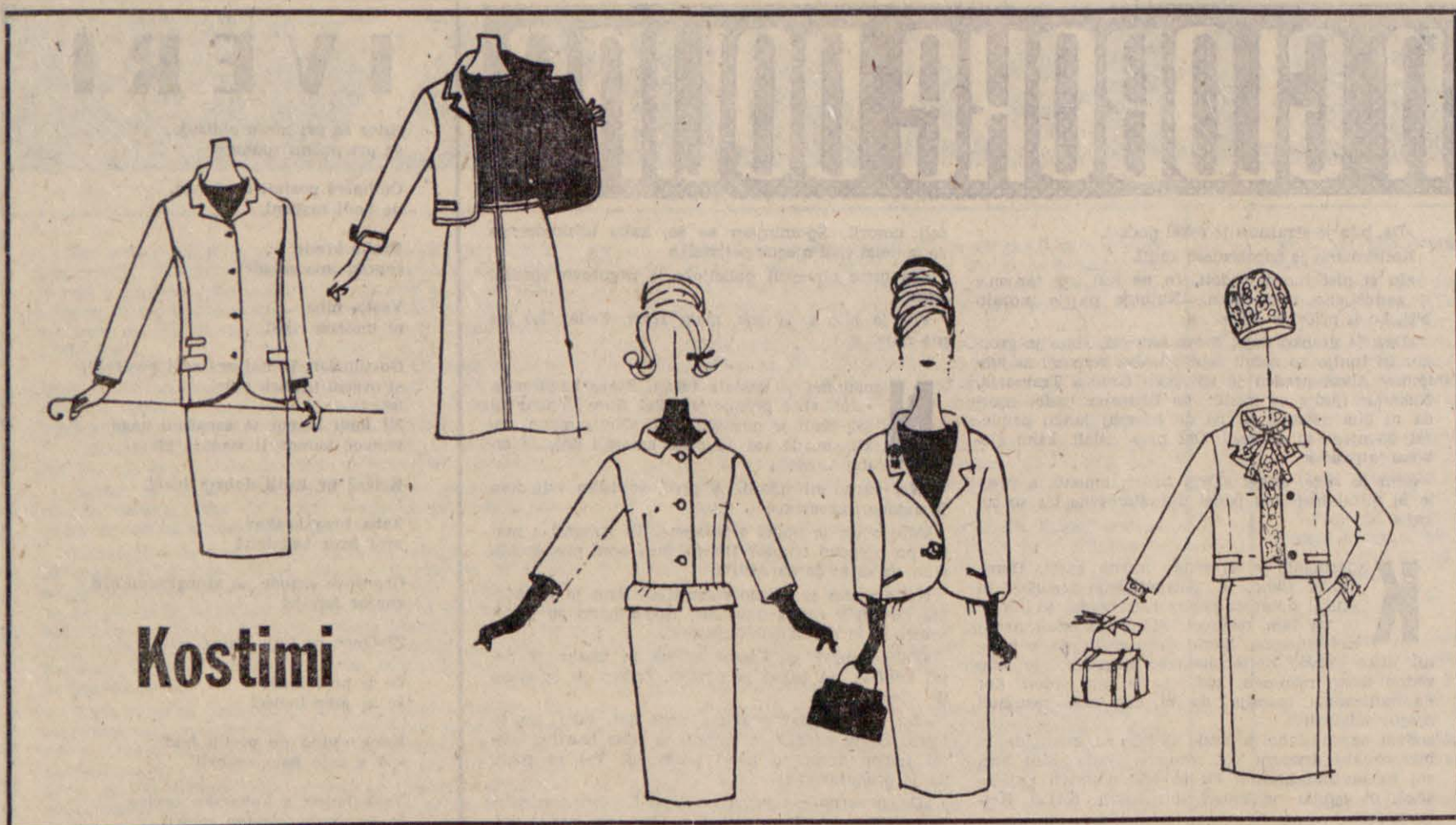
Odpeljal sem se v avlo in zagotovil signori Farragio, da bo po zaslugi današnjih zmognosti Interpolu dobila svoj nakit najpazneje v štiriindvajsetih urah. Nato sem sproščeno odkorakal do svojega voza in se odpeljal.

Malce sentimentálno sem se nasmehnil ob spominu, kako sem bil nekoč kot deček razočaran, ko sem zvedel, da čistili čevljev le nimajo tako izvrstnega spomina, kakor sem verjel, pač pa napišejo na vsak podplat s kredo številko sobe, v kateri gost prenočuje.

PREVEDEL ZORAN TEVZ
ILUSTRIRAL JANEZ STARMAN

PREVEDEL ZORAN TEVZ
ILUSTRIRAL JANEZ STARMAN

Kostimi

bralke svetujejo

PREVLEČENA JAJCA

3 jajca trdo skuhamo. Marsikomu je bolj všeč jajce, ki ima v sredini še malo mehke rumenjake in prav za to je lahko uporabljamo taka jajca. Torej:

- mehkokuhano jajce - 3 minute
- še ne čisto trdokuhano jajce - 5 minut
- trdo kuhano jajce - 7 minut

To velja za jajca, ki niso bila v hladilniku. Kuhana jajca prelijemo z mrzlo vodo, olupimo in prerežemo čez pol po dolžini.

V skledi pripravimo trdo majonezo iz 1-2 rumenjakov. Se preden začnemo mešati, dodamo žličko gorčice in nekaj kapljic limoninega soka. Kasneje pa še sol, poper, 3 žlice drobne sesekljane šunkice, žlico kisle smetane in če je treba, še žlico kisa, da zmes razredčimo toliko, da se da lepo mazati.

Jajčne polovice naložimo s prerezano stranjo navzdol na jajčno polovico premežemo z gostim namazom, okrasimo s kolesčki kislih kumaric, rdečo višeno papriko, spomladi in poleti s kolobarji rdeče redkvice, ki pa jo tudi kot rožice potaknemo med zeleno solato.

Zelo lepa je plošča, če zeleno solato zamenja rdeča radiča, seveda redkvice potem opustimo.

RDEČE MUŠNICE

Na oval ali pravokotni krožnik nadevamo majonezo, tako da ga popolnoma prekritimo. V majonezo potaknemo trdokuhana jajca, ki jih spodaj spodrežemo, da lepo stojijo. Na končasti vrh jim nataknejo rdeče klobuke, narezane iz rdečih paradiznikovih polovic. Po paradizniku nabrizgamo pike ali krpice iz majoneze.

Kadar nimamo svežega paradiznika, odrežemo jajcu spodnji širši konec. Jajca - brez dna - potisnemo globlje v majonezo, tako da se ne bo niti opazilo, da jim manjka kos belega plašča. Odrežan del pomočimo v rdečo papriko in posadimo na ožji konec jajca in tudi okrasimo z majoneznimi zaplatami.

Tako razvrstimo mušnice posredi ovala, če pa nam ni všeč simetrija, asimetrično. Mednje ali pa obnje nadevamo še drugo vrsto jajc. Te prerežemo čez pol, izdobljeno rumenjake, jih pretačimo, dodamo malo olja ali masla, gorčico, dobro sesekljano kislino kumaric, poper in sol. Tudi na konček čebulnega soka ne pozabimo. Zmes nabrizgamo v polovice, na vrh vsake pa položimo drobno perlo - zelen kuhan grahček ali pa temno razprto kapro. Okrog in vmes narežemo na rezance zeleno solato, radič ali okrasimo s kupčki motvilica. Seveda solate prej zabelimo.

Tako jed bo lahko vsaka gospodinja pripravila svoji družini sedaj, ko nam ni treba več premišljevali, ali bi porabili jajce ali ne. Prav nič ne bo dražja od mesne jedi. In zakaj bi pripravljali majonezo in lepo okrašene plošče samo takrat, kadar pričakujemo goste? Naši »stalni gosti« bodo ob taki večerji prijetno presenečeni.

M. P.

Tovarišicama Joži Škeri, Ljubljana in Hedviki Jeler, Maribor:

Ker sem imela dobre uspehe pri gojenju limon in so mi tudi v letošnji hudi zimi cvetele, odcvetele in pripravljajo plodove, mislim - da so ključasti pojki tukaj boljše - da bi vama mogla pomagati, da bi tudi vi v »divjih« limonah dobile »domače«, ki bi vama cvetele in dajale plodove.

Da bi iz »divjih« limon ki sta jih vzgojili iz peski, dobili »domače« limone, je, kakor ste tudi sami ugotovili, potrebno cepljenje. Ne vem, če v Ljubljani oziroma v Mariboru lahko dobite cepilce, če ne, bi vama jaz poslala nekaj vrst cepilcev, in to ekspresno, da zaradi dolgega potovanja ne bi oveneli. Seveda bi jih takoj po prejemu bilo potrebno uporabiti, se pravi limone cepiti.

Pri nas na jugu cepimo konec maja in mislim, da bi v tem času, če se strinjate, tudi poslala cepilce. Ker lahko dobim več vrst cepilcev in če imate večja drevesa, bi bilo najbolje, da na vsaki vrsti uporabite drug cepil, pa bi tako dobile limono - drevo z več vrstami limon.

Pri nas limonine sadike razmnožujemo tudi drugače. In sicer tako: »Domače« limonino drevo, ki že daje plodove, malo iznad spoja posamezne veje s stebrom obrežemo in izpod obreza pričvrstimo okoli veje pločevinasto škaflo z zemljo in vse to zalivamo vsak dan, in to približno 40 dni, dokler se iz obreza ne razvijejo korenine, potem to presadimo v lonček in dalje negujemo.

Torej če želite dobiti limonine sadike, mi sporočite rade veje vama bom ustregli, čeravno je precej daleč, mislim namreč na uporabnost posameznih sadik. Vsekakor pa prispelke sadike, ki jih bom poslala v steklenicah z vodo, takoj uporabite. Mnogo uspehov vama želim.

RADA PRISTOV, SKOPJE
11. oktober 2/2

Bluze

IZBERIMO KOSTIM

IN BLUZO

Izberimo najbolj praktična kosa garderobe, kostim in bluzo! Kostim, ki nas bo spremljal skozi pomlad, obogatil garderobo, povrnil smisel za eleganco in praktičnost obenem ter priklical težko pričakovano pomlad. In bluzo, ki ga bo dopolnjevala, z njim vdihavala svež pomladni zrak, mu ostala zvesta spremljevalka in mu celo pomagala čez prag pomladi v poletni večer.

Letošnja moda ne pozna letnic. Zakaj? Ker je kreirana za vse, ker je pomlajena, mlada mladostna, sprejemljiva za vsako. In takšni so tudi kostimi, tako klasični kot fantazijski. Najbolj sveži mladostni in res novi so pastelnih barv, kajti prav te jim dajejo najmočnejši modni pečat. Res, prav barve dajejo letošnji modi tisto mladost in žen-

skost, ki je pripomogla k navdušenju, s katerim je ženski svet sprejel pomladansko modo. Izbirale bomo lahko med belo barvo v vseh odtenkih in pri tem pazile, da bo kraj čim bolj enostaven, morda kar klasičen in bomo ves pouder rek dale belemu kostimu že z barvo in pa bluzo v močnejšem tonu, na primer rjavi, temnozeleni, oranžni ali drugi barvi. Če nas bo zamikala rumena barva, ki so jo letos modni kreatorji spet uvrstili med privilegirane, si moramo biti na jasem, da ne smemo izbrati preveč močno rumene, kakor tudi ne preveč blede. Zanj se bomo odločile le, če nam res ugaja oziroma če mi ugačamo njej. K rumenemu kostimu bomo nosile modro bluzo, steklenično zeleno, rjavo ali celo črno.

Tudi rožnata barva se letos bori za prva mesta. In katera jo lahko nosi? Predvsem ljubiteljica enostavnosti, ki daje prednost brezhibnemu kroju in spregleda vse, kar utegne model prenatrpati; kajti rožnata barva ne prenese komplciranih modelov, kakor tudi diakastega blaga ne.

Kostim v mornarsko plavi barvi je skoro vedno le fantazijski in v kombinaciji z belo barvo, ki je mogoče zastopana v šopku cvetja, ki je pripet ob vratu, ali pa bluzi. In potem lahko izbiramo še med svetlotomodrimi kostimi, beige, črnimi, tirkiznimi, zelenimi in seveda med vzor-

častimi, to je pepita, pied de poule in razni tweedi.

Joje kostimov so v glavnem kratke, ovrtniki majhni ali pa jih sploh ni. Ramena so običajno nepodložena, rokavi 3/4, 7/8 in 9/10, navadni in kimono. Dior je sicer lansiral posebno krojeno rokave, ki so prišli sredi ramen, a ti najbrž ne bodo našli ugodnih tal pri nas. Jopa je lahko dvoredna ali enoredno zapeta z gumbo ali najrazličnejših oblik, lahko pa jih nadomestijo tudi volzi iz blaga. Se vedno je mnogo modelov, pri katerih sta podloga pri kostimu in bluzi enaki in iz istega blaga so tudi zapetnice in ovrtniki jope. Pri krilih je velika izbira, lahko se odločimo za ravno, ozko, krojeno in pole ali pa celo nagubano.

In bluzi? Prinesla nam bo v garderobo pomlad mode 1963; kajti tudi če se ne bomo odločile za nov kostim, bomo izbrale novo bluzo, z vsemi značilnostmi letošnjega diktata. Brez bele bluze je še tako zalozena garderoba ravna in to še prav posebej letos, ko ta res ne sme manjkati. Lepa bo iz pikeja, organdija, šifona. Če pa bo vzorčasta, bomo izbrale: twill, surah, foulard. Kravate, šali, volani, pentlje in volzi so še vedno glavni okras. Bluzo bomo nosile za pasom, brez rokavov ali pa s 3/4. Vratca se srajčna bluzi z oxfordskim ovrtnikom, ki jo kroje iz drobno črtastega blaga. S. M.

iz zdravniške posvetovalnice

Krčne žile - težave nekaterih poklicev

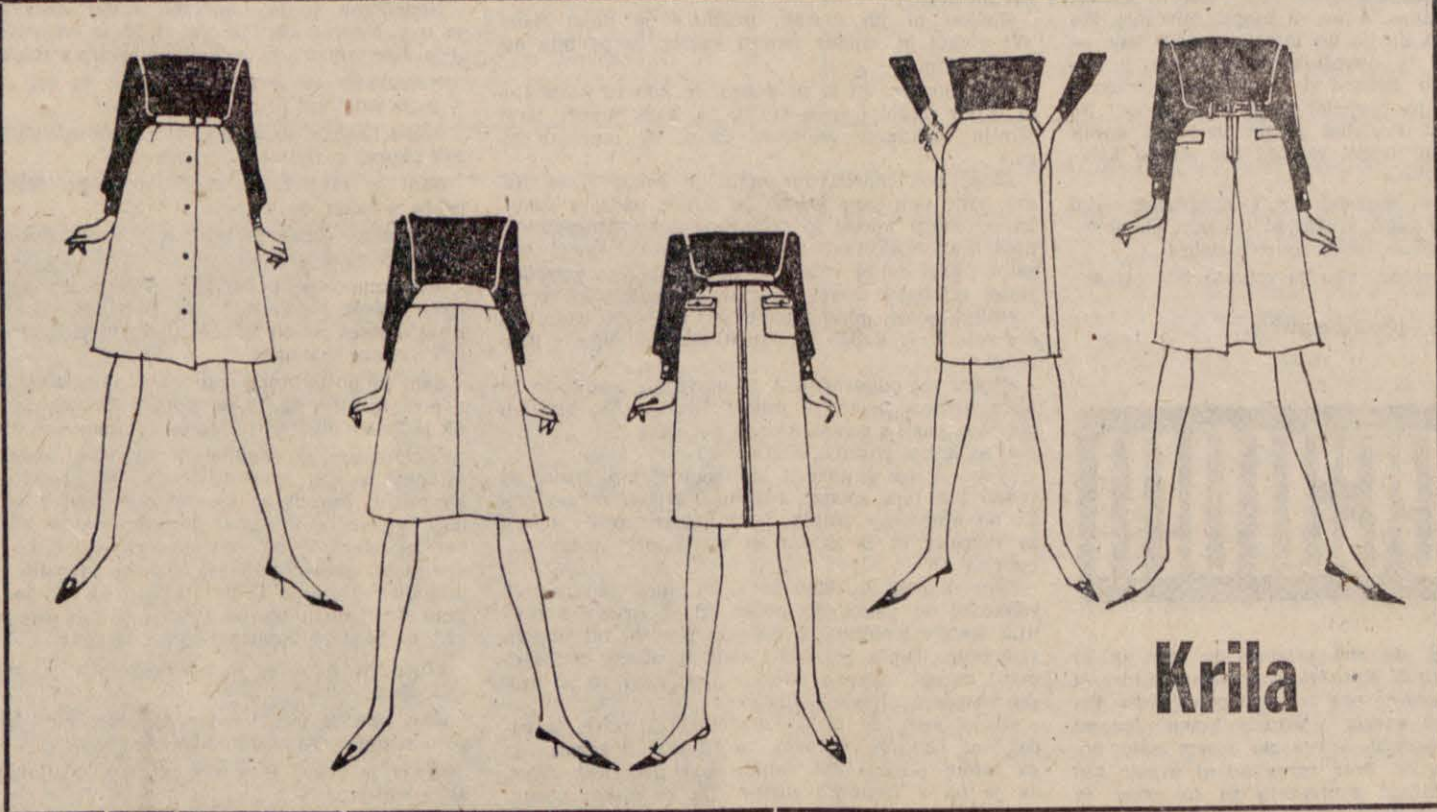
Ceprav je te nadloge v zadnjem času nekoliko manj, so krčne žile še vedno vse prej kot redka bolezen. Kakšne so težave v zvezi s tem obolenjem? Posamezne vene, posebno na nogah, v mečih in pri razvitejši obliki tudi v stegnih, se vzvičasto navijejo ter nabreknejo. Koža nad njimi pomodi, se sčasoma nad volzič stani, temneje obarva in neredko oholelo mesto prekrije srbeč izpuščaj. V najhujšem primeru se posamezni skrotovljeni žilni pleteži vna mejo. To se kaže v bolečini nad obolenim mestom, v rdečici kože ter v zatrdlinah pod njo. Te zatrdline potekajo kot napete vrvi pod kožo v smeri žil, navadno vzdolž nog.

Bolezen zdravimo na več načinov. Nekdaj je bilo običajno, danes že malo manj, da so v razširjene vene vbrizgavali raztopino, ki je vnela steno žil, s tem da so se žile vtele, so se stene zlepile in je tako prišlo do ozdravitve. No, na žalost je tako zdravljenje precej boleče, ne popolnoma brez nevarnosti in pa še neuspešno, da bi lahko preprečili ponovno pojavljanje krčnih žil. Zato se v zadnjem času takemu zdravljenju pridružuje drugo, operativno. Z operacijo je mogoče izpod kože odstraniti cele pleteže razširjenih žil. Taka metoda je sicer uspešnejša, vendar tudi ta ne more nadomestiti najboljših: preprečevanja nastanka krčnih žil. Statistika in izkušnje so dognale, da bolujejo za to boleznijo predvsem ljudje, ki mnogo stoje. Že kot nekako poklicno obolenje smatramo nastanek krčnih žil pri natakarjih, prodajalkah, frizerjih, delavcih in delavkah, ki stojijo, ko opravljajo svoje delo za strojem in podobno. Res je, da delo stoji in edini vzrok za nastanek te bolezni in da obstaja tudi nekaka rodinska nagnjenost k temu obolenju. Znano je, da predvsem dekleta, katerih matere so bole hale za to boleznijo, lahko pričakujejo, da se bo pojavila tudi pri njih, posebej če po enem ali dveh porodih (bolezen napada ženske nasploh v veliko večjem odstotku kot moške). Torej najboljše zdravilo je preprečevanje nastanka. To pa dosežemo s tem, da skrbimo za dobro cirkulacijo krvi v žilah na nogah. Ljudje, ki pri delu veliko stojijo, naj, kadar jim čas dopušča, hodijo na kraje sprehode. Med delom naj bi se vsi tisti, ki ga opravljajo stoje, v času, ki je odmerjen za počitek, posedeli tako, da bi imeli noge višje, kot je mesto, na katerem sede. Morda majhno pripombo v zvezi s tem: Američane imamo za nevljudne, ker ob vsaki priliki dajo noge na mizo, oni pa nas za nespametne, ker nas pač toliko oboli za krčnimi žilami.

Posebno ženam med nosečnostjo svetujemo, da se točno držijo navodil, ki jih daje v posvetovalnicah za žene, ter da v zadnjih mesecih nosečnosti, v primeru, če se žile že pojavijo, nosijo gumijaste nogavice, vendar ne pretesnih (take nogavice so samo pomagale k zdravljenju, ne pa zdravljenje).

V primeru vnetja žil, predvsem če ga spremljata visoka temperatura in mrzlica, pa sodi obolenje k zdravniku, ki bo odredil nadaljnje zdravljenje.

DR. MILAN HODALIC

Krila

NEKAJ O MINERALNIH VODAH

Za vitamine, hormone in fermente ve danes skorajda že vsak nestrokovnjak. Razmeroma zelo malo pa vemo o mineralnih snoveh. Brez njih, ravno tako kot brez vitaminov, ne bi mogli živeti. Zelo je potrebno pri tvorbi krvi, fosfor in kalcij za kosti, različne soli za rast las in nohtov - seznam je še silno dolg. Naša hrana pa v glavnem ne vsebuje dovolj mineralnih snovi; skušamo jih nadomestiti z mineralnimi vodami. Uporabljamo jih zlasti pri zdravljenju najrazličnejših bolezni, posebno pri želodčnih in prebavnih motnjah. Seveda ima vsak virec svoje posebnosti in le zdravnik lahko z gotovostjo svetuje, kateri mineralni virec je za kako bolezen najprimernejši in kakšno količino te zdravilne tekočine telo lahko prenese. Važno je tudi, ali spijemo kore zarez tople ali mrzle mineralne vode, ali si ga privoščimo pred kosilom ali po njem.

Zdravniki priporočajo zdravljenje z mineralnimi vodami za najrazličnejše bolezni. Predvsem za vsa kronična obolenja želodca in prebavil. Znana poslabšanja želodčnih bolezni spomladi in jeseni lah-

ko preprečimo ali ublažimo s pitjem mineralne vode. Prav tako lahko lepo pozdravimo kronično lenivost črevesja in črevesni katar ter lažja črevesna vnetja zaradi prestanih infekcijskih bolezni. Pravilno zdravljenje pri boleznih jeter in žolča lahko predpiše le zdravnik.

Obolenja sečnih organov so hvaležen predmet zdravljenja z mineralno vodo. Kronična vnetja ledvičnih kotanj, vnetja sečnega mehurja, ledvične, sečne kamne in kamne v sečnem mehurju kar uspešno odstranimo z mineralnimi snovmi. Po preiskavi sestave kamnov ali po reakciji sečnine bo zdravnik predpisal pitje kisle ali bazične mineralne vode. Ni pa priporočljivo uživanje mineralnih vod pri hudih ledvičnih vnetjih, visokem krvnem pritisku, srčnih napakah in splošnih obolenjih srca, pri naraščanju dušika in krvi in pri zmanjšanjem izločanju ledvic.

Kožna obolenja se pogosto pojavijo zaradi kroničnega zaprtja, slabokrvnosti, bolezni želodca ali žolča. Zato lahko tudi pri teh motnjah pričakujemo določen uspeh, če pijemo mineralno vodo. Vodo, ki

vsebuje jod, priporočajo pri arteriosklerozi in v začetnem stadiju golšavosti. Obolenja, kot so sladkorna bolezen, protin in bolezenska nagnjenost k toščavosti deloma povzročajo porušeno ravnotežje mineralnih snovi v telesu. Tudi ta se, seveda, če jih opazimo še pravočasno, dajo pozdraviti z mineralnimi vodami.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti na zdravila, kajti treba se je zavedati, da vsaka zdravilna voda le podpira dejavnost zdravila in da sama po sebi ni nikoli že zdravilo. Zato se ne smemo zanesti le na delovanje vode. Med kuro

moramo skrbno paziti na prehrano, ki naj bo zadostna in smotrno sestavljena. Če zdravnik odredi dieto, se moramo tudi strogo ravnati po njej. Na počitek po kosilu tudi ne smemo pozabiti. O kakršnih koli spremembah zdravstvenega stanja je najbolje sporočiti zdravniku. Mineralna voda namreč zelo pogosto vzburi in še celo poslabša bolnikovo stanje, preden začne s svojim zdravilnim delovanjem. V takem primeru mora vsekakor odločiti zdravnik in, če je potrebno, tudi prepovedati nadaljnje zdravljenje z mineralno vodo. S. M.

nasveti

Ključavnice v kletih rade zarjave. Če jih položite za nekaj ur v petrolej in jih nato dobro natrete z oljem, bodo spet kot nove.

Sveča ne bo tako hitro izgorela, če nasujemo okoli stena nekaj zrn soli. Kapljanje voska s sveče pa preprečimo tako, da položimo svečo za nekaj časa v raztopino sode ali soli. Paziti pa moramo, da bo sveča dovolj suha, zlasti steni.

Madeže od sveče odstranimo iz blaga tako, da najprej strjeni stearin odlepimo, nato blago položimo med dva lista pumika in pritiskamo čez z vročim likalnikom.

kom. Če madež še ostane, ga poskušamo odstraniti z bencinom. Pralno blago pa prekuhamo.

Jedi nam ne bodo tako hitro prepele, če namažemo notranji rob lonca ali kozice z mastjo ali oljem.

Proti vlagi v kletnih prostorih posadite posodo z žitnim apnom. Brž ko bo apno razpadlo v prah, ga obnovimo.

Ogledala čistimo z mešanico vode in spirita, loščimo pa s časopisnim papirjem. Tako čistimo vse steklene plošče v okolištvu.

Zaradi odličnega okusa

Za vsak obrok

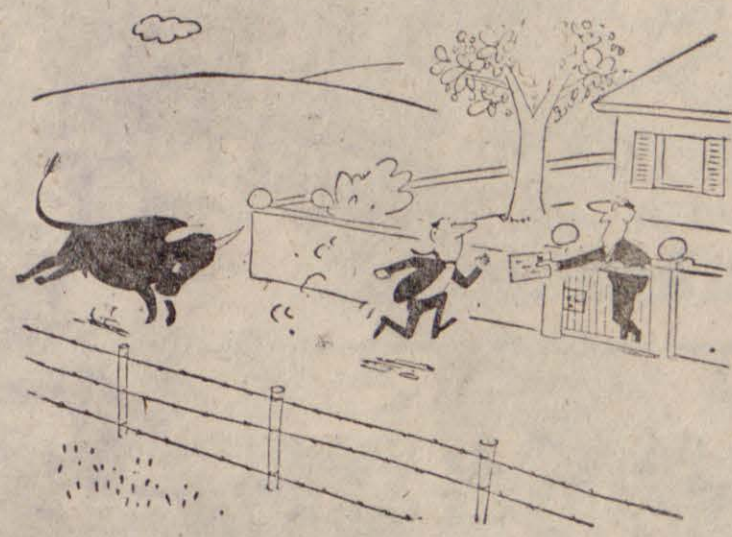
Delikatese »Zvijezda« vitaminizirana margarina je po okusu in vonju enaka naravnemu maslu. Margarina je izdelana iz najboljših naravnih rastlinskih masti in olja z vitaminoma A in D ter mleka. Mleko je najprej pasterezirano in nato kisano s specialnimi kulturami mlečno kislega vrenja. Glede hranljivih sestavin je margarina podobna maslu in jo lahko uporabljate kot tako, hkrati pa je dobra zamenjava za maslo. Margarina priporočamo bolnikom. S topljenjem dobimo odlično margarinsko maslo, ki po okusu, vonju in uporabi popolnoma nadomešča kravje maslo in je tudi znatno cenejša.

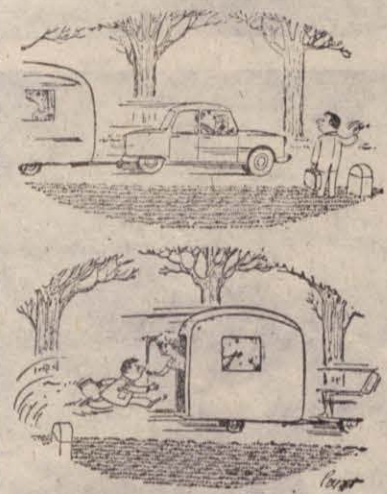
— Saj ne bom nič motil, samo prenos nogometne tekme bi rad poslušal

— Pravkar prinašava nesrečo v srečno družino!

— Ravno prav! Ali bi hoteli oddati v mestu tole ekspresno pismo?

Brez besed

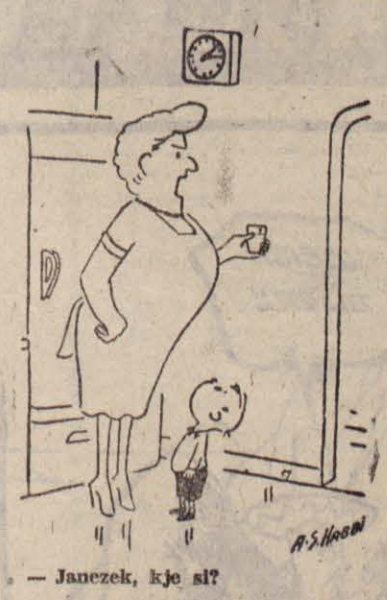
— Franci, kako se počutiš?

— Končno imam sedem dokazov za zvestobo svoje žene!

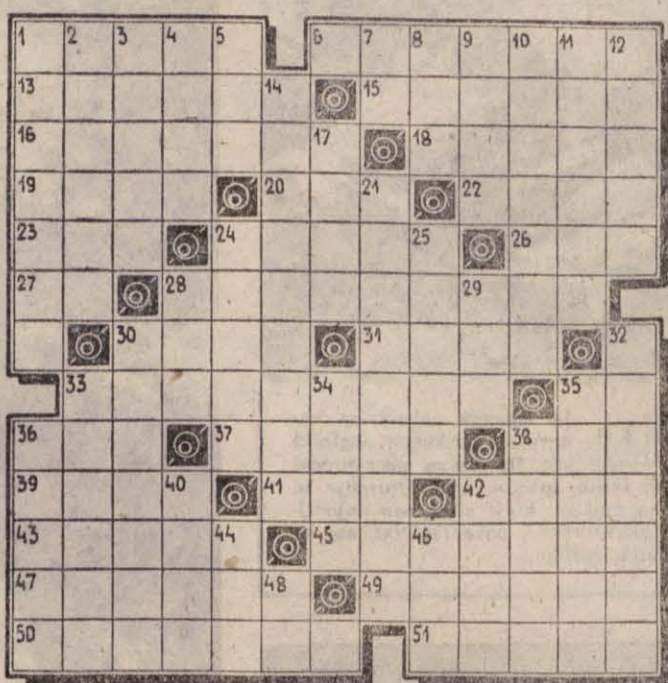
Brez besed

— Janeček, kje si?

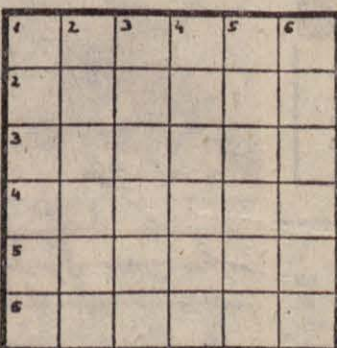
Izdaja in tiska Casopisno podjetje "DELO" v Ljubljani. — Glavni urednik Milan Pogacnik. Odgovorni urednik Zoran Jerin. Uredništvo Ljubljana, Tomšičeva 3/II, p. p. 159-III. — Telefon 23-522 do 23-526. Prodajni oddelki: Ljubljana, Tišova 1, telefon 21-832. Naročnina: olosetna 1440 dinarjev, polletna 720 dinarjev, četrtletna 360 dinarjev, mesečna 120 dinarjev. Oglasi oddelki: Ljubljana, Tišova 1, telefon 21-836. — Stevilka štiro računa NB 800-11/1-167. — Rokopisov ne vračamo.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. družbeni sloj, stan, 6. posneto mleko, 13. zlitina bakra, cinka in niklja, novo srebro, 15. ustnični glas, 16. glavna ženska vloga v »Traviatu«, 18. mejna reka med Hrvaško in Slovenijo, 19. žival s cenjenim krznom, 20. velika reka v Pakistanu, 22. ljubkovalno žensko ime, 23. vrtna hišica, 25. prihod v določen prostor, 26. starinsko mesto v Dalmaciji, 27. osebni zaimsek, 28. računar, 30. hribček, vzpetina, 31. prebivalec evropske otočne države, 33. angleška potniška ladja, ki so jo Nemci potopili med I. svetovno vojno, 35. oziralni zaimsek, 36. šolska ocena, 37. letoviški kraj na otoku Hvaru, 38. otok v gornjem Jadranu, 39. čudovito lep mladenič, ljubljene frigijske boginje Rea Kibele, 41. pogon divjačine, 42. drža, položaj, 43. prebivalci dežele ob Baltskem morju, 45. letalo, težje ob zraka, 47. vdolbina v zidu, niša, 49. veliko industrijsko mesto v severni Italiji, 50. večerna obleka, 51. težko strelno orožje.

NAVPIČNO: 1. največje mesto v Indiji, 2. vulkansko otocje med Aljasko in Kamčatko, 3. vez, okov, 4. jezero v Etiopiji, 5. če, 7. italijanski spolnik, 8. etiopski plemenski poglavar, 9. obseg, 10. velika angleška

potniška ladja, ki je na svoji prvi vožnji zadela ob ledeno goro in se potopila (1912); to je bila ena največjih pomorskih katastrof, 11. gručevje južno od Varazdina, 12. ime francoskega filmskega igralca Delonax, 14. največji starogrški učenjak in filozof, 17. ime pesnika Kovarčiča, 21. predvojna slovenska revija, 24. varščina, 25. najnižji družbeni sloj v nekdanji Indiji, 28. angleška kraljica za gospo, 29. tuje žensko ime, 30. neprijetna vrsta ure, 32. država na Bliznjem vzhodu, 33. avion, 34. tropska rastlina z mesnatimi listi, 35. društveni dom, zabavišče, 36. prestolnica Maroka, 38. znameniti francoski impresionistični kipar (Auguste), 40. najvišja gora v Karavankah, 42. luknjica v koži, 44. ime slikarja Subica, 46. termin, 48. arabski žrebec. (P.P.)

KEMIČNI ELEMENTI

Fe
H
Er
Pt
Li
Os

Na črtice vpišite šest kemičnih elementov, katerih simboli so že napisani. Začetnice dobljenih prvin dajo še en kemični element. (P)

MAGIČNI KVADRAT

Vodoravno in navpično: 1. dežela na severu ameriške celine, zvezna država ZDA, 2. jugoslovanski atlet (skok s palico), 3. naglas, poudarek, 4. odpadki, mesnaga, 5. globoko vrezana rečna soteska, tesen, 6. žična napeljava za sprejemanje in oddajanje elektromagnetnih valov. (P)

DOPOLNJEVANKA

ENT, PA DAVA, LESO
LAL, C RKA, ZOIK,
OCNJAK, NAT ERE, VIST,
ALO, INTR ANJE, S BALTI
ROKA, IVEK, ISTR

Črkovne skupine: AKTI, AMP, ASA, ATI, CENE, GINA, HCE, IGA, IGANI, ISTIK, LEN, MORE, NAS, NEO, NIH, NIT, OPO, ORI, PON, STIK dopolni na črtice k že vpisanim črkam, da dobiš besede določenega pomena. Po vrsti brane določene črke na črticah dajo misel francoskega pisatelja Chateaubrianda. (P)

BERITE PO KOSILU

»Prenehati morate kaditi, piti ne smete ničesar več in kegljati tudi ne.«
»Ze vidim, doktor! Zmenjeni ste z mojo ženo.«

»V galerijski zbirki stik sem videl tako naravno naslikano čebulo, da mi je pribitala solze v oči.«

»Ze šest let hodim za vašo hčerko!«
»No, in sedaj?«
»Poročil bi jo rad!«
»Torej nič hujšega! Sem mislil, da boste zahtevali pokojnino!«

»Ker ste bili že desetkrat kaznovani, vam moram prisoditi, najpišete kazen!«
»Tovariš sodnik, ali pri vas stalni odjemalci ne dobe nič popusta?«

»Kaj želite še h kavi?«
»Ne sprašujte preveč! Zlito in sladkor!«

»Mile, ali sem ti še tako draga, kot sem bila pred poroko?«
»Ne vem, ker ne zapisujem izdatkov.«

»Tovarišica, verjemite mi, da znam uganiti vaše misli.«
»Tako? In kljub temu ste še vedno tu?«

»Torej vi izrecno želite, da vas po smrti obdružujeta?«
»Da, vedeti hočem, zakaj sem umrl.«

»Skotje so znani skopuh! Nekoč sta se nekemu rodila dvojčka, fotografirati pa je dal le enega.«

»Kaj ne veste, da mora tmeti voznik zvečer luči!«
»Ne pomagaj nič, ker je moj konj slepi!«

»Poštni uradnik: »Pismo je pretežko, morate prilipiti še eno znamko.«
»Jaka! »Potlej bo pa še težje!«

»Nace: »Zakaj pa imaš tako zateklo lice?«
»Tone: »Veš, Nace, to pa je žensko počno delo!«

»No, tovariš, ali ste se držali mojih navodil? Vsak dan tri tablete in zraven vselej požirek konjaka?«
»Da, tovariš doktor! V splošnem je še precej dobro! S praški sem sicer zaostal za en teden, zato sem pa s konjakom za tri tedne naprejel.«

»Moj žena ima spet mrzlico. Kaj to pomeni?«
»Nov kožuh!«

Predavatelj: »Pri umetnih gnojilih so dosegli že takšen napredek, da človek nosi gnoj za celotno leto v enem žepu...«
»Kmet: »Ob letu pa ves pridelek v drugem!«

»Mihec, če bi te očka videl, kako grdo se vedeš v šoli, bi dobil stice lase!«
»O, to bi bil očka vesel, tovarišica!«
»Si kar predstavljam kako! In zakaj naj bi bil po tvojem mnenju vesel?«

»Ker je čisto plešast, tovarišica!«

»Tone, posodite nam za jutrišnji lov na merjasca vaš veliki lestvi.«
»Lestvi za lov? Čemu nebi tam bosta?«

»Lestvi bodo laže splezali na drevo.«

Narednik: »Kaj stori straža, ko pride izmena?«
»Rekrut: »Razveseli se!«

REŠITVE UGANK IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

KRIŽANKA Vodoravno: 1. aktovek, 8. abonma, 14. Proper, 15. mešica, 18. regent, 17. obri, 18. me, 19. istala, 20. smrt, 21. met, 22. le, 23. Pissa, 24. karo, 25. New York, 26. Piran, 30. davek, 31. pokal, 32. Mlet, 33. Valli, 34. Jones, 35. fantasi, 37. Aves, 38. Tito, 39. rp, 41. KAC, 42. bala, 43. Homer, 44. ov, 47. Kulm, 48. Rimni, 49. Sibila, 51. Roberto, 52. Tartar, 53. ugankar.
»ENACBA: mod-Erna, r-Oman, ost, zap-Reka, rt, Av-senik, sr-Pan, ou-rek, jeic, A-lan, kor, ju-čaj, č-lan, v-ata, Vr-ata, ču-tara.
Modrost zapira v srce je kakor luč v vrču.
NABA MESTA: 1. Trbovlje, 2. Idrija, 3. Tetovo, 4. Opatja, 5. Gostivar, 6. Ribnica, 7. Aleksinac, 8. Dubrovnik, Titograd.

radijski jezikovni tečaj

RAPID SPEECH

There are... There were... There has...
Are there...? Were there...? Has there...?
Is there a dictionary in this building? — I'm not sure. If there isn't one, there ought to be.
Are there any eggs in the shops today? — Yes, there are. There are plenty of eggs in the shops today.
Were there any cakes in the shops yesterday? — Yes, there were. There were plenty of cakes in the shops yesterday.
Has there been any rain this week? — Yes, there has. There's been some rain today.

II. PROGRAM 12. IV. 1963. OB 19.05

Dear Father,

I had to work on a different part of the site today and I met Dick. He said he was busy and asked what I was doing in a different part of the site. I told him that we were waiting for delivery of some equipment. Dick asked why the equipment hadn't arrived and said that most of it had arrived in good time. I told him that the suppliers were doing their best to ship it quickly.

Your loving son, Philip.

WRITE IT DOWN

ZAPISITE NAREK

II. PROGRAM 11. IV. 1963. OB 19.05

I. PROGRAM: 13. IV. 1963. OB 10.40 (PONOVITEV)

Lesson 29

(CONVERSATION)

Nora: Good afternoon, Mrs. Wood. You are looking pleased. Have you found out who took your missing spoons?

Mrs. Wood: Yes, it's really very funny, I must tell you. Of course, I've been awfully nervous since yesterday, my husband being away and there being nobody else in the house. And then coming back from shopping this afternoon I found the back gate open and suspicious noises coming from the house!

N: Goodness!

W: Thinking that if I went for help the fellow would get away, I decided to catch him myself.

N: How very brave of you!

W: And then, looking in through the kitchen window, what should I see but a —

N: A man?

W: No — a monkey!

N: A monkey?

W: Yes, a monkey, sitting on my kitchen table, and taking all my knives and forks out of the table drawer.

N: Wherever had it come from?

W: I just couldn't think at first. And then I suddenly remembered that the house at the end of the road has just been taken over by an old sailor who has all sorts of strange pets.

N: I know — Mr. Benbow. So the monkey sitting on the table was his. What an extraordinary creature — taking your spoons one day and coming back for knives and forks the next! Did you manage to catch him?

W: I couldn't catch him myself, but I fetched Mr. Benbow and he soon did it.

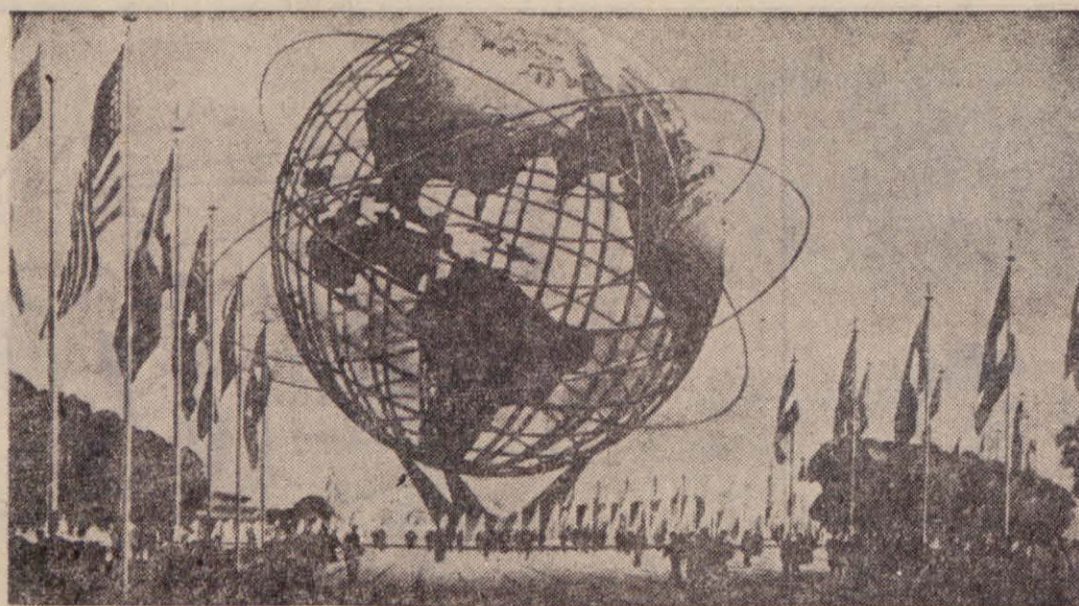
N: And did you discover what the monkey had done with your spoons?

W: Yes, we found them hidden at the end of our own garden!

N: How very funny! With the police hunting everywhere for the criminal too. Still, all's well that ends well!

pustolovščine cisca kida

TAK BO SIMBOL svetovne razstave, ki bo prihodnje leto v New Yorku. »Unisphere«, kot se imenuje simbol, je visok kot dvanaestnadstropna stolpnica. Razstavo bodo odprli 22. aprila.

MED LASTOVKE,

ki ne prinesejo pomladi, gotovo sodijo tudi filmske igralke. Tako je bilo prvo letošnje kopanje mlade Angležinje Anne Helm vse prej kot prijetno. Zaradi filma »Jurij in sedem preklestev« je morala večkrat v 11 stopinj mrzlo vodo.

ŠTIRJE MRTVI

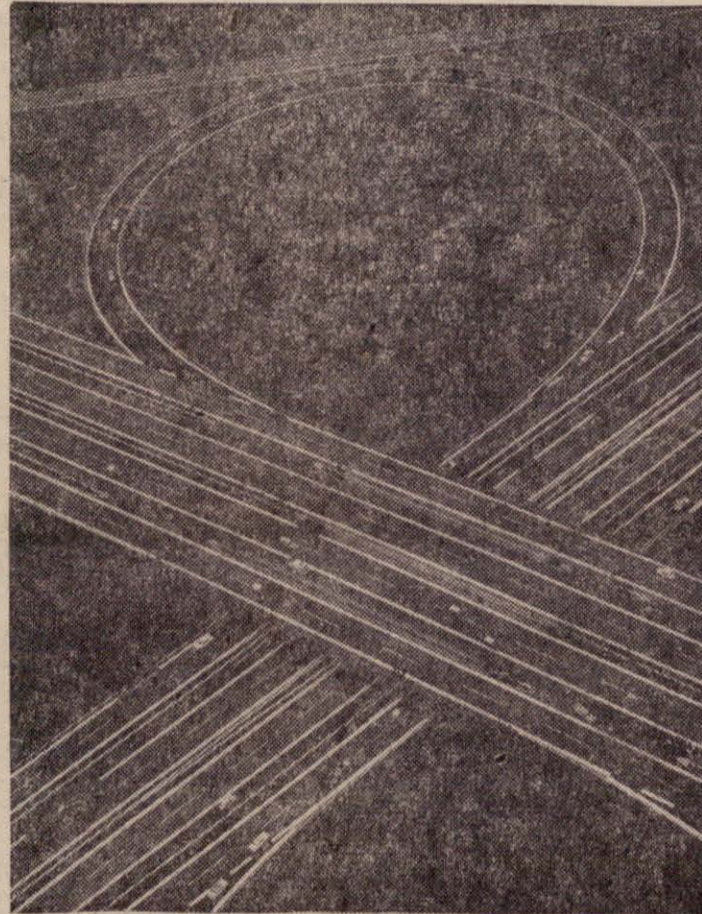
In petindvajset hudo poškodovanih je tragičen obračun velikega požara, ki je izbruhnil v osemnadstropnem hostonskem hotelu. Gasilci so naredili vse, kar je bilo v njihovih močeh. Skozi okna jim je uspelo rešiti petinsedemdeset ljudi, čeprav je bilo reševanje zelo težko, ker se je požar širil iz spodnjih nadstropij v zgornja. Na srečo je požar izbruhnil ob uri, ko je bilo le malo hotel-skih gostov v svojih posteljah.

»MEŠANI RUGBY«

je športna novost, za katero so poskrbeli angleški študentje s hampsteadske visoke šole. Da gre za sicer precej divjo, toda nič kaj preveč resno športno igro, izpričuje že fotografija, da pa je moško moštvo, ki je sicer eno najboljših v Angliji, bilo precej »kavalirsko«, pove rezultat, saj so »fantje« zmagali z minimalno razliko.

MALI IN VELIKI marmozeti, ki, kot nazorno kaže slika, imata dovolj prostora že na ženski dlani, veljata za najmanjše opice na svetu, povodna konja morata sicer odstopiti primat največje suhozemne živali slonom, toda njun »poljub« ima kljub temu dobrega pol metra premera.

AVTOMOBILSKE CESTE prihodnosti so že stvarnost tudi v Evropi. Na fotografiji vidimo uspelo speljano križišče dveh avtomobilskih cest na Spodnjem Saškem v Zahodni Nemčiji.

LETOŠNJA

huda zima je na najrazličnejših koncih sveta povzročila hude zemeljske plazove. Naša fotografija je z Japonske, kjer je kakih 150 kilometrov severozahodno od Tokia veliki plaz kar »pometel« ceste, železniško progo in središče vasi ter vse skupaj odnesel v morje. Med katastrofo je bilo huje poškodovanih dvajset ljudi.

ŠOLSKI

upravitelj v Kisarazu na Japonskem noče vedeti za prednosti sodobne fotografije. Ob zaključku šolskega leta tako tudi ni spominske fotografije, pač pa upravitelj naslika posebej vsakega svojega učenca. Letos bo moral narediti kar 212 portretov. Vsak učenec bo tako ob podeljevanju zaključnih spričeval dobil tudi svojo sliko.

KAZROOLIK
MIKI-MUSTER

